

Spar Nord

årsrapport

2016

Indhold

Ledelsesberetning

- 4. Spar Nord i overblik
- 6. Brev til vores aktionærer
- 8. Hoved- og nøgletal for koncernen
- 12. Koncernberetning
- 17. Strategi
- 20. Investor relations
- 22. Risici
- 24. Organisation og selskabsledelse
- 31. Social ansvarlighed

Årsregnskab

- 32. Ledelsespåtegning
- 33. Intern revisionspåtegning
- 34. Den uafhængige revisors revisionspåtegning
- 37. Koncernregnskab og årsregnskab
- 45. Noter

Spar Nord i overblik

400.000

Kunder

1.540

Medarbejdere

58

Afdelinger

32 %

Markedsandel
i Nordjylland

4 %

National
markedsandel

KUNDER

Spar Nord har fokus på helhedsorienteret rådgivning af privatkunder og lokalområdets virksomheder. Banken betjener i alt ca. 368.000 privatkunder og ca. 32.000 erhvervs-kunder.

MEDARBEJDERE

Spar Nord har 1.540 medarbejdere, hvoraf 1.120 er beskæftiget i Spar Nords Lokale Banker, 64 i Handels- og Udlandsområdet og 356 i de centrale funktioner.

AKTIONÆRER

Spar Nord ejes af 112.000 aktionærer – heraf 75 % i Danmark og 25 % i udlandet, 33 % private og 67 % institutionelle.

AFDELINGER

Spar Nord-kæden består af 58 lokale banker (afdelinger), som er organiseret i 31 bankområder. Næsten alle større byer i Danmark har en Spar Nord.

FORRETNINGSOMFANG

Spar Nords samlede bankindlån er på 46,5 mia. kr. Volumen er steget med hele 11 % de seneste fem år. Spar Nord har i alt bank- og leasingudlån for 35,1 mia. kr. og formidlede realkreditudlån for 73,6 mia. kr. Bankudlånet har været under pres de seneste år, mens realkreditudlånet er vokset markant.

MARKEDSANDEL

Spar Nord er markedsledende i Nordjylland med en markedsandel (antal privat- og erhvervs-kunder i forhold til den samlede population) i niveauet 32 %. Bankens nationale markedsandel er i niveauet 4 %.

46,5

mia. kr.

Bankindlån

35,1

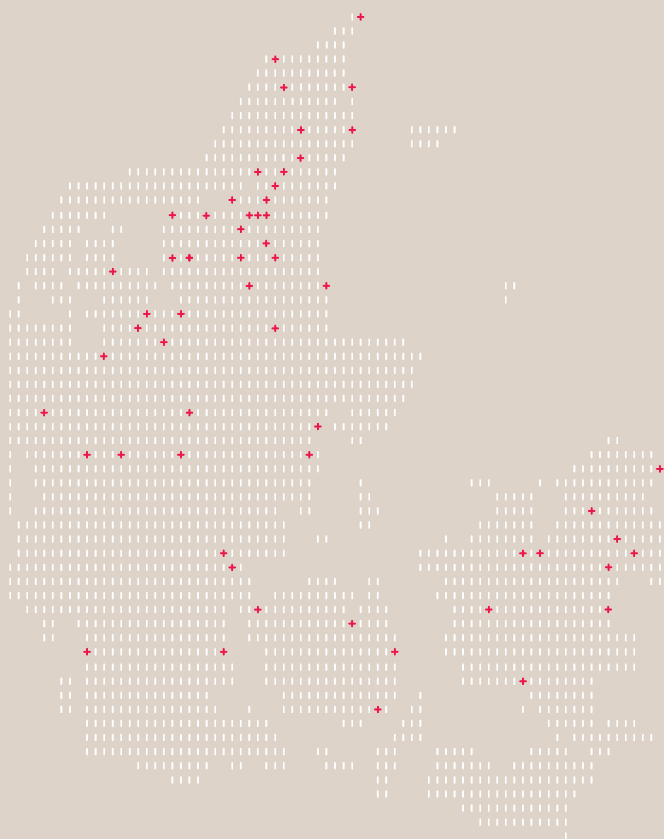
mia. kr.

Bank-
og leasingudlån

FRA REGIONAL TIL NATIONAL

	2001	2009	2016
Afdelinger	65	77	58
Nordjylland	63	48	27
Udenfor Nordjylland	2	29	31
Udlån, bankaktiviteter (mia. kr.)	14,6	30,1	31,8
Nordjylland	12,4	21,0	13,5
Udenfor Nordjylland	2,2	9,1	18,3
Indlån, bankaktiviteter (mia. kr.)	14,0	29,0	44,1
Nordjylland	13,2	21,8	21,6
Udenfor Nordjylland	0,8	7,2	22,5
Kunder	198.000	264.000	394.000
Nordjylland	190.000	193.000	192.000
Udenfor Nordjylland	8.000	71.000	202.000
Medarbejdere	724	995	1.057
Nordjylland	668	645	479
Udenfor Nordjylland	56	350	578

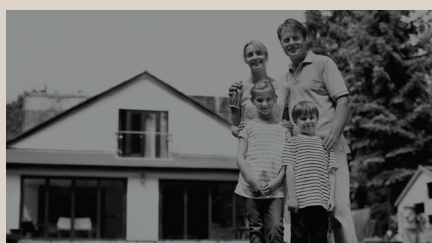
Note: Spar Nords lokale afdelinger

Spar Nord blev etableret i Aalborg i 1824, og Nordjylland er stadig bankens hjemmebane. Siden 2001 har det imidlertid været bankens strategi at etablere sig i hele Danmark. Det er således Spar Nords ambition at kombinere den lokale banks fysiske og mentale nærvær med de kompetencer og stordriftsfordele, der er forbundet med at være en landsdækkende kæde.

I de første år med vækststrategien skete den geografiske vækst via etablering af nye afdelinger i større byer i hele landet. I alt 18 nye afdelinger blev det til på denne måde. Fra og med 2008 er strategien tillige blevet fulgt via opkøb og fusioner. Først med overtagelsen af afdelinger fra Roskilde Bank, senere fusionen med Sparbank samt opkøb fra FIH Erhvervsbank, Basisbank og Danske Andels-

kassers Bank. Siden 2001 er der lukket eller sammenlagt 58 afdelinger primært i det nordjyske område. Ultimo 2016 er 31 af bankens 58 afdelinger og 61 % af det samlede forretningsomfang placeret uden for Nordjylland.

1. Profitabelt fokus på privatkunder og lokalområdets virksomheder

2. Høj kundetilfredshed og potentiale for yderligere vækst i markedsandel

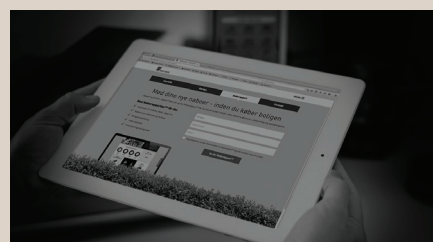
3. Stærk kreditkvalitet – selv om landbruget fortsat har udfordringer

4. Standardtilgang til risikovægtning – lav gearing og lavere risiko

5. Solid kapitalposition giver rum for udlodning og styrke til M&A

6. Ny strategiplan: Den personlige bank i en digital verden

Brev til vores aktionærer

Med høj kundeaktivitet, en velgennemført konvertering til ny IT-plattform og en indtil videre vellykket lancering af vores nye strategi blev 2016 et både travlt og positivt år for Spar Nord. Resultatet af kundernes aktivitet og medarbejdernes engagerede indsats blev et nettooverskud på 838 mio. kr. svarende til en egenkapitalforrentning på 10,7 %. Set i lyset af den hårde konkurrence på markedet og ikke mindst set i lyset af den beskedne samfundsøkonomiske vækst og det lave renteniveau betragter vi det opnåede resultat som meget tilfredsstillende.

Ser man på 2016 i Spar Nord med aktionærbriller, er billedet entydigt positivt: Med en kursstigning på 33 % mod bankindeksets 0,2 % og et udbetalt udbytte på 3 kr. pr. aktie svarende til et samlet afkast på 38 % har Spar Nord været en god investering i 2016. Faktisk var Spar Nord en af de bankaktier i Norden, der klarede sig allerbedst i det forgangne år.

Forsigtige skridt i den rigtige retning

For så vidt angår udviklingen i samfundsøkonomien – og dermed rammebetingelserne for at drive bank – blev 2016 endnu et år med forsigtige skridt i den rigtige retning. De private husholdningers økonomi er generelt solid, hvilket bl.a. kan henføres til en stigning i disponibel indkomst, en relativt lav arbejdsløshed og en overvejende positiv udvikling på boligmarkedet. Men væksten er endnu så relativt beskedne, at den ikke for alvor aflejrer sig i øgede investeringer og øget efterspørgsel efter finansiering.

Til sammen betyder disse forhold, at indtjeningen på den traditionelle ind- og udlånsforretning er under betydeligt pres, men at der til gengæld er godt gang i forretningen på områder som realkreditformidling og kapitalforvaltning. En udvikling, der i Spar Nord's regnskab kan aflæses i, at nettogebyrindtægterne i løbet af 5 år er vokset fra 25 til 39 % af de samlede nettorent- og gebyrindtægter. Hvilket sammen med meget flotte kursreguleringer har betydet, at det selv i et ekstremt lavrentemiljø var muligt at

”I verden omkring os vil det lave renteniveau og den formentlig fortsat relativt beskedne efterspørgsel efter lån og finansiering betyde, at der endnu en gang skal kæmpes hårdt for topplinten”

skabe en indtjening, der klart oversteg forventningerne ved årets begyndelse.

Det største projekt i bankens historie

På de indre linjer var 2016 i Spar Nord ikke mindst præget af transformationen af hele vores grundlæggende IT-plattform fra vores gamle samarbejdspartner SDC til vores nye partner BEC. Projektet var uden sammenligning det største i bankens historie med stort set hele organisationen involveret i forberedelserne, selve migreringen og herefter den interne og kundevedtente opfølgning.

Kjeld Johannesen, bestyrelsesformand.

Efter halvandet års forberedelse gennemførte vi primo maj konverteringen af alle IT-systemer og data fra SDC til BEC. Selve konverteringen forløb meget tilfredsstillende, og det efterfølgende arbejde med at få medarbejdere og kunder gjort fortrolige med de nye systemer forløber også rigtig godt. Indtil videre har konverteringen således været en overvejende positiv oplevelse for både kunder og medarbejdere.

Bankens aktionærer vil forhåbentlig også opleve overgangen som positiv, idet vi opnår en årlig besparelse på 55 mio. kr. samt forventeligt en styrket udviklingskraft, som vil komme os til gode, når vi står over for fremtidens digitale udfordringer.

Nye udfordringer – ny strategi

I år er det 15 år siden, vi i Spar Nord lancerede vores såkaldte Lokalstrategi. Kernen i Lokalstrategien var en ambitiøs målsætning om at vokse og tage markedsandele uden for bankens gamle hjemmebane i Nordjylland. Midlet var en forretningsmodel, som gav de lokale afdelinger stor handlekraft og -frihed.

Lasse Nyby, adm. direktør.

De 15 år, der er gået, har været en voldsom periode for de danske pengeinstitutter. Mere end halvdelen af de banker, der fandtes ved årtusindskiftet, eksisterer ikke længere. Alene på den baggrund er det tilfredsstillende, at Spar Nord er lykkedes med strategien om at udbrede den lokalt forankrede forretningsmodel fra Nordjylland til hele Danmark.

Selv om Spar Nord således står godt på banen, er det ikke ensbetydende med, at "mere af det samme" vil være den rette tilgang at møde markedet med i de kommende år. Tværtimod er der så store forandringer i gang, at det kaldte på en større strategisk revision: Digitaliseringen buldrer frem. Kunderne bliver mere selvhjulpne og krævende. Væksten er stadig lav og renterne er stadig lave. Og så skyller det fortsat ind over os med ny regulering.

Med denne "diagnose" som bagtæppe lancerede vi i efteråret 2016 vores nye vision om at blive Danmarks mest personlige bank og vores nye strategiplan Den personlige bank i en digital verden – en plan hvor vi kommer til at arbejde med de tre must win battles Personlig rådgivning og service i særklasse, Lokalt ejerskab og stærk central support og Digitalisering på Spar Nord-måden. Og en plan, som hvis vi lykkes med at føre de planlagte tiltag ud i livet, vil bidrage til, at vi også i de kommende år vil være i stand til at skabe tilfredsstillende resultater.

Udfordrende år foran os

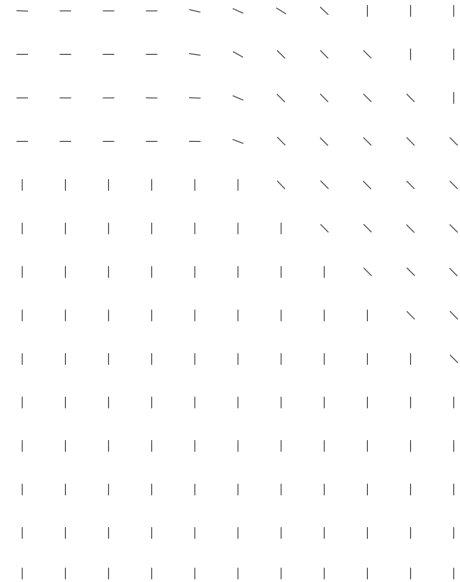
2017 i Spar Nord kommer derfor naturligt til at være præget af arbejdet med at implementere og forankre vores nye strategi og komme godt i gang med både vækst- og effektiviseringstiltag. I verden omkring os vil det lave renteniveau og den formentlig fortsat relativt beskedne efterspørgsel efter lån og finansiering betyde, at der endnu en gang skal kæmpes hårdt for top-linjen. Men også et år, hvor vi på kreditsiden gerne skulle opleve endnu et skridt i den rigtige retning.

Alt i alt er vi derfor fortrøstningsfulde over, at vi i krydsfeltet mellem vores egne strategiske initiativer og de økonomiske rammebetingelser sammen med vores 1.500 medarbejdere vil være i stand til at skabe endnu et tilfredsstillende resultat til vores aktionærer.

Venlig hilsen

Kjeld Johannesen
Bestyrelsesformand

Lasse Nyby
Adm. direktør

Hoved- og nøgletal for koncernen

BASISINDTJENING - ÅR

HOVEDTAL

RESULTATOPGØRELSE Mio. kr.	2016	2015	Ændring i pct.	2014	2013	2012
Nettorenteindtægter *)	1.621,2	1.727,2	-6,1	1.799,5	1.849,4	1.676,8
Nettogebyrindtægter	1.052,7	1.030,3	2,2	863,3	722,6	561,6
Kursreguleringer og udbytte	433,7	506,9	-14,4	379,5	200,8	243,8
Andre driftsindtægter *)	29,7	38,1	-22,0	49,9	99,2	173,9
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	29,6	28,3	4,6	109,7	66,4	54,8
Basisindtægter	3.166,9	3.330,8	-4,9	3.201,9	2.938,4	2.710,9
Lønninger	1.141,7	1.098,2	4,0	1.052,9	1.025,6	930,3
Driftsomkostninger	660,4	679,2	-2,8	798,0	617,5	591,1
Af- og nedskrivninger	94,3	65,5	44,0	71,5	98,3	153,5
Omkostninger	1.896,4	1.842,9	2,9	1.922,4	1.741,4	1.674,9
Basisindtjening før nedskrivninger	1.270,5	1.487,9	-14,6	1.279,5	1.197,0	1.036,0
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. *)	242,4	315,6	-23,2	493,1	404,8	661,8
Basisindtjening	1.028,1	1.172,3	-12,3	786,4	792,2	374,2
Beholdningsindtjening	-	-	-	20,9	43,6	40,9
Bidrag til sektorløsninger	-	-98,7	-	-102,3	-120,2	-58,4
Særlige fusionsrelaterede poster	-	-	-	-	-46,1	-66,6
Resultat før skat	1.028,1	1.073,6	-4,2	705,0	669,5	290,1
Skat	189,9	176,8	7,4	91,4	133,4	66,3
Resultat	838,2	896,8	-6,5	613,6	536,1	223,8
Heraf resultatandel vedrørende renteudgifter til indehavere af hybrid kernekapital	26,1	13,5	93,3	-	-	-
BALANCEOPLYSNINGER Mio. kr.						
Aktiver i alt	78.473	76.357	2,8	78.825	74.605	79.146
Udlån	41.346	38.039	8,7	35.948	37.648	39.058
Udlån, bankaktiviteter	33.131	32.630	1,5	34.352	33.772	34.916
Udlån, reverse repoforretninger	6.253	4.155	50,5	464	1.786	116
Udlån, leasingaktiviteter	1.962	1.254	56,5	1.132	2.090	4.026
Indlån	61.005	58.116	5,0	53.090	50.883	48.923
Indlån, bankaktiviteter	46.464	44.366	4,7	42.236	41.831	41.922
Indlån, repoforretninger	0	370	-	0	0	0
Indlån i puljeordninger	14.541	13.380	8,7	10.854	9.052	7.001
Efterstillede kapitalindskud	1.093	1.089	0,4	1.708	3.002	2.562
Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter	862	412	109,2	-	-	-
Aktionærernes egenkapital	7.765	7.475	3,9	7.033	6.533	5.975
Eventualforpligtelser	12.334	9.585	28,7	10.240	5.380	5.767
Samlet risikoeksponering	47.485	46.500	2,1	49.005	42.697	46.307
Kernekapital	7.427	6.946	6,9	6.516	7.437	6.973
Nedskrivningskonto og underkurs på overtagne eksponeringer **)	1.994	1.998	-0,2	2.149	2.117	2.742
Kontraktuelle udlån med rentestop	443	514	-13,8	523	672	1.186
Forretningsomfang	220.259	210.658	4,6	195.613	182.387	179.346

*) I forhold til den finansielle del af årsrapporten, er der i opstillingen for basisindtjening foretaget reklassifikation mellem posterne nettorenteindtægter, andre driftsindtægter og nedskrivninger på udlån og tilgodehavende mv., som vedrører den indtægtsførte del af underkurs på overtagne eksponeringer, se note 3.

**) Spar Nords nedskrivningskonto andrager 1.891 mio. kr. (2015: 1.837 mio. kr.) (note 51) og underkurs på overtagne eksponeringer andrager 103 mio. kr. (2015: 161 mio. kr.).

Fra 1. januar 2015 præsenteres afkast af beholdningsindtjeningen som en del af bankens basisindtjening, da den resterende beholdning af værdipapirer, som tidligere blev præsenteret særskilt, er væsentligt reduceret.

Definition og specifikation af bidrag til sektorløsninger mv., der er udskilt, fremgår af note 3.

NØGLETAL

	2016	2015	2014	2013	2012
KAPITALGRUNDLAG					
Kapitalprocent	17,7	17,0	15,0	19,4	15,5
Kernekapitalprocent	15,6	14,9	13,3	17,4	15,1
Egentlig kernekapitalprocent	14,0	14,4	13,0	14,1	12,1
INDTJENING					
Egenkapitalforrentning før skat ekskl. hybrid kernekapital *)	pct. 13,2	14,6	10,4	10,7	5,5
Egenkapitalforrentning efter skat ekskl. hybrid kernekapital *)	pct. 10,7	12,2	9,0	8,6	4,2
Omkostningsandel af basisindtægter	kr. 0,60	0,55	0,60	0,59	0,62
Omkostningsandel af basisindtægter - inkl. nedskrivninger på udlån mv.	kr. 0,68	0,65	0,75	0,73	0,86
Afkastningsgrad	pct. 1,1	1,2	0,8	0,7	0,3
MARKEDSRISIKO OG LIKVIDITET					
Renterisiko	pct. 1,2	1,8	0,6	-0,3	-1,1
Valutaposition	pct. 3,2	3,4	2,6	3,7	1,4
Valutarisiko	pct. 0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet	pct. 308,3	296,1	186,0	230,7	211,5
Liquidity Cover Ratio (LCR)	pct. 171	145	-	-	-
KREDITRISIKO					
Udlån plus nedskrivningskonto og underkurs herpå i forhold til indlån	pct. 70,9	68,8	71,7	78,1	85,4
Udlån i forhold til aktionærernes egenkapital	5,3	5,1	5,1	5,8	6,5
Årets udlånsvækst	pct. 3,6	-4,5	-1,1	-7,9	1,7
Summen af store eksponeringer	pct. 14,5	16,1	0,0	26,2	16,5
Nedskrivningsprocent	0,4	0,6	1,0	0,9	1,4
MEDARBEJDERE OG AFDELINGER					
Antal ansatte (ultimo, heltid)	1.540	1.538	1.507	1.512	1.653
Antal lokale banker	58	70	71	76	90
SPAR NORD AKTIEN					
KR. PR. AKTIE A 10 KR.					
Kurs ultimo	81	61	58	49	26
Indre værdi *)	63	60	56	52	48
Årets resultat *)	6,6	7,1	4,9	4,3	1,9
Udbytte	kr. 5,0	3,0	1,6	1,0	0,0
Ekstraordinært udbytte	kr. -	2,0	-	-	-
Afkast	pct. 38	11	20	88	13
Price earning *)	12	9	12	11	14

*) Nøgletal er beregnet som om den hybride kernekapital regnskabsmæssigt behandles som en forpligtelse, hvormed nøgletallene er beregnet på baggrund af aktionærernes andel af resultat og egenkapital. Aktionærernes andel af resultat og egenkapital fremgår af egenkapitalopgørelsen.

Finanstilsynets opstilling og nøgletalssystem fremgår af note 57.

Nøgletalsdefinitioner fremgår af note 58.

Hoved- og nøgletal for koncernen

BASISINDTJENING - KVARTALER

HOVEDTAL

RESULTATOPGØRELSE Mio. kr.	2016 4. kvartal	2016 3. kvartal	2016 2. kvartal	2016 1. kvartal	2015 4. kvartal
Nettorenteindtægter *)	395,3	412,9	417,2	395,8	415,8
Nettogebyrindtægter	274,5	259,7	268,1	250,4	239,2
Kursreguleringer og udbytte	104,4	142,5	114,7	72,1	43,4
Andre driftsindtægter	1,4	11,0	9,7	7,6	8,0
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	7,1	7,5	7,4	7,6	7,8
Basisindtægter	782,7	833,6	817,1	733,5	714,2
Lønninger	306,9	248,5	306,9	279,4	290,8
Driftsomkostninger	192,6	140,5	149,1	178,2	165,3
Af- og nedskrivninger	43,4	16,5	17,3	17,1	13,3
Omkostninger	542,9	405,5	473,3	474,7	469,4
Basisindtjening før nedskrivninger	239,8	428,1	343,8	258,8	244,8
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. *)	54,6	54,4	78,9	54,5	75,5
Basisindtjening	185,2	373,7	264,9	204,3	169,3
Bidrag til sektorløsninger	-	-	-	-	-24,6
Resultat før skat	185,2	373,7	264,9	204,3	144,7
Skat	37,3	66,0	47,0	39,6	27,3
Resultat	147,9	307,7	217,9	164,7	117,4
Heraf resultatandel vedrørende renteudgifter til indehavere af hybrid kernekapital	7,9	6,2	6,1	5,9	6,1

BALANCEOPLYSNINGER

Mio. kr.

Aktiver i alt	78.473	78.957	77.476	79.432	76.357
Udlån	41.346	39.697	38.531	40.404	38.039
Udlån, bankaktiviteter	33.131	33.332	33.398	33.635	32.630
Udlån, reverse repoforretninger	6.253	4.591	3.528	5.400	4.155
Udlån, leasingaktiviteter	1.962	1.774	1.605	1.369	1.254
Indlån	61.005	60.926	59.649	57.248	58.116
Indlån, bankaktiviteter	46.464	47.046	46.295	43.802	44.366
Indlån, repoforretninger	0	0	0	364	370
Indlån i puljeordninger	14.541	13.880	13.354	13.082	13.380
Efterstillede kapitalindskud	1.093	1.095	1.093	1.092	1.089
Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter	862	404	397	414	412
Aktionærernes egenkapital	7.765	7.669	7.402	7.616	7.475
Eventualforpligtelser	12.334	11.885	10.847	9.373	9.585
Samlet risikoeksponering	47.485	47.778	46.823	46.943	46.500
Kernekapital	7.427	6.943	6.875	6.803	6.946
Nedskrivningskonto og underkurs på overtagne eksponeringer	1.994	2.020	2.024	2.011	1.998
Kontraktuelle udlån med rentestop	443	439	468	472	514
Forretningsomfang	220.259	218.173	214.107	210.442	210.658

*) I forhold til den finansielle del af årsrapporten, er der i opstillingen for basisindtjening foretaget reklassifikation mellem posterne nettorenteindtægter og nedskrivninger på udlån og tilgodehavende mv. vedrørende den indtægtsførte del af underkurs på overtagne eksponeringer, se note 3.

Definition og specifikation af bidrag til sektorløsninger, der er udskilt, fremgår af note 3.

NØGLETAL

		2016	2016	2016	2016	2015
		4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal
KAPITALGRUNDLAG						
Kapitalprocent		17,7	16,6	16,8	16,6	17,0
Kernekapitalprocent		15,6	14,5	14,7	14,5	14,9
Egentlig kernekapitalprocent		14,0	13,9	14,0	13,8	14,4
INDTJENING						
Egenkapitalforrentning før skat ekskl. hybrid kernekapital *)	pct.	2,3	4,9	3,5	2,6	1,9
Egenkapitalforrentning efter skat ekskl. hybrid kernekapital *)	pct.	1,9	4,0	2,9	2,1	1,6
Omkostningsandel af basisindtægter	kr.	0,69	0,49	0,58	0,65	0,66
Omkostningsandel af basisindtægter - inkl. nedskrivninger på udlån	kr.	0,76	0,55	0,68	0,72	0,76
Afkastningsgrad	pct.	0,2	0,4	0,3	0,2	0,2
MARKEDSRISIKO OG LIKVIDITET						
Renterisiko	pct.	1,2	0,4	0,7	1,1	1,8
Valutaposition	pct.	3,2	3,1	3,0	3,4	3,4
Valutarisiko	pct.	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet	pct.	308,3	298,8	283,1	264,0	296,1
Liquidity Cover Ratio (LCR)	pct.	171	155	161	152	145
KREDITRISIKO						
Udlån plus nedskrivningskonto og underkurs herpå i forhold til indlån	pct.	70,9	68,3	67,9	74,0	68,8
Udlån i forhold til aktionærenes egenkapital		5,3	5,2	5,2	5,3	5,1
Periodens udlånsvækst	pct.	0,0	0,3	0,0	3,3	-1,2
Summen af store eksponeringer	pct.	14,5	15,8	15,9	17,2	16,1
Nedskrivningsprocent	pct.	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2
MEDARBEJDERE OG AFDELINGER						
Antal ansatte (ultimo, heltid)		1.540	1.548	1.556	1.551	1.538
Antal lokale banker		58	66	70	70	70
SPAR NORD AKTIEN						
KR. PR. AKTIE A 10 KR.						
Kurs ultimo		81	64	54	63	61
Indre værdi *)		63	62	60	61	60
Periodens resultat *)		1,2	2,4	1,7	1,3	0,9

*) Nøgletal er beregnet som om den hybride kernekapital regnskabsmæssigt behandles som en forpligtelse, hvormed nøgletallene er beregnet på baggrund af aktionærenes andel af resultat og egenkapital. Aktionærenes andel af resultat og egenkapital fremgår af egenkapitalopgørelsen.

Koncernberetning

Spar Nord opnåede i 2016 et resultat før skat på 1.028 mio. kr. (2015: 1.074 mio. kr.) og efter skat på 838 mio. kr. (2015: 897 mio. kr.) Resultatet forrenter egenkapitalen med 10,7 % efter skat (2015: 12,2 %).

Bag resultatet ligger en basisindtjening før nedskrivninger, der blev på 1.271 mio. kr., hvilket er 217 mio. kr. eller 15 % lavere end i 2015 men betydeligt højere end forventet ved årets begyndelse. Nedskrivningerne på udlån mv. blev på 242 mio. kr. (2015: 316 mio. kr.), hvilket svarer til 0,44 % af de samlede udlån og garantier.

Indtægter

Årets samlede basisindtægter blev på 3.167 mio. kr., hvilket er noget højere end forventet ved årets begyndelse, men 164 mio. kr. eller 5 % lavere end i 2015. Korrigeret for den store engangsindtægt vedrørende salget af Spar Nord's aktiepost i Nørresundby Bank i 2015 er der tale om en stigning i basisindtægterne på 62 mio. kr. eller 2 %.

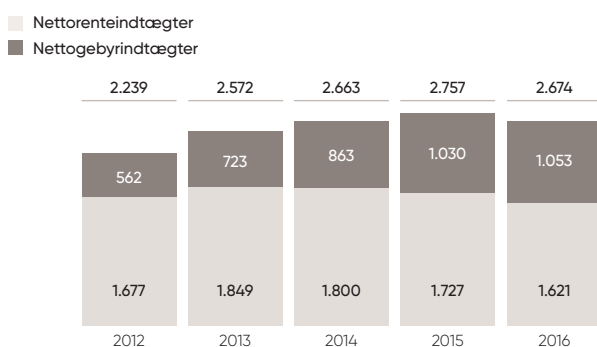
Nettorenteindtægterne blev på 1.621 mio. kr., svarende til et fald på 106 mio. kr. eller 6 % i forhold til 2015. Det lave renteniveau betød, at renteindtægterne på bankens obligationsbeholdning var 78 mio. kr. lavere i 2016 end i 2015. Hertil kommer lavere renteindtægter på kundeudlån som følge af lavere udlånmarginal. Ultimo 2016 var udlånmarginalen således 26 basispoint lavere end ultimo 2015. I positiv retning trækker, at det i samme periode er lykkedes at reducere indlåsmarginalen med 13 basispoint.

Nettogebyrindtægterne blev på 1.053 mio. kr., svarende til en stigning på 23 mio. kr. eller 2 % i forhold til 2015, hvor performance allerede var historisk god. Baggrunden for den meget tilfredsstillende udvikling er vækst i gebyrindtægter fra værdipapirhandel og kapitalforvaltning, stigende indtægter fra realkreditformidling samt stigende indtægter på området daglig bank.

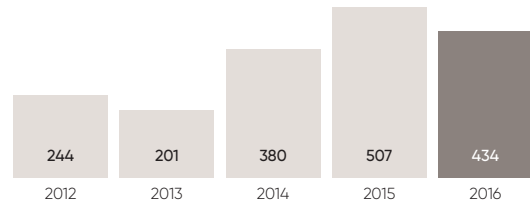
Tendensen de seneste år, hvor der har været faldende markedsrenter og pres på udlånmarginalen, har således været, at nettogebyrindtægterne, som fortsat er vokset, gradvist er kommet til at udgøre en større og større del af koncernens basisindtægter.

Kursreguleringer og udbytte blev på 434 mio. kr., hvilket er 73 mio. kr. eller 14 % lavere end i 2015. Når der korrigeres for engangsindtægten

NETTORENTEINDTÆGTER OG NETTOGEBYRINDTÆGTER (MIO. KR.)

KURSREGULERINGER OG UDBYTT (MIO. KR.)

på 226 mio. kr. i 2015 vedrørende salg af aktier i Nørresundby Bank, er der tale om en stigning på hele 54 %, hvilket anses for at være meget tilfredsstillende.

Den underliggende vækst kan henføres til en stærk performance på handelsområdet, herunder ikke mindst på obligationssiden som følge af rentefald og spændingsnævninger på danske realkreditobligationer.

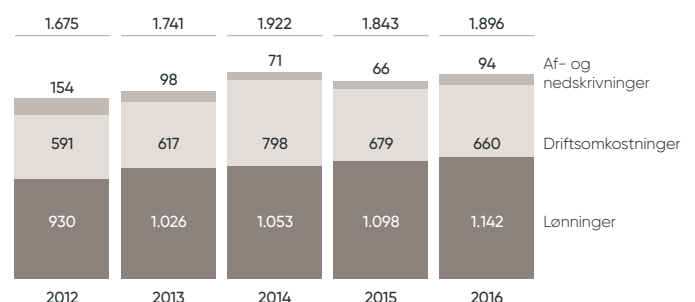
Kursreguleringer og udbytte vedrørende strategiske aktieposter i selskaber i den finansielle sektor falder fra 2015 til 2016, hvilket dækker over fraværet af ekstraordinære indtægter vedrørende Nørresundby Bank kombineret med en positiv udvikling i bl.a. DLR Kredit, Danmarks Skibskredit, Vækst Invest Nordjylland A/S, Erhvervsinvest K/S og Nets (efterregulering af salgssum).

Omkostninger

Koncernens samlede omkostninger blev på 1.896 mio. kr., hvilket er 53 mio. kr. eller 3 % højere end i 2015, eller på niveau med 2015, når der tages højde for, at der i 2016 er afholdt engangsomkostninger på 64 mio. kr. relateret til implementeringen af bankens nye strategi.

Ud af årets samlede omkostninger kan 1.142 mio. kr. henføres til løn. Dette er 4 % højere end i 2015, hvilket på den ene side afspejler den overenskomstmæssige lønudvikling samt ekstraarbejde i forbindelse med den gennemførte IT-konvertering og på den anden side den positive effekt af en afgjort retssag vedrørende principperne for opgørelse af lønsumsafgift (17 mio. kr.). Ud af de realiserede lønomkostninger kan 20 mio. kr. henføres til fratrædelsesgodtgørelse mv. i forbindelse med implementeringen af bankens nye strategi.

SAMLEDE OMKOSTNINGER (MIO. KR.)

Ultimo 2016 beskæftiger koncernen 1.540 medarbejdere.

De øvrige driftsomkostninger realiseres på 660 mio. kr., hvilket er 19 mio. kr. eller 3 % lavere end i 2015. Faldet afspejler en reduktion på flere væsentlige omkostningsområder herunder IT og marketing. Ud af de realiserede driftsomkostninger er 23 mio. kr. engangsposter relateret til ny strategi.

Endelig var der af- og nedskrivninger på 94 mio. kr. svarende til en vækst i forhold til 2015 på 44 %. Ud af de realiserede af- og nedskrivninger kunne 21 mio. kr. henføres til implementeringen af ny strategi (afdelingslukninger, IT mv.).

De realiserede basisindtægter og omkostninger svarer til en Cost/Income Ratio på 0,60 (2015: 0,55). Korrigeret for frasalget af Nørresundby Bank i 2015 er der tale om en udvikling fra 0,59 til 0,60.

Basisindtjening før nedskrivninger

Koncernens basisindtjening før nedskrivninger realiseres herefter på 1.271 mio. kr. mod 1.488 mio. kr. i 2015.

Det realiserede skal ses i forhold til en oprindelig forventning om en basisindtjening før nedskrivninger for hele 2016 "i niveauet 1,1 mia. kr.".

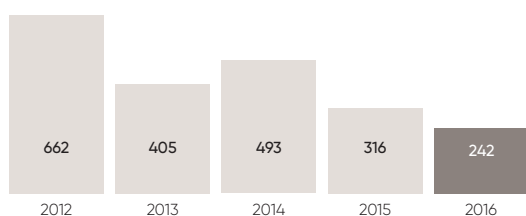
I forbindelse med 3. kvartals regnskab blev forventningen opjusteret til "i niveauet 1,2 mia. kr. efter engangsomkostninger på ca. 50 mio. kr. relateret til ny strategi."

Nedskrivninger på udlån

Den samlede driftspåvirkning fra nedskrivninger på udlån mv. blev i 2016 på 242 mio. kr., svarende til 0,44 % af de samlede udlån og garantier. De realiserede nedskrivninger er 74 mio. kr. eller 23 % lavere end i 2015 og lavere end forventet ved årets start.

Af de samlede nedskrivninger på 242 mio. kr. kan 121 mio. kr. eller 50 % henføres til landbruget. Det svarer til en nedskrivningsprocent på denne kundegruppe på 3,6. Privatkunder bidrager med -4 mio. kr. svarende til en nedskrivningsprocent på 0,0 og 125 mio. kr. kan henføres til erhvervs kunder ekskl. landbrug svarende til en nedskrivningsprocent på 0,4. Nedskrivninger på erhvervs kunderne kan primært henføres til enkelte større nedskrivninger på vindmølleeksponeringer og ejendomseksponeringer.

NEDSKRIVNINGER (MIO. KR.)

Fordelingen mellem privat og erhverv kan i et vist omfang være påvirket af den gennemførte IT-konvertering og er således mindre præcis end normalt.

Ultimo 2016 var den akkumulerede nedskrivningsprocent på koncernens landbrugseksponeringer på 22. På udlånet til mælkeproducenter var der nedskrevet 38 % og på udlånet til svineproducenter 31 %.

KONCERNENS UDLÅN OG GARANTIER *) BRANCHEOPDELT

Branche Pct.	Udlån og garantier		Nedskrivningskonto og underkurs på overtagne eksponeringer
	31.12.15	31.12.16	31.12.16
Landbrug, jagt og skovbrug	7,6	6,9	38,1
Fiskeri	0,2	0,2	0,1
Industri og råstofudvinding	5,5	5,4	2,6
Energiforsyning	4,1	3,3	1,4
Bygge og anlæg	3,4	3,9	3,0
Handel	7,8	7,8	4,3
Transport, hoteller og restauranter	3,3	3,4	3,2
Information og kommunikation	0,3	0,4	0,3
Finansiering og forsikring	5,7	5,8	5,7
Fast ejendom	12,3	12,2	17,0
Øvrige erhverv	5,6	5,4	4,6
Erhverv i alt	55,8	54,7	80,3
Offentlige myndigheder	0,6	0,1	0,0
Privatkunder	43,6	45,2	19,7
I alt	100,0	100,0	100,0

*) Ekskl. reverse repoforretninger

LANDBRUGSEKSPONERING FORDELT PÅ PRODUKTIONSGRENE

2016 Mio. kr.	Udlån og garantier	Nulrente	Heraf værdiforringet	Andel værdiforringet
Kvæg	1.112,7	60,4	685,0	61,6
Svin	798,8	60,0	414,0	51,8
Planteavl	685,3	7,9	102,6	15,0
Mink	114,1	2,5	41,4	36,3
Leasing	361,3	1,4	16,6	4,6
Andet	321,8	0,2	20,7	6,4
I alt	3.394,0	132,4	1.280,3	37,7

LANDBRUGSNEDSKRIVNINGER FORDELT PÅ PRODUKTIONSGRENE

2016 Mio. kr. / Pct.	Nedskrivningskonto	Afskrevet	Årets nedskrivning	Nedskrivningsprocent af eksponering	Procent af værdiforringet
Kvæg	425,2	83,8	102,5	38,2	62,1
Svin	247,9	120,2	-0,3	31,0	59,9
Planteavl	49,9	18,3	6,5	7,3	48,6
Mink	16,0	1,1	10,8	14,0	38,6
Leasing	1,9	2,7	-0,1	0,5	11,4
Andet	14,2	0,0	1,8	4,4	68,6
I alt	755,1	226,1	121,2	22,2	59,0

Koncernens samlede nedskrivningskonto udgør ved årets udgang 1.980 mio. kr., hvilket er 7 mio. kr. lavere end ultimo 2015. Udlån med rentestop udgør 443 mio. kr., og cover ratio kan dermed opgøres til 4,5.

Resultat

Årets resultat før skat blev på 1.028 mio. kr. mod 1.074 mio. kr. i 2015. Koncernens effektive skatteprocent i 2016 var på 18, og resultatet efter skat kan således opgøres til 838 mio. kr.

4. kvartal 2016

4. kvartals resultat før skat blev på 185 mio. kr., hvilket skal ses i forhold til 374 mio. kr. i 3. kvartal 2016 og 145 mio. kr. i 4. kvartal sidste år.

Kvartalets nettorenteindtægter blev på 395 mio. kr., hvilket er et fald på 18 mio. kr. i forhold til kvartalet før, hvor der dog var ekstraordinære indtægter på 13 mio. kr., og et fald på 21 mio. kr. i forhold til 4. kvartal 2015.

Nettogebyrindtægterne blev realiseret på 275 mio. kr., hvilket er 15 mio. kr. højere end kvartalet før og 35 mio. kr. højere end 4. kvartal 2015. Udviklingen kan bl.a. forklares med en positiv udvikling på værdipapirhandels- og kapitalforvaltningsområdet.

Kvartalets omkostninger blev realiseret på 543 mio. kr. mod 469 mio. kr. i 4. kvartal 2015.

Stigningen skyldes primært, at der i 4. kvartal 2016 blev afholdt engangsomkostninger relateret til ny strategi på i alt 58 mio. kr., herunder fratrædelsesomkostninger og nedskrivninger på ejendomme, IT mv.

Nedskrivninger på udlån blev på 55 mio. kr., hvilket er på niveau med det foregående kvartal og 21 mio. kr. lavere end i 4. kvartal sidste år. Den positive udvikling afspejler primært en forbedring i landbrugets situation.

Forretningsomfang

Koncernens samlede forretningsomfang (indlån, udlån og garantier, formidlede realkreditlån samt kundernes værdipapirdepoter) var ultimo 2016 på 220,3 mia. kr., hvilket er 5 % højere end ultimo 2015.

Sammenlignet med ultimo 2015 var bank- og leasingudlånet 1,2 mia. kr. eller 4 % højere. Bankudlånet til privatkunder steg med 0,3 mia. kr., bankudlånet til erhvervs-kunder med 0,4 mia. kr., et fald hos de of-fentlige kunder på 0,2 mia. kr. og leasingudlånet steg med 0,7 mia. kr.

Volumen af formidlede realkreditlån er i løbet af 2016 vokset med 3,3 mia. kr. eller 5 % til 73,6 mia. kr. Totalt udgør formidlingen af realkreditlån til private kunder (Totalkredit) 62,2 mia. kr. og realkreditlån til erhvervs-kunder (DLR Kredit) 11,4 mia. kr. ultimo 2016.

Den samlede kreditformidling til privatkunder (bankudlån + real- kreditudlån) steg således med 4 %, mens kreditformidlingen til erhvervs-kunder (bank-, leasingudlån + realkreditudlån) steg med 5 %.

Indlån, bankaktiviteter voksede i årets løb med 2,1 mia. kr. eller 5 %, mens indlån i puljeordninger voksede med 1,2 mia. kr. eller 9 %. Endelig er kundernes depotværdier faldet 0,9 mia. kr. eller 2 % siden ultimo 2015.

Ud af de samlede udlån og garantier ekskl. reverse repoforretninger, som udgør 49,4 mia. kr., kan 45 % henføres til private kunder og 55 % til erhvervs-kunder.

Kapital

På kapitalsiden er det Spar Nords målsætning at have en egentlig kernekapitalprocent (CET1) på minimum 12,0 og en samlet kapitalprocent på minimum 15,5.

Ultimo 2016 er koncernens egentlige kernekapitalprocent på 14,0 mens den samlede kapitalprocent er opgjort til 17,7. Denne skal ses i forhold til, at Spar Nord har opgjort det individuelle solvensbehov til 9,5 % tillagt det kombinerede bufferkrav på 0,6 %. Banken har således en kapitalmæssig overdækning på 7,6 procentpoint eller 3,6 mia. kr.

Som et led i den løbende kapitaloptimering udstedte Spar Nord i december 2016 hybrid kernekapital (AT1) for 450 mio. kr.

Den aktuelle kapitalposition svarer i en fuldt indfaset CRD IV optik til en egentlig kernekapitalprocent på 13,7.

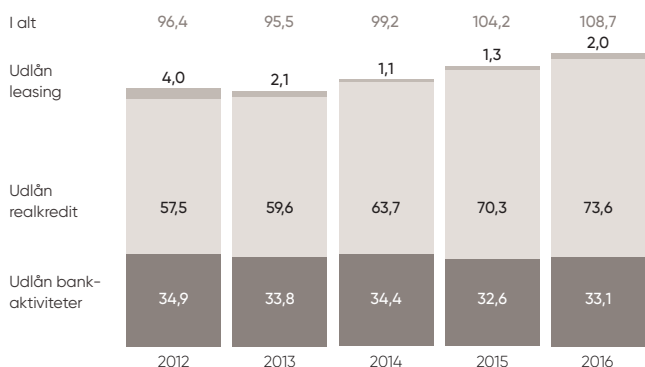
Likviditet

Strategisk likviditet defineres i Spar Nord som forskellen mellem bank- og leasingudlånet og koncernens langsigtede funding (bankindlån, seniorlån, udstedte obligationer, efterstillede kapitalindskud samt egenkapital).

Efterstillede kapitalindskud, seniorlån og udstedte obligationer, som har forfald inden for 12 måneder, medregnes ikke til bankens strategiske likviditet.

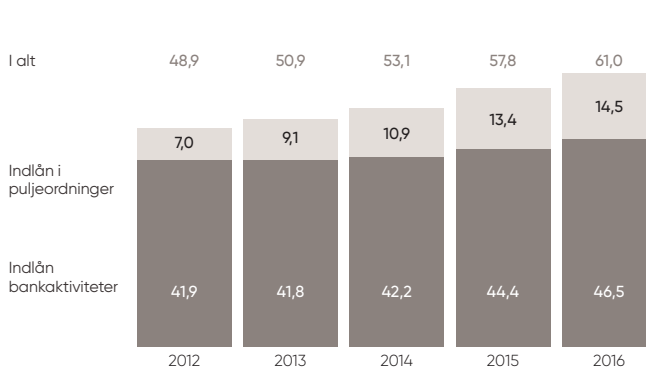
SAMLET KREDITFORMIDLING

(MIA. KR.)

SAMLET INDLÅN

(MIA. KR.)

Strategi

I år er det 15 år siden, Spar Nord lancerede den såkaldte Lokalstrategi. Kernen i Lokalstrategien var en ambitiøs målsætning om at vokse og tage markedsandele uden for bankens gamle hjemmebane i Nordjylland. Midlet var en forretningsmodel, som gav de lokale afdelinger stor handlekraft og -frihed.

De 15 år, der er gået, har været en voldsom periode for de danske pengeinstitutter. Mere end halvdelen af de banker, der fandtes ved årtusindskiftet, eksisterer ikke længere. Alene på den baggrund er det tilfredsstillende, at Spar Nord er lykkedes med strategien om at udbrede den lokalt forankrede forretningsmodel fra Nordjylland til hele Danmark og i processen har fordoblet både kundeantal og udlånsvolumen, tredoblet indlånet og firedoblet egenkapitalen.

Selv om Spar Nord således står godt på banen, er det imidlertid ikke ensbetydende med, at "mere af det samme" vil være den rette tilgang at møde markedet med i de kommende år. Tværtimod er der så store forandringer i gang, at det kalder på en større strategisk revision.

Tendens #1: Digitalisering

Digitaliseringen gennemsyrrer efterhånden alle dele af kundernes liv, og smartphones og sociale medier har skabt store ændringer i måden, man bruger sin bank. Digitalisering er også de store mængder af data, der hele tiden genereres, og som giver helt nye muligheder for at blive klogere på kundernes adfærd og behov.

Tendens #2: Mere krævende kunder

I takt med at verden bliver mere digital, sker der store forandringer i kundernes forventninger til banken. Særligt de yngre kunder har vænnet sig til, at deres servicebehov kan løses her og nu med et par klik på smartphonen. Samtidig stiller mange kunder stadig store krav om kompetent og nærværende personlig rådgivning.

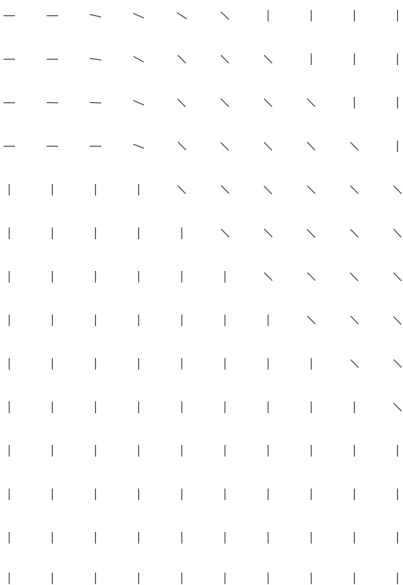
Tendens #3: Lav vækst og lave renter

Selv om finanskrisen er overstået, er det økonomiske klima fortsat udfordret. Væksten, forbruget og renten ligger fortsat på historisk lave niveauer. Samtidig er der ekstremt hård konkurrence mellem de banker, der har overlevet krisen, og det sætter priserne på bankernes kerneprodukter, indlån og udlån, under pres.

Tendens #4: Skærpede regler og standarder

Banksektoren bliver i disse år underlagt en enorm mængde af nye regler og standarder. Nye kapitaldækningsregler, nye regnskabsstandarder, nye skærpede regler på investeringsområdet osv. Alle disse reguleringstiltag vil kræve store ressourcer at implementere og dermed sætte yderligere pres på indtjeningen.

Ny vision

Udviklingen på bankmarkedet og de udfordringer, der følger med den, kalder på store forandringer i vores måde at drive bank på. Hvis vi skal overvinde udfordringerne, skal vi blive endnu skarpere på, hvad Spar Nord skal overleve på i fremtiden. Og det kræver ikke kun en ny strategi, men også at vi skærper vores langsigtede pejlemærke i form af en ny vision.

I den forbindelse er det vigtigt at understrege, at Spar Nord's største styrke, nemlig evnen til at være en nærværende og personlig bank, også vil være værdifuld i fremtiden. Uanset hvad fremtiden bringer, vil der være brug for en bank, som er tæt på kunderne, som kender deres virkelighed og forstår deres behov.

Derfor er det Spar Nord's nye vision – det pejlemærke, alle i banken skal arbejde frem imod hver eneste dag – at blive **Danmarks mest personlige bank.**

Ny strategiplan

Første skridt i retning mod vores nye vision om at blive Danmarks mest personlige bank er lanceringen af en ny strategiplan.

Afsættet er de tendenser, der præger bankmarkedet lige nu, hvor særligt digitaliseringen dominerer billedet. Vores konkurrenter håndterer digitaliseringen vidt forskelligt: Nogle stræber mod at blive fuldstændig digitale, mens andre holder fast i den mere traditionelle måde at være bank på.

I Spar Nord tror vi på, at mange kunder også i fremtiden vil ønske at tale med et levende menneske om deres økonomi. Men vi tror også, at vi skal have stærke digitale tilbud til fremtidens kunder for at overleve som bank. Derfor er vores ambition med strategien at blive **Den personlige bank i en digital verden.**

Det personlige betyder, at vi vil holde fast i vores lokale forankring og nærværende rådgivning. Det digitale betyder, at vi skal være bedre til at udnytte de digitale muligheder der, hvor det giver mening for kunderne. På nogle områder kan digitaliseringen ligefrem gøre os endnu mere personlige. Fx kan vi bruge data til at lære vores kunder endnu bedre at kende. Eller bruge digitale løsninger til at gøre det personlige møde endnu mere nærværende.

Must Win Battles

Det næste spørgsmål er så, hvordan vi fører strategien ud i livet. For at svare på det har vi defineret tre såkaldte Must Win Battles, altså tre "kampe", som vi skal vinde for at lykkes med strategien.

Must Win Battle #1: Personlig rådgivning og service i særklasse

Vi skal gøre den gode personlige service og den kompetente personlige rådgivning til vores særkende på fremtidens bankmarked. I en digital verden, hvor kunderne kun sjældent kommer fysisk på besøg i banken, skal vi sikre, at de får den absolut bedste oplevelse, hver gang det sker.

De tre vigtigste strategiske projekter under denne Must Win Battle er:

- **Det gode kundemøde**

Vi optimerer alle processer før, under og efter kundemødet, så vi konsekvent og systematisk sikrer, at kunderne får mest mulig værdi ud af det.

- **Den gode bankoplevelse**

Vi arbejder med alt det, som kunderne skal opleve, når de er i kontakt med os i fremtiden. Den gode personlige service, indretningen i banken osv.

- **Bedre styr på kunderelationen**

Vi introducerer bl.a. et nyt CRM-system, som samler og deler vores viden om hver enkelt kunde på tværs af medarbejdere og afdelinger.

Must Win Battle #2: Lokalt ejerskab og stærk central support

Vi skal sikre den optimale balance mellem den decentrale handlekraft og den centrale support. Målet er at fastholde den styrke, der ligger i, at de lokale afdelinger har stor beslutningskraft – og samtidig yde stærkere central support på de områder, hvor det skaber værdi for kunderne.

De tre vigtigste strategiske projekter under denne Must Win Battle er:

- **Fremtidens kundeservice**

Vi gentænker arbejdsdelingen mellem de lokale banker og den centrale kundeservice, så vi sikrer, at både kundeservice og rådgivere skaber mest mulig værdi for kunderne.

- **Forbedret formuekoncept**

Vi bygger videre på den succes, vi har haft med de regionale formuecentre, og styrker den centrale support på formueområdet med en ny central Private Banking-enhed.

- **Nyt erhvervskoncept**

Vi forbedrer den centrale support på erhvervsområdet ved bl.a. at tilføje ressourcer til konceptudvikling og styrker samarbejdet mellem de mindre erhvervsafdelinger og de større.

Must Win Battle #3: Digitalisering på Spar Nord-måden

Vi skal udnytte de muligheder, digitaliseringen fører med sig. Det gælder både på den interne bane, hvor det store potentiale ligger i at automatisere vores processer og arbejds gange og derved opnå effektiviseringer. Og på den eksterne bane, hvor målet er at tilbyde nye relevante digitale services til kunderne.

De tre vigtigste strategiske projekter under denne Must Win Battle er:

- **Mere effektive processer**

Vi gør vores produktionsflow mere strømlinet og automatiserer mest muligt af processen, fra kunden har afgivet ordren, til produktet er leveret.

- **Nye digitale løsninger**

Vi bringer en række nye digitale services til markedet både inden for vores eksisterende forretningsområder og i udkanten af dem.

- **Ny digital udviklingsorganisation**

Vi etablerer en agil IT-udviklingsorganisation, som i åbent samarbejde med andre parter – både interne og eksterne – kan sætte skub i vores digitale innovation.

Udvalgte KPI'er

Finansielle målsætninger

Egenkapitalforrentning på 9–11 % efter skat (stigende i perioden).

Væksttiltag for 200 mio. kr. og effektiviseringstiltag for 100 mio. kr.

Cost/Income Ratio på 0,60.

Investor relations

Det overordnede mål med Spar Nords kommunikation til investorer og analytikere er at sikre gode og vedvarende relationer. Spar Nord ønsker at opretholde et højt informationsniveau og en høj tilgængelighed, og banken bestræber sig til enhver tid på at stille relevant og rettidig information til rådighed. Kommunikationen varetages primært af den administrerende direktør i samarbejde med direktøren for Kommunikation og Forretningsudvikling.

Ud over bankens finansielle rapportering og oplysningerne på bankens IR-hjemmeside på sparnord.com foregår kommunikation med investorer og analytikere på jævnlige bilaterale møder samt på konferencer og roadshows i forbindelse med offentliggørelse af hel- og delårsrapporter. I alt er der i 2016 afholdt ca. 50 møder med investorer fra Skandinavien, Storbritannien og Nordamerika.

Spar Nord-aktien er i 2016 blevet dækket af analytikere fra 5 investeringsbanker.

Spar Nord-aktien

Spar Nord er noteret på den nordiske børs NASDAQ Copenhagen og tilhører pr. 1. januar 2017 Large Cap-segmentet.

Aktiekapitalen udgjorde i 2016 uændret 1.255.299.180 kr. opdelt i aktier af 10 kr. Der er i løbet af 2016 gennemført aktietilbagekøb for 150 mio. kr., hvilket betyder at det vil blive indstillet til generalforsamlingen i april 2017, at aktiekapitalen nedsættes med 25.273.920 kr. (2.527.392 stk. aktier).

Spar Nord aktien steg fra kurs 61 ultimo 2015 til kurs 81 ultimo 2016, svarende til 33 %. Markedsværdien ved årets udgang var således 10,2 mia. kr. mod 7,7 mia. kr. ultimo 2015.

KURSUUDVIKLING FOR SPAR NORD AKTIEN 2016

Indekseret - Jan. 2016 = 100

■ Spar Nord
■ MSCI Europe Banks
■ OMX Cph. Financials

SPAR NORD AKTIEN

	2016	2015
Aktiekapital (tusinde kr.)	1.255.299	1.255.299
Børskurs, ultimo året	81	61
Total markedsværdi (mio. kr.)	10.168	7.657
Årets resultat pr. aktie (kr.) *)	6,6	7,1
Udbytte pr. aktie (kr.)	5,0	5,0
Indre værdi pr. aktie (kr.)	63	60
Børskurs/indre værdi pr. aktie (kr.)	1,3	1,0

*) Nøgletallet er beregnet som om den hybride kernekapital regnskabsmæssigt behandles som en forpligtelse, hvormed nøgletallet er beregnet på baggrund af aktionærernes andel af resultat og egenkapital. Aktionærernes andel af resultat og egenkapital fremgår af egenkapitalopgørelsen.

Den gennemsnitlige daglige handelsvolumen var i 2016 på ca. 167.000 stk. mod 110.000 stk. i 2015. Udviklingen afspejler at Spar Nord over de senere år har fået en mere diversificeret aktionærsammensætning, hvor institutionelle investorer i ind- og udland udgør en større andel.

Aktionærfordeling

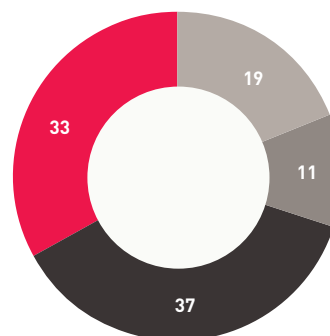
Spar Nord Bank havde ultimo 2016 ca. 112.000 aktionærer. Ca. to tredjedele af kapitalen ejes af fonde og institutionelle investorer, mens 32 % af kapitalen kan henføres til aktionærer, som hver især havde færre end 20.000 aktier. Geografisk er aktiekapitalen fordelt med 75 % på danske hænder og 25 % ejet af udenlandske investorer.

Banken har to aktionærer, som har meddelt, at de besidder mere end 5 % aktiekapitalen. Spar Nord Fonden, Aalborg, er største aktionær med en ejerandel på 18,5 %. Næststørst er Nykredit Realkredit A/S, København, med en ejerandel på 11,1 %.

AKTIONÆRFORDELING

Ultimo 2016 - pct.

■ Spar Nord Fonden
■ Nykredit
■ Andre institutionelle
■ Private og medarbejdere

Risici

Risikotagning er et helt centralt element i bankdrift, og risikostyring er et centralt fokusområde i hele Spar Nord. De forskellige risikotyper, som banken påtager sig, og de tiltag, der gøres for at styre og monitorere, samt udviklingen i de forskellige risici beskrives i Spar Nords risikorapport, som kan læses på www.sparnord.com/risikorapport. I dette afsnit gennemgås risikoområdet i hovedtræk.

Risikoprofil

Med udgangspunkt i Spar Nords strategiske målsætninger fastsætter bestyrelsen bankens risikoprofil, som indeholder den risikoappetit inden for bankens væsentligste risikotyper, som bestyrelsen er villig til at acceptere i forhold til at kunne indfri strategien.

Målet er at sikre sammenhæng mellem Spar Nords vision og strategi samt sikre, at Spar Nords risikoprofil til enhver tid står i hensigtsmæssigt forhold til bankens kapital- og likviditetsforhold.

Bankens risikoappetit er inkorporeret i den ordinære risikorapportering, hvilket sikrer monitorering af, at bankens risikoprofil efterleves.

Som supplement til bankens risikoprofil er der udarbejdet specifikke risikopolitikker, som fastlægger de overordnede retningslinjer for håndtering og styring af de enkelte risici. Politikkerne gennemgås og godkendes af bestyrelsen mindst en gang årligt.

Risikostyring og kontrolsystemer i forbindelse med regnskabsafklæggelse

Det overordnede ansvar for Spar Nords risikostyring og kontrol i forbindelse med regnskabsafklæggelsen er forankret i bestyrelsen og direktionen. Bestyrelsen og direktionen er sammensat således, at relevante kompetencer vedrørende interne kontroller og risikostyring i relation til regnskabsafklæggelsesprocessen er til stede.

Bestyrelsen godkender de overordnede politikker, procedurer og kontroller, herunder en detaljeret årsplan for såvel intern revision,

compliance som den risikoansvarlige. Der foreligger politikker, manualer og procedurer inden for væsentlige områder i forbindelse med regnskabsafklæggelsen, herunder forretningsgang for regnskabsafklæggelsen, en forretningsgang for økonomifunktionen og andre centrale funktioner samt en IT-sikkerhedspolitik.

Bestyrelsen forholder sig årligt til organisation, fokusområder og resourceanvendelse på området, lige som bestyrelsen hvert år forholder sig til en vurdering af risikoen for besvigelser i alle forretningsområder.

Ansvarsfordeling

Spar Nord har en tostrengt ledelsesstruktur, hvor bestyrelsen har formuleret et sæt af skriftlige retningslinjer til direktionen, der klart specificerer ansvars- og dispositionsmuligheder for hvert ledelsesniveau. Bestyrelsen fastsætter de overordnede politikker, mens direktionen er ansvarlig for Spar Nords daglige ledelse. Spar Nords ledelsesstruktur afspejler lovkravene for børsnoterede danske selskaber samt Lov om finansiel virksomhed.

Bestyrelsen skal sikre, at Spar Nord har den rette organisation, samt at der etableres risikopolitikker og grænser for alle væsentlige risikotyper. Derudover skal alle større kreditfaciliteter forelægges bestyrelsen til godkendelse. Bestyrelsen træffer også afgørelse om generelle principper for håndtering og overvågning af risici. Der rapporteres regelmæssigt til bestyrelsen med henblik på at give bestyrelsen mulighed for at kontrollere, om de samlede risikopolitikker og de fastsatte grænser bliver overholdt.

Direktionen er ansvarlig for den daglige ledelse af Spar Nord. Dette indebærer bl.a., at direktionen videredelegerer specifikke retningslinjer for Spar Nords risici og Spar Nords praksis vedrørende risikostyring. Direktionen rapporterer regelmæssigt til bestyrelsen om Spar Nords risikoeksponering.

De væsentligste risikotyper

KREDITRISIKO

Risikoen for tab som følge af, at modparter helt eller delvist misligholder deres betalingsforpligtelser. Styres med udgangspunkt i bankens kreditpolitik, som bl.a. skal sikre et afbalanceret forhold mellem indtjening og risiko, samt at risikotagning altid er forudkalkuleret.

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er en samlet betegnelse for risikoen for tab på grund af ændringer i kurser eller priser på finansielle instrumenter. Markedsrisiko styres med udgangspunkt i et instruktionshierarki med tre niveauer, som omfatter bestyrelsen, direktionen og forretningsenhederne.

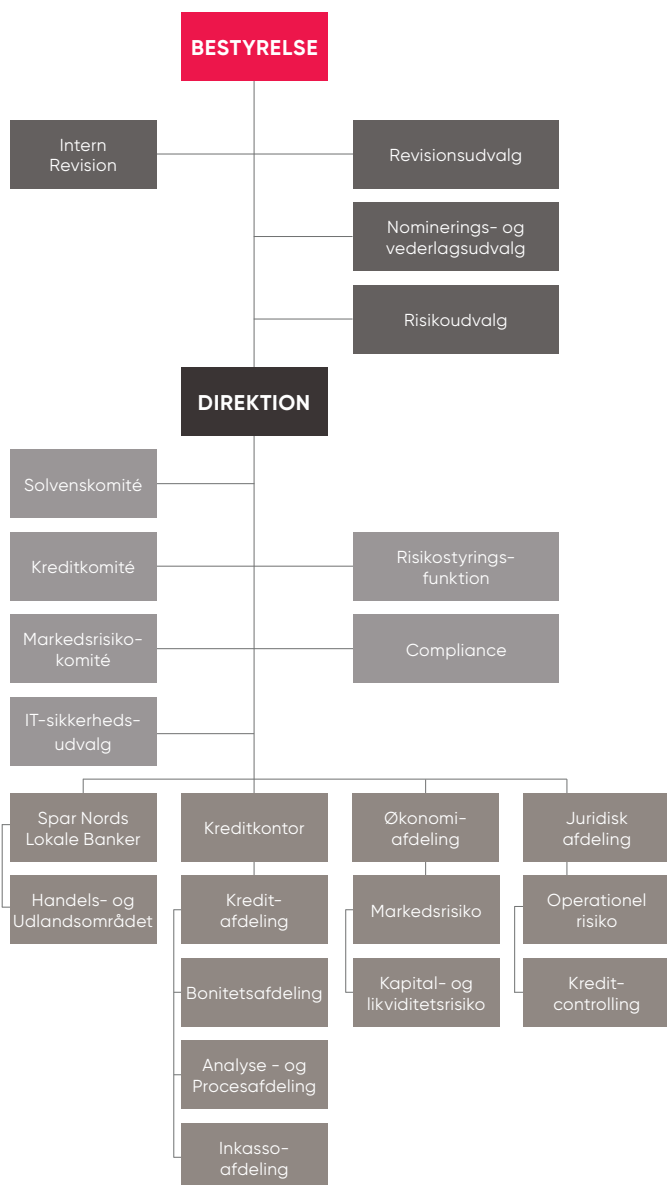
OPERATIONEL RISIKO

Risikoen for direkte eller indirekte tab som følge af utilstrækkelige eller fejlslagne interne processer, menneskelige fejl, systemfejl eller tab som følge af eksterne hændelser. Styres på tværs af koncernen gennem et omfattende system af forretningsgange og kontrolforanstaltninger.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for, at koncernens finansieringsomkostninger stiger uforholdsmæssigt, og at koncernen på grund af mangel på tilstrækkelig likviditet afskæres fra at indgå i nye forretninger. Med udgangspunkt i de af bestyrelsen fastsatte overordnede politikker og strategiske målsætninger for koncernens likviditetsrisiko har bestyrelsen udstedt operationelle rammer til direktionen.

RISIKOSTYRINGSORGANISATION

Intern og ekstern revision

Spar Nords interne revisionsafdeling refererer til bestyrelsen og rapporterer til bestyrelse og direktion. Intern revisions arbejde tager udgangspunkt i den af bestyrelsen godkendte årsplan og omfatter bl.a. stikprøvevis revision af forretningsgange og interne kontroller på væsentlige og risikofyldte områder, herunder i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

Spar Nords uafhængige revisor vælges på den ordinære generalforsamling for ét år ad gangen. Revisionens fokus drøftes årligt i bestyrelsen efter indstilling fra revisionsudvalget.

Direktionens komitéer og udvalg

Direktionen har nedsat en række komitéer og udvalg, som på specifikke områder bidrager til Spar Nords risikostyring, og som forbereder sager og temaer til behandling i direktion og bestyrelse.

Kreditkomitéen, der består af repræsentanter fra Direktionen, Kreditkontoret og Storkundeområdet, behandler creditsager, der ligger ud over Kreditkontorets bevillingsgrænser eller er af principiel karakter. Komitéen samles tre gange om ugen. Ofte vil sager, der har væ-

ret behandlet i Kreditkomitéen blive forberedt til senere behandling i bestyrelsen.

Markedsrisikokomitéen består af repræsentanter fra direktionen, Økonomaafdelingen samt Handels- og Udlandsområdet. Komitéen mødes kvartalsvis og gennemgår udviklingen i Spar Nords positioner og risici samt likviditetssituationen sammen med forventningerne til markedsudviklingen og fremtidige planer. Endvidere modtager komitéen input fra et mere operationelt kapitalmarkedsudvalg, bl.a. om hvilke forhold, der bør drøftes principielt.

Solvenskomitéen består af medlemmer fra direktionen, Kreditkontoret og Økonomaafdelingen. Komitéen har til formål at formulere målsætninger og principper for opgørelsen af det tilstrækkelige kapitalgrundlag og det individuelle solvensbehov. Solvenskomitéen indstiller det individuelle solvensbehov til godkendelse i bestyrelsen.

IT-sikkerhedsudvalget består af et medlem fra direktionen, den ansvarlige for IT-området, IT-sikkerhedschefen samt udvalgte forretningsdirektører. Udvalget har til opgave at rådgive og behandle sager med relation til IT-sikkerhedspolitikken, IT-sikkerhedsregler og -procedurer samt IT-beredskabsplan. IT-sikkerhedsudvalget afholder faste kvartalsvise møder.

Risikostyringsfunktionen

Direktionen har etableret en Risikostyringsfunktion og udpeget en risikoansvarlig med specifikt ansvar for Risikostyringsfunktionen. Risikostyringsfunktionens ansvarsområde omfatter Spar Nords risiko-behæftede aktiviteter på tværs af risiko- og organisatoriske enheder samt risici hidrørende fra outsourcete funktioner. Funktionen er ansvarlig for, at risikostyringen i Spar Nord sker på betryggende vis, herunder at der skabes et overblik over Spar Nords risici og det samlede risikobillede. Den risikoansvarlige refererer til direktionen og rapporterer til bestyrelsen og direktionen og bistår bestyrelsens Risikoudvalg i dets arbejde. Risikostyringsfunktionens arbejde tager udgangspunkt i den af bestyrelsen godkendte årsplan.

Afskedigelse af den risikoansvarlige kræver bestyrelsens forudgående godkendelse.

Compliance

Spar Nords Compliancefunktion har ansvar for at overvåge overholdelsen af finansiell lovgivning, branchestandarder og Spar Nords interne retningslinjer på alle områder. Funktionen refererer til direktionen, rapporterer til bestyrelsen og direktionen og bemannes med complianceansvarlige samt repræsentanter fra et udsnit af Spar Nords forretningsområder, som beskæftiger sig med decentrale complianceopgaver. Compliancefunktionens arbejde tager udgangspunkt i den af bestyrelsen godkendte årsplan.

Afskedigelse af den complianceansvarlige kræver bestyrelsens forudgående godkendelse.

Organisation og selskabsledelse

Spar Nords bestyrelse og direktion anser god selskabsledelse for at være en helt grundlæggende forudsætning for at opretholde et godt forhold til interne og eksterne interessenter og for at kunne indfri koncernens finansielle og ikke-finansielle målsætninger.

Spar Nords ledelse bakker derfor op om arbejdet for at fremme god corporate governance og har valgt at følge 46 af 47 af de seneste anbefalinger fra Komiteen for god Selskabsledelse. Spar Nords komplette stillingtagen til anbefalingerne kan læses på bankens hjemmeside <https://www.sparnord.com/governance>.

Derudover har Spar Nords ledelse forholdt sig til Finansrådets ledelseskodex og her valgt at følge samtlige 12 anbefalinger. Lige som Spar Nords stillingtagen til de generelle anbefalinger til god selskabsledelse kan også bankens stillingtagen til Finansrådets ledelseskodex ses i sin helhed på hjemmesiden <https://www.sparnord.com/governance>.

Aktionærernes rolle og samspil med selskabets ledelse

Spar Nords ledelse finder det af stor vigtighed, at der er en god løbende dialog med aktionærerne – og at banken bidrager til, at både professionelle og private aktionærer opnår den bedst mulige indsigt i bankens mål og strategier.

Spar Nord afholder hvert år ca. 30 aktionærmøder landet over, og bankens ledelse kommer derigennem i direkte kontakt med en betydelig andel af de private aktionærer. Spar Nord fremmer endvidere den gode kommunikation med aktionærerne ved altid at præsentere fylldig, opdateret og tilgængelig information på bankens hjemmeside sparnord.dk. Fra hjemmesiden er der mulighed for direkte kontakt til såvel de IR-ansvarlige som bankens direktion.

Spar Nord udsender regelmæssige presse- og selskabsmeddelelser og offentliggør delårs- og årsrapporter, så alle interessenter kan danne sig et fyldestgørende billede af bankens position og udvikling. Koncernregnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med IFRS, som er godkendt af EU og årsregnskabet udarbejdes i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed. Alle finansielle meddelelser offentliggøres samtidig på dansk og engelsk.

Generalforsamling

Spar Nord følger Komiteen for god Selskabsledelses anbefalinger om forberedelse af generalforsamlingen, herunder om indkaldelse og afgivelse af fuldmagter.

I henhold til vedtægten udøves aktionærernes ret til at stemme på generalforsamlingen gennem delegerede, der er medlemmer af bankens bankråd. Aktionærer, der ejer mindst 20.000 aktier på registreringsdagen 1 uge før generalforsamlingen (storaktionærer), har dog ret til at udøve stemmeret på generalforsamlingen.

Delegerede, der tillige er medlemmer af bankens bankråd, repræsenterer den aktiekapital, der på registreringsdagen 1 uge før generalforsamlingen er noteret som værende tilhørende den pågældende aktionærkreds. Hver delegeret repræsenterer lige store brøkdeler af aktiekapitalen beregnet ud fra antallet af delegerede umiddelbart forud for generalforsamlingen. En storaktionær repræsenterer den aktiekapital, der på registreringsdagen 1 uge før generalforsamlingen er noteret eller er begæret noteret som tilhørende den pågældende storaktionær.

Bestyrelsen vurderer årligt, hvorvidt kapital- og aktiestrukturen fortsat er i aktionærernes og selskabets interesse.

Vedtægtsændringer, der ikke i medfør af lovgivningens regler kan foretages af bestyrelsen, kan foretages på generalforsamlingen ved tiltrædelse af mindst to tredjedele såvel af de afgivne stemmer som af den på generalforsamlingen repræsenterede, stemmeberettigede aktiekapital.

Bestyrelsen

Spar Nords bestyrelse består af 9 medlemmer, heraf 6 aktionærvalgte og 3 medarbejdervalgte.

Bankens direktion indgår ikke i bestyrelsen, men deltager i bestyrelsens møder. Det er bestyrelsens overbevisning, at den valgte størrelse og sammensætning er hensigtsmæssig for at opnå en konstruktiv debat og effektiv beslutningsproces.

Rekruttering af nye medlemmer sker gennem en formel, grundig og gennemsigtig proces baseret på dialog mellem bestyrelsen og formændene for de lokale bankråd, og kandidater præsenteres på aktionærmøder forud for generalforsamlingen.

Antallet af medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer og valgproceduren for medarbejdervalg følger bestemmelserne i Selskabsloven. Valgperioden er fire år.

Bestyrelsens medlemmer vælges for to år ad gangen, og aldersgrænsen for bestyrelsesmedlemmer er 70 år. Valgperioden er forskudt, således at tre bestyrelsesmedlemmer er på valg hvert år. Når Spar Nord har valgt denne praksis, og ikke, som Komiteen for god Selskabsledelse anbefaler, har en valgperiode på 1 år, er det for at sikre bedre kontinuitet i bestyrelsens arbejde.

–	–	–	–	–							
–	–	–	–	–	\						
–	–	–	–	–	\	\					
–	–	–	–	–	\	\	\				
–	–	–	–	–	\	\	\	\			
		\	\	\	\	\	\	–	–	–	–
			\	\	\	\	\	–	–	–	–
			\	\	\	\	\	–	–	–	–

For så vidt angår koncernens øvrige ledelsesniveauer er der opstillet mål om, at der skal være mindst 5 kvalificerede ansøgere til lederstillinger i banken, og at der blandt disse skal være mindst 2 kvinder. I det 2016 på HR-området i vidt omfang var præget af det store forandringsprojekt, som overgangen fra én IT-plattform til en anden førte med sig, var der i 2016 mindre fokus på initiativer relateret til kønsmæssig diversitet.

Disse initiativer vil blive markant opprioriteret i forbindelse med implementeringen af bankens nye strategi, herunder med mere strukturerede tiltag inden for karriereveje og lederudvikling. På længere sigt er det målet, at kønsfordelingen på direktør- og mellemlider-niveau skal ændre sig i retning af en mere ligelig fordeling mellem mænd og kvinder – fra de aktuelle ca. 20 % kvinder i bankens ledergruppe (uændret i forhold til ultimo 2015) til 25 % kvinder inden 2019.

Direktion

Direktionen ansættes af bestyrelsen og består af administrerende direktør Lasse Nyby, bankdirektør John Lundsgaard og bankdirektør Lars Møller.

Direktionen udgør den øverste daglige ledelse under iagttagelse af de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Den præcise arbejdsdeling mellem bestyrelsen og direktionen angives i bestyrelsens og direktionens forretningsorden.

Ledelsesaflønnning

Bestyrelsens og direktionens aflønning fremgår af årsrapportens noteoplysninger. Bestyrelsen honoreres med et fast årligt beløb og deltager ikke i bonus- eller optionsprogrammer.

Direktionens ansættelsesforhold, herunder fratrædelsesvilkår, vurderes at følge almindelig praksis på området og evalueres løbende. Bestyrelsen vurderer, at det samlede vederlag ligger på et konkurrencedygtigt og rimeligt niveau, der afspejler direktionens indsats og langsigtede værdiskabelse for aktionærerne.

I henhold til koncernens vederlagspolitik opererer koncernen ikke med incitamentsaflønnning til bestyrelse og direktion.

For yderligere information henvises til bankens redegørelse om virksomhedsledelse, som findes på hjemmesiden www.sparnord.com/virksomhedsledelse.

-	-	-	-	-	-							
-	-	-	-	-	-	\						
-	-	-	-	-	-	\	\					
-	-	-	-	-	-	\	\					
-	-	-	-	-	-	\	\	\				
						\	\	\	-	-	-	-
						\	\	\	-	-	-	-
						\	\	\	-	-	-	-
						\	\	\	-	-	-	-
						\	\	\	-	-	-	-

Bestyrelsen

Kjeld Johannesen

Formand for bestyrelsen

2016 - Formand for bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
 2015 - Næstformand for bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
 2014 - Medlem af bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
 1953 - Fødselsår

Formand for nominerings- og vederlagsudvalget
 Medlem af risikoudvalget

Direktør

CLK 2016 Holding ApS
 Kjeld Johannesen Holding ApS

Uddannelse

HD i afsætningsøkonomi

Bestyrelsesformand

KPC Holding
 Hamlet Protein A/S
 New Nutrition ApS
 New Nutrition Holding ApS

Bestyrelsesmedlem

Aktieselskabet Schouw & Co

Særlige kompetencer

Ledelse
 Produktion og afsætning
 Strategi
 Forretningsudvikling
 Internationale forretningsforhold
 Landbrug og fødevarer

Aktiebeholdning

50.000

Uafhængig

Per Nikolaj Bukh

Næstformand for bestyrelsen

2016 - Næstformand for bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
 2007 - Medlem af bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
 1965 - Fødselsår

Formand for revisionsudvalget
 Medlem af nominerings- og vederlagsudvalget

Professor

Aalborg Universitet

Direktør

P. N. Bukh ApS
 Value Spread 1 ApS

Uddannelse

Cand.oecon
 Ph.d.
 Bestyrelsesuddannelse fra Bestyrelsesakademiet

Bestyrelsesmedlem

Jurist- & Økonomforbundets Forlag A/S
 Jurist- & Økonomforbundets Forlagsfond
 Padborg Ejendomme ApS

Særlige kompetencer

Økonomi- og risikostyring
 Finansielle markeder
 Offentlige virksomheder
 Forsyningsvirksomheder

Aktiebeholdning

27.200

Uafhængig

Kaj Christiansen

Bestyrelsesmedlem

2012 - Medlem af bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
 1955 - Fødselsår

Formand for risikoudvalget

Direktør

Frederikshavn Maritime Erhvervspark A/S
 Dokøen A/S
 Kommanditaktieselskabet Østre Havn
 Østre Havn Aalborg ApS
 Danyard Holding ApS

Uddannelse

Statsautoriseret revisor

Bestyrelsesmedlem

Frederikshavn Maritime Erhvervspark A/S
 Dokøen A/S
 Spar Nord Fonden

Særlige kompetencer

Ejendomme
 Markedsføring
 Økonomi- og risikostyring

Aktiebeholdning

21.100

Uafhængig

Morten Bach Gaardboe

Bestyrelsesmedlem

2016 - Medlem af bestyrelsen for
Spar Nord Bank A/S
1968 - Fødselsår

Direktør

Glascom A/S,
Ejendomsselskabet Hans Egedes vej 29 ApS
FEG Invest 2 ApS
FEG Invest ApS
Ejendomsselskabet Nordvej 10 ApS
Gaardboe 2 Holding ApS

Uddannelse

Bankuddannet

Bestyrelsesformand

Svend Aage Nielsen A/S

Bestyrelsesmedlem

Fynboglas ApS
P.T.O. Teknik A/S
FEG Invest 2 ApS
FEG Invest ApS
Glascom A/S

Særlige kompetencer

SMV segmentet

Aktiebeholdning

3.620

Uafhængig

Laila Mortensen

Bestyrelsesmedlem

2012 - Medlem af bestyrelsen for
Spar Nord Bank A/S
1965 - Fødselsår

Medlem af risikoudvalget

Administrerende direktør

IndustriPension Holding A/S
Industriens Pensionsforsikring A/S
Ordførende direktør i
Industriens Pension Service A/S

Uddannelse

Cand. act., lederuddannelse fra IMD (PED)

Bestyrelsesformand

IP Ejendomme 2013 P/S
IP Infrastruktur P/S
IP Komplementar ApS
IP Infrastruktur Komplementar ApS
IP OPP P/S
IP Sankt Petri P/S
IP Næstved Stråleterapi P/S
IP Europahuset ApS

Bestyrelsesmedlem

Kapitalforeningen Industriens Pension
Portfolio, næstformand
IP Alternative Investments Komplementar
ApS
IP Finans 1 ApS
Forsikringsorganisationernes Fælles-
sekretariat F.M.B.A
Styrelsen for Danmarks Statistik

Særlige kompetencer

Erfaring med ledelse af finansiell virksomhed
Risikostyring - herunder operationel risiko
IT og IT-risiko

Aktiebeholdning

0

Uafhængig

Ole Skov

Bestyrelsesmedlem

2000 - Medarbejdervalgt medlem af
bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
1959 - Fødselsår

Medlem af revisionsudvalget

Fællestillidsmand, Spar Nord Bank A/S

Uddannelse

Finansuddannelse
Finansiell videreuddannelse
Merkonom i regnskab og finansiering
Bestyrelsesuddannelse for finansielle virksomheder

Bestyrelsesformand

Spar Nord Kreds

Bestyrelsesmedlem

Finansforbundets hovedbestyrelse

Særlige kompetencer

HR
Organisation
Finansielle markeder

Aktiebeholdning

7.054

Jannie Skovsen

Bestyrelsesmedlem

2008 - Medarbejdervalgt medlem af bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
1965 - Fødselsår

Tillidsmand, Spar Nord Bank A/S

Uddannelse

Bestyrelsesuddannelse for finansielle virksomheder
Finansuddannelse
Finansiell videreuddannelse
Merkonom i markedsføring

Bestyrelsesmedlem

Spar Nord Kreds (næstformand)
Spar Nord Fonden

Særlige kompetencer

HR
Organisation

Aktiebeholdning

7.404

Gitte Holmgaard Sørensen

Bestyrelsesmedlem

2012 - Medarbejdervalgt medlem af bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
1965 - Fødselsår

Medlem af nominerings- og vederlagsudvalget

Tillidsmand, Spar Nord Bank A/S

Uddannelse

Bestyrelsesuddannelse for finansielle virksomheder
Finansuddannelse
Finansiell videreuddannelse
Merkonom i finansiering

Bestyrelsesformand

Personalefonden i Spar Nord Bank

Bestyrelsesmedlem

Spar Nord Kreds

Særlige kompetencer

HR
Organisation

Aktiebeholdning

2.486

John Sørensen

Bestyrelsesmedlem

2015 - Medlem af bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
1957 - Fødselsår

Medlem af revisionsudvalget

Direktør

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse

Uddannelse

Statsautoriseret revisor

Særlige kompetencer

Regnskab og revision

Aktiebeholdning

5.160

Uafhængig

Social ansvarlighed

Spar Nord har en årelang tradition for at arbejde seriøst med samfundsansvar – også kaldet Corporate Social Responsibility eller CSR. Men banken har tradition for at oversætte de populære termer til eget sprog og virkelighed, fordi erfaringen viser, at det gør indsatsen mere konkret og målrettet.

Samfundsansvar handler i Spar Nords optik således om helt konkret adfærd og ikke om abstrakte principper. Grundindstillingen er, at Spar Nords ansvar som virksomhed og finansiel institution er forankret i nærværet til kunder og lokalsamfund. Et ansvar og et nærvær, som er helt naturligt indlejret i bankens historie og kultur, og som forretningen afhænger af.

Spar Nord bakker op om den danske regerings bestræbelser på at sætte virksomheders samfundsansvar højt på dagsordenen, og bakker også op om intentionerne bag internationale initiativer som UN Global Compact og UN PRI. Alligevel har banken valgt ikke at foretage en formel tilslutning til de to FN-rapporteringsinitiativer, lige som banken ikke har formelle klima- eller menneskerettighedspolitikker.

Denne beslutning skal ses i lyset dels af, at Spar Nord allerede bestræber sig på at efterleve principperne, dels at bankens virke har så udtalt lokalt et sigte.

For at fokusere indsatsen og gøre den konkret og målbar sættes der løbende fokus på særlige temaer og områder inden for samfundsansvar. Baggrunden for denne tilgang er en stærk tiltro til, at der opnås bedre resultater ved at fokusere opmærksomheden på én ting ad gangen. Dette betyder samtidig, at indsatsen udvikles over tid. De temaer, som banken vælger at sætte særligt fokus på, følges der op på i de efterfølgende år. Derved sikres det, at ord og overskrifter bliver til konkret handling og håndgribelige forbedringer.

Finansiell forståelse

Siden 2013 har det indsatsområde, som har fået særligt fokus, været "Finansiell forståelse". Baggrunden herfor er, at en række undersøgelser viser, at børn og unge mennesker i vid udstrækning mangler den basale indsigt i finansielle forhold og begreber – og dermed kompetencer, som er vigtige for at kunne agere og træffe beslutninger af privatøkonomisk karakter.

Netop på grund af emnets vigtighed er der bred interesse fra politisk side, fra finanssektoren og undervisningssektoren for at få finansiell forståelse på skoleskemaet – noget som er en længere proces, men også en proces, hvor Spar Nord og andre banker kan gøre en forskel undervejs ved at udvikle materiale og stille det til rådighed.

I undervisningssammenhæng er det relevant at bemærke, at privatøkonomi på forskellig vis udgør et særdeles relevant undervisningsfelt – især i matematik, men også i bl.a. samfundsfag.

I tråd med bankens forretningsmodel har Spar Nord tilrettelagt en indsats, som er baseret på samarbejde med lokale folkeskoler. Det er målet at udvikle en serie af undervisningsmaterialer i samarbejde med eksperter i matematik og didaktik, og stille disse gratis til rådighed for skoler og lærere, der ønsker at sætte fokus på emnet i undervisningen.

Første i serien var undervisningshæftet "Klog på penge", der henvender sig til 7.-8. klassetrin og bl.a. beskæftiger sig med emner som renter, opsparing, lån og valuta. Hæftet er indtil nu distribueret i 50.000 eksemplarer til skoler i hele landet – og har generelt fået en særdeles positiv modtagelse.

I januar 2014 udkom "Bogen om penge", som henvender sig til de yngste klassetrin og beskæftiger sig med de mest basale elementer af finansiell forståelse. Ud over mate-

matiklærere stilles materialet også via Spar Nords lokale banker gratis til rådighed for forældre, der ønsker at gennemgå emnerne med deres børn. Endelig tilbyder Spar Nords medarbejdere at holde gæsteoplæg for klasser for de relevante klassetrin og gennemgå hovedpunkterne i materialet.

I april 2014 lanceredes app'en "Småpenge", der som formål har via leg at give de alleryngste (3-5 år) en basal forståelse for penge, mønter, priser mv. App'en blev i perioden fra sin lancering og til ultimo 2016 downloadet mere end 50.000 gange.

I 2015 indgik Spar Nord et formaliseret samarbejde med de lokale folkeskoler i Aalborg Kommune, som indebærer, at bankens medarbejdere hvert år dedikerer i alt 100 arbejdsdage til at undervise elever i skollernes ældste klasse i en række emner af privatøkonomisk karakter. Samarbejdet er fortsat i 2016.

Lokale initiativer

Det er et centralt element i Spar Nords strategi og forretningsmodel, at banken er dybt engageret i det lokale liv i de områder, hvor banken er aktiv. Dette engagement udspiller sig både i form af, at banken deltager i og bidrager til aktiviteter inden for idræts-, kultur- og foreningsliv, og ved at banken sammen med Spar Nord Fonden giver støtte til gode formål i lokalområderne. I alt blev der i 2016 i bankens regi bidraget med små 25 mio. kr. til formål af de nævnte typer, mens Spar Nord Fonden uddelte 800 donationer på i alt 32 mio. kr.

For yderligere information henvises til bankens hjemmeside www.sparnord.com/ samfundsansvar.

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for 2016 for Spar Nord Bank A/S.

Koncernregnskabet aflægges i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som er godkendt af EU. Årsrapporten er herudover udarbejdet i overensstemmelse med yderligere danske oplysningskrav til årsrapporter for børsnoterede finansielle selskaber.

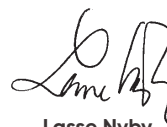
Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at koncern- og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 2016.

Det er endvidere vores opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og selskabets aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og koncernens og selskabets finansielle stilling som helhed samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og selskabet kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Aalborg, den 9. februar 2017

DIREKTIONEN

Lasse Nyby
Adm. direktør

John Lundsgaard
Bankdirektør

Lars Møller
Bankdirektør

BESTYRELSEN

Kjeld Johannesen
Bestyrelsesformand

Per Nikolaj Bukh
Næstformand for bestyrelsen

Kaj Christiansen

Morten Bach Gaardboe

Laila Mortensen

Ole Skov
Medarbejdervalgt

Jannie Skovsen
Medarbejdervalgt

Gitte Holmgaard Sørensen
Medarbejdervalgt

John Sørensen

Intern revisionspåtegning

Konklusion

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Spar Nord Bank A/S for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, noter samt totalindkomstopgørelse herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet.

Koncernregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber, og årsregnskabet udarbejdes i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber for så vidt angår koncernregnskabet samt i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed for så vidt angår årsregnskabet.

Den udførte revision

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. samt finansielle koncerner og efter internationale standarder om revision vedrørende planlægning og udførelse af revisionsarbejdet.

Vi har planlagt og udført revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, at koncernregnskabet og årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Vi har deltaget i revisionen af alle væsentlige og risikofyldte områder.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

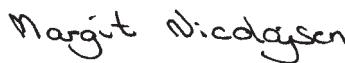
I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiell virksomheds krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Aalborg, den 9. februar 2017

Spar Nord Bank A/S

Intern Revision

Margit Nicolajsen

Revisionschef

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejerne i Spar Nord Bank A/S

Konklusion

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Spar Nord Bank A/S for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016, der omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, noter samt herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet.

Koncernregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber, og årsregnskabet udarbejdes i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet giver et retvisende billede af koncernens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af koncernens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber.

Det er endvidere vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømsopgørelse for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet". Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet for regnskabsåret 2016. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold. For hvert af nedennævnte forhold er beskrivelsen af, hvorledes forholdet blev behandlet ved vores revision, givet i denne sammenhæng.

Vi har opfyldt vores ansvar som beskrevet i afsnittet "Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet", herunder i relation til nedennævnte centrale forhold ved revisionen. Vores revision har omfattet udformning og udførelse af revisionshandlinger som reaktion på vores vurdering af risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet. Resultatet af vores revisionshandlinger, herunder de revisionshandlinger vi har udført for at behandle nedennævnte forhold, danner grundlag for vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed.

Nedskrivninger af udlån

Risikovurdering i forhold til vores revision:

- En væsentlig del af bankens aktiver består af udlån til bankens kunder, svarende til 53 % af aktiver i alt. Udlån til bankens kunder indebærer risici for tab, og de væsentlige skøn, som ledelsen udøver ved vurderingen af nedskrivningsbehovet, vurderes at være en central risiko i revisionen. Nedskrivningerne udgør pr. 31. december 2016 4,4 % af udlån og tilgodehavender i såvel koncernregnskabet som årsregnskabet.
- Vurdering af værdiforringelse af udlån indebærer skøn over forhold, hvorom der kan være en høj grad af usikkerhed. De ledelsesmæssige skøn indebærer bl.a. vurdering af, om der er indtrådt indikation på værdiforringelse, realisationsværdi af modtagne sikkerheder samt kundens betalingsevne i tilfælde af misligholdelse. For udlånseksponeringer over 250.000 kr. sker der i Spar Nord Bank en individuel vurdering, mens der for udlånseksponeringer under 250.000 kr. sker en mere automatiseret vurdering af bonitetsmarkerede kunder, baseret på kundens registrerede data og karakteristika.
- Endvidere indgår der væsentlige ledelsesmæssige skøn i forbindelse med fastsættelse af metoder og parametre for opgørelse af gruppevise nedskrivninger, herunder især ledelsesmæssige skøn og justeringer vedrørende udsatte brancher.
- Der henvises endvidere til omtalen af væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger vedrørende nedskrivninger af udlån i note 2 samt omkring nedskrivninger af udlån og kreditrisici i note 15 og 51.

Revisionsmæssig håndtering (udført revision):

- Vores revision af nedskrivninger af udlån, der udføres i samarbejde med bankens interne revision, har omfattet test af bankens procedurer for opfølgning på udlån og registrering af indtrufne indikationer på værdiforringelse.
- Vi har ved analyser og stikprøvevise tests af bankens procedurer efterprøvet, hvorvidt indregning af nedskrivninger er sket i overensstemmelse med den anvendte regnskabspraksis.
- De stikprøvevise test har blandt andet omfattet de største og mest risikofyldte udlån.
- For porteføljenedskrivninger og gruppevise nedskrivninger har vi testet de anvendte metoder og forudsætninger samt ledelsesmæssige skøn i forbindelse hermed. Vi har herunder testet de særlige skøn, som bankens ledelse har foretaget i forbindelse med nedskrivninger af udlån til landbrug.

- Vi har endvidere vurderet, hvorvidt noteoplysninger vedrørende udlån, nedskrivninger og kreditrisici efter vor vurdering opfylder de relevante regnskabsregler.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til Lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i Lov om finansiel virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber samt for udarbejdelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed.

Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af koncernregnskabet og årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil

afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugere træffer på grundlag af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i koncernregnskabet og årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af koncernregnskabet og årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om koncernregnskabet og årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Aalborg, den 9. februar 2017

Ernst & Young

Godkendt Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 30 70 02 28

Torben Bender

Statsautoriseret revisor

Anne Tønsberg

Statsautoriseret revisor

Koncernregnskab og årsregnskab

- 38. Resultatopgørelse
- 38. Totalindkomstopgørelse
- 39. Balance
- 40. Egenkapitalopgørelse
- 44. Pengestrømsopgørelse
- 45. Noter

Resultatopgørelse

		Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.	
NOTE	4	Renteindtægter	1.815,5	1.975,8	1.807,1	1.967,1
	5	Renteudgifter	144,7	200,5	164,9	221,1
		Nettorenteindtægter	1.670,8	1.775,3	1.642,2	1.746,0
	6	Udbytte af aktier mv.	47,9	54,9	41,2	34,0
	7	Gebyrer og provisionsindtægter	1.174,8	1.125,9	1.174,8	1.125,9
	7	Afgivne gebyrer og provisionsudgifter	122,1	95,6	122,1	95,6
		Nettorente- og gebyrindtægter	2.771,4	2.860,5	2.736,1	2.810,3
	8	Kursreguleringer	385,8	452,0	340,2	449,6
	10	Andre driftsindtægter	29,7	47,8	30,9	43,7
	11+12	Udgifter til personale og administration	1.788,8	1.768,2	1.795,2	1.775,7
	13	Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	94,3	65,5	92,7	64,9
	14	Andre driftsudgifter	13,3	107,9	13,3	107,9
	15+32+51	Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	292,0	373,4	292,0	373,4
	16	Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	29,6	28,3	104,5	78,9
		Resultat før skat	1.028,1	1.073,6	1.018,5	1.060,6
	17	Skat	189,9	176,8	179,5	163,2
		Årets resultat	838,2	896,8	839,0	897,4

FORDELES PÅ:

Moderselskabet Spar Nord Bank A/S' aktionærer	812,1	883,3	812,9	883,9
Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter	26,1	13,5	26,1	13,5
Årets resultat	838,2	896,8	839,0	897,4

Anvendt til udbytte 5,00 kr. pr. aktie (2015: 3,00 kr. pr. aktie)			627,7	376,6
Anvendt til ekstraordinært udbytte 0,00 kr. pr. aktie (2015: 2,00 kr. pr. aktie - udbetalt ultimo april 2015)			-	251,1
Reserver for nettoopskrivning efter indre værdis metode			104,5	78,9
Overført resultat			80,7	177,3
I alt anvendt			812,9	883,9

44 ÅRETS RESULTAT PR. AKTIE

Årets resultat pr. aktie (kr.)	6,6	7,1		
Årets resultat pr. aktie udvandet (kr.)	6,6	7,1		

TOTALINDKOMSTOPGØRELSE

Årets resultat	838,2	896,8	839,0	897,4
-----------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Anden totalindkomst

Poster, der ikke kan reklassificeres til resultatopgørelsen:

Nettoopskrivning på domicilejendomme	-5,0	6,9	-5,8	6,3
Øvrige kapitalbevægelser i associerede virksomheder	0,0	-0,8	0,0	-0,8

Anden totalindkomst efter skat	-5,0	6,1	-5,8	5,5
---------------------------------------	-------------	------------	-------------	------------

Totalindkomst i alt	833,2	902,9	833,2	902,9
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Fordeles på:

Moderselskabet Spar Nord Bank A/S' aktionærer	807,1	889,4	807,1	889,4
Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter	26,1	13,5	26,1	13,5
Totalindkomst i alt	833,2	902,9	833,2	902,9

Balance

Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
--	--	---	---

NOTE

AKTIVER

	Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	595,3	610,4	595,3	610,4
18	Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	2.178,8	2.741,3	2.182,5	2.744,7
	Udlån, bankaktiviteter	33.130,3	32.630,5	33.003,3	32.503,5
	Udlån, reverse repoforretninger	6.253,4	4.155,1	6.253,4	4.155,1
	Udlån, leasingaktiviteter	1.961,9	1.253,7	1.961,9	1.253,7
19	Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	41.345,6	38.039,3	41.218,6	37.912,3
20	Obligationer til dagsværdi	14.936,1	16.053,6	14.936,1	16.053,6
21	Aktier mv.	1.557,2	1.658,3	1.557,2	1.601,1
22	Kapitalandele i associerede virksomheder	118,4	82,4	118,4	82,4
23	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	-	-	1.583,7	1.508,8
56	Aktiver tilknyttet puljeordninger	14.541,5	13.380,0	14.541,5	13.380,0
24	Immaterielle aktiver	194,4	214,5	194,4	214,5
	Investeringsejendomme	135,0	144,6	70,0	70,6
	Domicilejendomme	518,5	547,0	416,7	443,5
25	Grunde og bygninger i alt	653,5	691,6	486,7	514,1
26	Øvrige materielle aktiver	91,1	99,6	91,1	99,6
	Aktuelle skatteaktiver	17,9	91,0	20,4	86,4
33	Udsudte skatteaktiver	0,0	6,0	0,0	0,0
27	Aktiver i midlertidig besiddelse	33,9	27,4	33,9	27,4
28	Andre aktiver	2.086,3	2.483,7	2.074,3	2.478,7
	Periodeafgrænsningsposter	123,5	178,1	123,5	184,2
	Aktiver i alt	78.473,5	76.357,2	79.757,6	77.498,2

PASSIVER

GÆLD

29	Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	2.429,8	3.739,5	2.399,2	3.708,5
30	Indlån og anden gæld	46.464,2	44.736,3	47.787,0	45.912,1
56	Indlån i puljeordninger	14.541,5	13.380,0	14.541,5	13.380,0
20+21	Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	2.007,8	1.219,7	2.007,8	1.219,7
31	Andre passiver	3.084,1	4.081,4	3.080,8	4.077,6
	Periodeafgrænsningsposter	24,0	25,7	18,2	25,7
	Gæld i alt	68.551,4	67.182,6	69.834,5	68.323,6

HENSATTE FORPLIGTELSE

32	Hensættelser til udsudt skat	108,5	122,8	109,5	122,8
33	Hensættelser til tab på garantier	67,0	42,9	67,0	42,9
	Andre hensatte forpligtelser	26,3	33,1	26,3	33,1
	Hensatte forpligtelser i alt	201,8	198,8	202,8	198,8

EFTERSTILLEDE KAPITALINDSKUD

34	Efterstillede kapitalindskud	1.093,2	1.088,8	1.093,2	1.088,8
	Forpligtelser i alt	69.846,4	68.470,2	71.130,5	69.611,2

EGENKAPITAL

	Aktiekapital	1.255,3	1.255,3	1.255,3	1.255,3
	Opskrivningshænlæggelser	91,3	96,3	88,6	94,4
	Lovpligtige reserver	22,3	23,2	386,2	312,2
	Foreslået udbytte	627,7	376,6	627,7	376,6
	Overført overskud	5.768,1	5.723,3	5.406,9	5.436,2
	Aktionærernes egenkapital	7.764,7	7.474,7	7.764,7	7.474,7
	Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter	862,4	412,3	862,4	412,3
	Egenkapital i alt	8.627,1	7.887,0	8.627,1	7.887,0
	Passiver i alt	78.473,5	76.357,2	79.757,6	77.498,2

IKKE-BALANCEFØRTE POSTER

40	Eventualaktiver	6,9	5,2	5,1	3,4
41	Eventualforpligtelser	12.334,1	9.585,2	12.334,1	9.585,2
42	Andre forpligtende aftaler	500,9	540,5	529,6	576,8

Egenkapitalopgørelse

EGENKAPITAL	Moterselskabet Spar Nord Bank A/S' aktionærer							
	Aktiekapital Mio. kr.	Opskrivnings- henlæg- gelse Mio. kr.	Lov- pligtige reserver Mio. kr.	Foreslået udbytte Mio. kr.	Overført overskud Mio. kr.	I alt Mio. kr.	Hybrid- kerne- kapital *) Mio. kr.	I alt Mio. kr.
SPAR NORD KONCERNEN								
Egenkapital 01.01.16	1.255,3	96,3	23,2	376,6	5.723,3	7.474,7	412,3	7.887,0
<i>Totalindkomst i 2016</i>								
Årets resultat	-	-	29,6	627,7	154,8	812,1	26,1	838,2
<i>Anden totalindkomst</i>								
Nettoopskrivning på ejendomme	-	-5,0	-	-	-	-5,0	-	-5,0
Anden totalindkomst i alt	0,0	-5,0	0,0	0,0	0,0	-5,0	0,0	-5,0
Totalindkomst i alt	0,0	-5,0	29,6	627,7	154,8	807,1	26,1	833,2
<i>Transaktioner med ejere</i>								
Udstedelse af hybrid kernekapital, nettotransaktionsomkostninger	-	-	-	-	-3,0	-3,0	450,0	447,0
Renter betalt på hybrid kernekapital	-	-	-	-	-	-	-24,2	-24,2
Udbetalt udbytte	-	-	-	-376,6	-	-376,6	-	-376,6
Modtaget udbytte egne aktier	-	-	-	-	1,9	1,9	-	1,9
Afgang ved køb af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	-658,2	-658,2	-1,8	-660,0
Tilgang ved salg af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	512,4	512,4	-	512,4
Opskrivningshenlæggelser i associerede virksomheder	-	-	7,1	-	-7,1	0,0	-	0,0
Modtaget udbytte fra associerede virks. indregnet efter indre værdi	-	-	-37,6	-	37,6	0,0	-	0,0
Skat	-	-	-	-	6,4	6,4	-	6,4
Transaktioner med ejere i alt	0,0	0,0	-30,5	-376,6	-110,0	-517,1	424,0	-93,1
Egenkapital 31.12.16	1.255,3	91,3	22,3	627,7	5.768,1	7.764,7	862,4	8.627,1
Egenkapital 01.01.15	1.255,3	89,4	571,4	200,8	4.916,1	7.033,0	-	7.033,0
<i>Totalindkomst i 2015</i>								
Årets resultat	-	-	28,3	627,7	227,3	883,3	13,5	896,8
<i>Anden totalindkomst</i>								
Nettoopskrivning på ejendomme	-	6,9	-	-	-	6,9	-	6,9
Øvrige kapitalbevægelser i associerede virksomheder	-	-	-0,8	-	-	-0,8	-	-0,8
Anden totalindkomst i alt	0,0	6,9	-0,8	0,0	0,0	6,1	0,0	6,1
Totalindkomst i alt	0,0	6,9	27,5	627,7	227,3	889,4	13,5	902,9
<i>Transaktioner med ejere</i>								
Udstedelse af hybrid kernekapital, nettotransaktionsomkostninger	-	-	-	-	-2,9	-2,9	400,0	397,1
Udbetalt udbytte	-	-	-	-451,9	-	-451,9	-	-451,9
Modtaget udbytte egne aktier	-	-	-	-	0,3	0,3	-	0,3
Afgang ved køb af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	-636,3	-636,3	-1,2	-637,5
Tilgang ved salg af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	639,2	639,2	-	639,2
Modtaget udbytte fra associerede virks. indregnet efter indre værdi	-	-	-864,3	-	864,3	0,0	-	0,0
Opløsning af opskrivningshenlæggelser i associerede virksomheder	-	-	288,6	-	-288,6	0,0	-	0,0
Skat	-	-	-	-	3,9	3,9	-	3,9
Transaktioner med ejere i alt	0,0	0,0	-575,7	-451,9	579,9	-447,7	398,8	-48,9
Egenkapital 31.12.15	1.255,3	96,3	23,2	376,6	5.723,3	7.474,7	412,3	7.887,0

*) Se beskrivelse på side 42.

EGENKAPITAL

	Moderselskabet Spar Nord Bank A/S' aktionærer							I alt Mio. kr.
	Aktiekapital Mio. kr.	Opskrivnings- henlæg- gelse Mio. kr.	Lov- pligtige reserver Mio. kr.	Foreslået udbytte Mio. kr.	Overført overskud Mio. kr.	I alt Mio. kr.	Hybrid kerne- kapital *) Mio. kr.	
SPAR NORD MODERSELSKAB								
Egenkapital 01.01.16	1.255,3	94,4	312,2	376,6	5.436,2	7.474,7	412,3	7.887,0
<i>Totalindkomst i 2016</i>								
Årets resultat	-	-	104,5	627,7	80,7	812,9	26,1	839,0
<i>Anden totalindkomst</i>								
Nettoopskrivning på ejendomme	-	-5,8	-	-	-	-5,8	-	-5,8
Anden totalindkomst i alt	0,0	-5,8	0,0	0,0	0,0	-5,8	0,0	-5,8
Totalindkomst i alt	0,0	-5,8	104,5	627,7	80,7	807,1	26,1	833,2
<i>Transaktioner med ejere</i>								
Udstedelse af hybrid kernekapital, nettotransaktionsomkostninger	-	-	-	-	-3,0	-3,0	450,0	447,0
Renter betalt på hybrid kernekapital	-	-	-	-	-	-	-24,2	-24,2
Udbetalt udbytte	-	-	-	-376,6	-	-376,6	-	-376,6
Modtaget udbytte egne aktier	-	-	-	-	1,9	1,9	-	1,9
Afgang ved køb af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	-658,2	-658,2	-1,8	-660,0
Tilgang ved salg af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	512,4	512,4	-	512,4
Opskrivningshenlæggelser i associerede virksomheder	-	-	7,1	-	-7,1	0,0	-	0,0
Modtaget udbytte fra associerede virks. indregnet efter indre værdi	-	-	-37,6	-	37,6	0,0	-	0,0
Skat	-	-	-	-	6,4	6,4	-	6,4
Transaktioner med ejere i alt	0,0	0,0	-30,5	-376,6	-110,0	-517,1	424,0	-93,1
Egenkapital 31.12.16	1.255,3	88,6	386,2	627,7	5.406,9	7.764,7	862,4	8.627,1
Egenkapital 01.01.15	1.255,3	88,1	746,0	200,8	4.742,8	7.033,0	-	7.033,0
<i>Totalindkomst i 2015</i>								
Årets resultat	-	-	78,9	627,7	177,3	883,9	13,5	897,4
<i>Anden totalindkomst</i>								
Nettoopskrivning på ejendomme	-	6,3	-	-	-	6,3	-	6,3
Øvrige kapitalbevægelser i associerede virksomheder	-	-	-0,8	-	-	-0,8	-	-0,8
Anden totalindkomst i alt	0,0	6,3	-0,8	0,0	0,0	5,5	0,0	5,5
Totalindkomst i alt	0,0	6,3	78,1	627,7	177,3	889,4	13,5	902,9
<i>Transaktioner med ejere</i>								
Udstedelse af hybrid kernekapital, nettotransaktionsomkostninger	-	-	-	-	-2,9	-2,9	400,0	397,1
Udbetalt udbytte	-	-	-	-451,9	-	-451,9	-	-451,9
Modtaget udbytte egne aktier	-	-	-	-	0,3	0,3	-	0,3
Afgang ved køb af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	-636,3	-636,3	-1,2	-637,5
Tilgang ved salg af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	639,2	639,2	-	639,2
Modtaget udbytte fra associerede virks. indregnet efter indre værdi	-	-	-864,3	-	864,3	0,0	-	0,0
Opløsning af opskrivningshenlæggelser i tilknyttede virksomheder	-	-	63,8	-	-63,8	0,0	-	0,0
Opløsning af opskrivningshenlæggelser i associerede virksomheder	-	-	288,6	-	-288,6	0,0	-	0,0
Skat	-	-	-	-	3,9	3,9	-	3,9
Transaktioner med ejere i alt	0,0	0,0	-511,9	-451,9	516,1	-447,7	398,8	-48,9
Egenkapital 31.12.15	1.255,3	94,4	312,2	376,6	5.436,2	7.474,7	412,3	7.887,0

*) Se beskrivelse på side 42.

Hybrid kernekapital

Den hybride kernekapital udstedt af Spar Nord under CRR har uendelig løbetid og betaling af ydelser og renter er frivillig, hvorfor den regnskabsmæssigt behandles som egenkapital.

Valuta	Note	Hovedstol				Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
		Mio.	Rentesats	Modtaget	Forfald				
DKK	a	400,0	6,052 %	2015	Uendelig	412,7	412,3	412,7	412,3
DKK	b	450,0	5,500 %	2016	Uendelig	449,7	0,0	449,7	0,0
Hybrid kernekapital udstedt under CRR i alt						862,4	412,3	862,4	412,3

- a** Udstedt den 10. juni 2015 med mulighed for førtidsindfrielse tidligst fra 10. juni 2020. Lånet forrentes med 6,052 % p.a. indtil 10. juni 2020, hvorefter renten fastsættes til CIBOR6 + 5,40 % i margin.
- b** Udstedt den 6. december 2016 med mulighed for førtidsindfrielse tidligst fra 6. december 2021. Lånet forrentes med 5,50 % p.a. indtil 6. december 2021, hvorefter renten fastsættes til CIBOR6 + 5,166 % i margin.

Hvis Spar Nords egentlige kernekapitalprocent kommer under 5 1/8 %, vil lånene blive nedskrevet. Lånene vil kunne opskrives igen efter reglerne i CRR.

Forskel i regnskabspraksis mellem moderselskab og koncernregnskab:

Bortset fra, at dattervirksomheder konsolideres i koncernregnskabet og indregnes til indre værdi i moderselskabsregnskabet, er anvendt regnskabspraksis identisk.

Forskellen mellem egenkapital og resultat i koncernen og moderselskabet kan henføres til, at ejendomme i datterselskaber er klassificeret som investeringsejendomme, men i koncernen betragtes som domicilejendomme. Forskellen består af netto af- og nedskrivninger herpå, se nedenfor.

	RESULTAT		EGENKAPITAL	
	2016	2015	2016	2015
Spar Nord koncernen	838,2	896,8	8.627,1	7.887,0
Netto af- og nedskrivninger, koncerndomicilejendomme	0,8	0,6	0,0	0,0
Spar Nord moderselskab	839,0	897,4	8.627,1	7.887,0

Udstedte aktier	Antal, stk.		Nominal værdi (mio. kr.)	
	2016	2015	2016	2015
1. januar	125.529.918	125.529.918	1.255,3	1.255,3
31. december - fuldt indbetalt	125.529.918	125.529.918	1.255,3	1.255,3

Aktiekapitalen er fordelt på 125.529.918 aktier a 10 kr.

Ingen aktier er tildelt særlige rettigheder. Der er ingen begrænsning i omsætteligheden og ingen stemmeretsbegrænsning.

Der er foreslået udbytte for 2016 på 627,7 mio. kr. (2015: 627,7 mio. kr., hvoraf de 251,1 mio. kr. blev foreslået som ekstraordinært udbytte i marts 2015 på baggrund af salget af aktier i Nørresundby Bank), hvoraf 12,7 mio. kr. udbetales på aktier vedrørende aktier erhvervet i forbindelse med aktietilbagekøbsprogrammet i 2016.

Udbetalt udbytte i 2016 udgør 376,6 mio. kr. (2015: 451,9 mio. kr., hvoraf 200,8 mio. kr. blev foreslået i Årsrapport 2014 og 251,1 mio. kr. som ekstraordinært udbytte i marts 2015 efter salg af aktier i Nørresundby Bank).

Udlodning af udbytte til Spar Nords aktionærer har ingen skattemæssige konsekvenser for Spar Nord.

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
AKTIER I OMLØB, STK.				
Primo	125.390.517	125.366.131	125.390.517	125.366.131
Aktietilbagekøbsprogram	2.527.392	0	2.527.392	0
Køb/salg egne aktier, handelsportefølje	75.458	24.386	75.458	24.386
Ultimo	122.938.583	125.390.517	122.938.583	125.390.517
Udstedte aktier	125.529.918	125.529.918	125.529.918	125.529.918
Aktietilbagekøbsprogram	2.527.392	0	2.527.392	0
Koncernens beholdning af egne aktier, handelsportefølje	63.943	139.401	63.943	139.401
Udestående aktier i omløb	122.938.583	125.390.517	122.938.583	125.390.517

BEHOLDNING AF EGNE AKTIER

Antal aktier, stk.	2.591.335	139.401	2.591.335	139.401
Nominel værdi, mio. kr.	25,9	1,4	25,9	1,4
Dagsværdi, mio. kr.	209,9	8,5	209,9	8,5
Procent af aktiekapital	2,1	0,1	2,1	0,1

BEHOLDNING AF EGNE AKTIER, DAGSVÆRDI, MIO. KR.

Beholdning primo	8,5	9,5	8,5	9,5
Aktietilbagekøbsprogram	150,0	0,0	150,0	0,0
Køb af egne aktier	508,2	636,3	508,2	636,3
Salg af egne aktier	512,4	639,2	512,4	639,2
Kursregulering	55,6	1,9	55,6	1,9
Beholdning ultimo	209,9	8,5	209,9	8,5

EGNE AKTIER STILLET TIL SIKKERHED

Antal aktier, stk.	1.251.144	1.491.977	1.251.144	1.491.977
Nominel værdi, mio. kr.	12,5	14,9	12,5	14,9
Dagsværdi, mio. kr.	101,3	91,0	101,3	91,0
Procent af aktiekapital	1,0	1,2	1,0	1,2

Egne aktier stillet til sikkerhed omfatter sikkerhedsstillelser fra kunder i form af Spar Nord aktier.

Beholdningen af egne aktier anvendes til handel med kunder.

Bestyrelsen er indtil næste ordinære generalforsamling bemyndiget til at lade Banken erhverve egne aktier med en pålydende værdi på indtil 10 % af aktiekapitalen til den på erhvervelsesdagspunktet gældende børskurs med en afvigelse på op til 10 %.

Spar Nord igangsatte den 15. februar 2016 et aktietilbagekøbsprogram på 150 mio. kr., der skulle gennemføres i perioden indtil 31. december 2016. Aktietilbagekøbsprogrammet blev afsluttet den 29. december 2016.

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
KAPITALGRUNDLAG				
Egenkapital	8.627,1	7.887,0	8.627,1	7.887,0
Hybrid kernekapital indregnet i egenkapitalen	862,4	412,3	862,4	412,3
Foreslået udbytte ekskl. andel vedr. aktietilbagekøbsprogram	615,0	376,6	615,0	376,6
Immaterielle aktiver inkl. andel indregnet i kapitalandele i associerede virksomheder	196,4	212,0	196,4	212,0
Udsudte skatteaktiver *)	0,0	6,0	0,0	0,0
Øvrige primære fradrag	48,3	45,7	48,2	45,7
Frdrag kapitalandele	240,4	161,1	240,4	138,0
Egentlig kernekapital	6.664,6	6.673,3	6.664,7	6.702,4
Hybrid kernekapital **)	843,0	393,0	843,0	393,0
Øvrige fradrag	80,1	120,8	80,1	103,5
Kernekapital	7.427,5	6.945,5	7.427,6	6.991,9
Efterstillede kapitalindskud (ekskl. hybrid kernekapital **)	1.079,6	1.078,0	1.079,6	1.078,0
Øvrige fradrag	80,1	120,8	80,1	103,5
Kapitalgrundlag	8.427,0	7.902,7	8.427,1	7.966,4
Vægtet risikoeksponering med kreditrisiko mv.	38.215,5	36.550,1	39.494,0	37.770,4
Vægtet risikoeksponering med markedsrisiko	3.537,7	4.162,6	3.537,7	4.176,1
Vægtet risikoeksponering med operationel risiko	5.732,3	5.787,2	5.662,3	5.444,7
Samlet risikoeksponering	47.485,5	46.499,9	48.694,0	47.391,2
Egentlig kernekapitalprocent	14,0	14,4	13,7	14,1
Kernekapitalprocent	15,6	14,9	15,3	14,8
Kapitalprocent	17,7	17,0	17,3	16,8

*) Beløb i koncernen vedrører særunderskud i datterselskab.

**) Inklusive beholdning af egne obligationer.

NOTE

Pengestrømsopgørelse

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.	
DRIFT					
	Resultat før skat	1.028,1	1.073,6	1.018,5	1.060,6
25+27	Dagsværdiændringer, investeringsejendomme og aktiver i midlertidig besiddelse	11,1	4,0	1,1	3,0
13	Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	94,3	65,5	92,7	64,9
	Gevinst og tab ved salg af immaterielle og materielle aktiver	3,0	0,2	3,0	0,2
32+51	Regulering af nedskrivninger på udlån mv.	54,4	-19,0	54,4	-19,0
32	Hensættelser til forpligtigelser	17,3	5,0	17,3	5,0
16	Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	-29,6	-28,3	-104,5	-78,9
	Betalt selskabsskat	-118,5	-153,6	-120,4	-156,9
	Drift i alt	1.060,1	947,4	962,1	878,9
DRIFTSKAPITAL					
18+29	Ændring i kreditinstitutter og centralbanker, netto	-1.326,2	-6.598,5	-1.322,4	-6.601,4
19	Ændring i udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	-2.811,2	-2.072,7	-2.811,2	-2.072,7
20	Ændring i obligationer til dagsværdi	1.117,5	4.180,4	1.117,5	4.180,4
21	Ændring i aktiebeholdning	82,8	-241,5	25,6	-241,5
	Ændring i udstedte obligationer til amortiseret kostpris	0,0	-22,6	0,0	-22,6
	Ændring i andre aktiver og andre passiver, netto	241,4	-484,4	248,5	-480,0
30	Ændring i indlån og anden gæld	1.727,9	2.500,5	1.874,9	2.516,7
	Driftskapital i alt	-967,8	-2.738,8	-867,1	-2.721,1
	Pengestrøm fra drift i alt	92,3	-1.791,4	95,0	-1.842,2
INVESTERINGER					
45	Køb af aktiviteter fra FIH Erhvervsbank	-549,5	0,0	-549,5	0,0
22+23	Køb af associerede og tilknyttede virksomheder	-25,8	-0,1	-25,8	-0,1
22+23	Salg af associerede og tilknyttede virksomheder	0,0	22,2	0,0	76,4
24	Køb af immaterielle aktiver	-5,6	-6,0	-5,6	-6,0
24	Salg af immaterielle aktiver	2,5	0,0	2,5	0,0
25+26+27	Køb af materielle aktiver	-73,4	-50,5	-72,4	-49,9
25+26+27	Salg af materielle aktiver	22,9	28,6	22,9	20,6
22+23	Udbytte fra associerede og tilknyttede virksomheder	37,6	864,3	37,6	864,3
	Investeringer i alt	-591,3	858,5	-590,3	905,3
FINANSIERING					
34	Efterstillede kapitalindskud	4,4	-619,5	4,4	-619,5
	Hybrid kernekapital indregnet som egenkapital, køb/salg mv.	445,2	395,9	445,2	395,9
	Hybrid kernekapital indregnet som egenkapital, betalte renter	-24,2	0,0	-24,2	0,0
	Betalt udbytte, eksklusiv udbytte af egne aktier	-374,7	-451,6	-374,7	-451,6
	Aktietilbagekøbsprogram	-150,0	0,0	-150,0	0,0
	Køb af egne kapitalandele	-508,2	-636,3	-508,2	-636,3
	Salg af egne kapitalandele	512,4	639,2	512,4	639,2
	Finansiering i alt	-95,1	-672,3	-95,1	-672,3
	Årets likviditetsændring	-594,1	-1.605,2	-590,4	-1.609,2
	Likvider primo	3.295,2	4.900,4	3.295,2	4.904,4
	Årets likviditetsændring	-594,1	-1.605,2	-590,4	-1.609,2
	Likvider ultimo	2.701,1	3.295,2	2.704,8	3.295,2
	Likvider ultimo				
	Likvider og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	595,3	610,4	595,3	610,4
18	Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker med mindre end 3 mdr. forfald	2.105,8	2.684,8	2.109,5	2.684,8
	I alt	2.701,1	3.295,2	2.704,8	3.295,2

Noter

Note	Side
1 Anvendt regnskabspraksis	46
2 Væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger	54
3 Forretningssegmenter	55
4 Renteindtægter	58
5 Renteudgifter	58
6 Udbytte af aktier mv.	58
7 Gebyrer og provisionsindtægter	58
8 Kursreguleringer	58
9 Finansielle poster Spar Nord Koncernen	59
10 Andre driftsindtægter	60
11 Udgifter til personale og administration	60
12 Revisionshonorar	62
13 Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	62
14 Andre driftsudgifter	62
15 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	63
16 Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	63
17 Skat	63
18 Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	64
19 Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	64
20 Obligationer til dagsværdi	66
21 Aktier mv.	66
22 Kapitalandele i associerede virksomheder	66
23 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	67
24 Immaterielle aktiver	68
25 Grunde og bygninger	71
26 Øvrige materielle aktiver	73
27 Aktiver i midlertidig besiddelse	73
28 Andre aktiver	74
29 Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	74

Note	Side
30 Indlån og anden gæld	74
31 Andre passiver	75
32 Hensatte forpligtelser	75
33 Hensættelse til udskudt skat	77
34 Efterstillede kapitalindskud	78
35 Overdragelse af finansielle aktiver	79
36 Modtagne sikkerheder	79
37 Sikkerhedsstillelse og behæftelse	79
38 Modregning af finansielle aktiver og finansielle forpligtelser	80
39 Regnskabsmæssig sikring	81
40 Eventualaktiver	81
41 Eventualforpligtelser	82
42 Andre forpligtende aftaler	82
43 Retssager mv.	83
44 Årets resultat pr. aktie	83
45 Virksomhedssammenslutninger	83
46 Nærtstående parter	84
47 Ledelsens beholdning af Spar Nord aktier	85
48 Begivenheder efter balancedagen	85
49 Oplysning om dagsværdi for finansielle instrumenter	85
50 Risikostyring	87
51 Kreditrisiko	88
52 Markedsrisiko	103
53 Likviditetsrisiko	105
54 Operationel risiko	112
55 Kapitalstyring	113
56 Puljeordninger	114
57 Hoved- og nøgletal	115
58 Nøgletalsdefinitioner	117

NOTE

1 ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

GRUNDLAG FOR UDARBEJDELSE AF ÅRSRAPPORTEN

Spar Nord Bank A/S er et aktieselskab hjemmehørende i Danmark.

Årsrapporten for perioden 1. januar - 31. december 2016 omfatter både koncernregnskab for Spar Nord og dets datterselskab samt årsregnskab for moderselskabet.

Koncernregnskabet aflægges i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards (IFRS) som godkendt af EU. Årsregnskabet for moderselskabet aflægges i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed, herunder bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerelskaber m.fl.

Årsrapporten aflægges herudover i overensstemmelse med yderligere danske oplysningskrav til årsrapporter for børsnoterede finansielle selskaber, jf. Lov om finansiel virksomhed og IFRS-bekendtgørelsen for finansielle virksomheder udstedt i henhold til Lov om finansiel virksomhed.

Bestyrelsen og direktionen har 9. februar 2017 behandlet og godkendt årsrapporten for 2016 for Spar Nord koncernen. Årsrapporten forelægges til generalforsamlingens godkendelse den 26. april 2017.

Indregning og måling generelt

Reglerne for indregning og måling i moderselskabet er forenede med IFRS. Der er forskel mellem resultat i moderselskabet og koncernen, hvilket kan henføres til, at ejendomme på datterselskabsniveau er klassificeret som investeringsejendomme, men på koncernniveau er domicilejendomme. Forskellen består af netto af- og nedskrivninger herpå.

Den anvendte regnskabspraksis, som er beskrevet nedenfor, er anvendt konsistent i regnskabsåret og for sammenligningstallene, og er således uændret i forhold til sidste år.

Der henvises til nedenstående vedrørende implementering af nye regnskabsstandarder. Disse har ikke givet anledning til ændring i indregning og måling i 2016. For standarder, der implementeres fremadrettet, korrigeres sammenligningstallene ikke.

Implementering af nye regnskabsstandarder

Spar Nord koncernen har med virkning fra 1. januar 2016 implementeret de standarder og fortolkningsbidrag, der træder i kraft i EU for 2016.

Implementeringen af de vedtagne ændringer og nye standarder har ikke medført en væsentlig påvirkning af indregning og måling i 2016, og dermed heller ikke resultat pr. aktie, udvandet resultat pr. aktie og egenkapital.

-	-	~	~	~	~				
-	-	~	~	~	~	~			
-	-	-	~	~	~	~	~		
-	-	-	~	~	~	~	~	~	
				~	~	~	~	~	~
					~	~	~	~	~
						~	~	~	~
							~	~	~
								~	~
									~

BESKRIVELSE AF ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Koncernregnskab

Koncernregnskabet omfatter moderselskabet Spar Nord Bank og den tilknyttede virksomhed, hvori koncernen har bestemmende indflydelse på de økonomiske og driftsmæssige beslutninger. Der er bestemmende indflydelse, når koncernen er eksponeret for eller har ret til variable afkast fra sin involvering i virksomheden og har mulighed for at påvirke disse afkast gennem sin råderet over virksomheden. Ved vurderingen af, om koncernen har bestemmende indflydelse, tages hensyn til de facto-kontrol og potentielle stemmerettigheder, der er på balancetidspunktet, er reelle og har substans.

Associerede virksomheder er virksomheder, der ikke er tilknyttede virksomheder, men i hvilke koncernen besidder kapitalandele og udøver en betydelig, men ikke bestemmende indflydelse. Betydelig indflydelse opnås typisk ved direkte eller indirekte at eje eller råde over mere end 20 % af stemmerettighederne, men mindre end 50 %.

Ved vurdering af, om koncernen har bestemmende eller betydelig indflydelse tages højde for de stemmerettigheder, der på balancedagen kan udnyttes.

Følgende tilknyttede virksomhed indgår ved fuld konsolidering:

- Aktieselskabet Skelagervej 15

Koncernregnskabet udarbejdes ved sammendrag af modervirksomhedens og datterselskabets regnskab opgjort efter koncernens regnskabspraksis. Der foretages eliminering af koncerninterne indtægter og udgifter, aktiebesiddelser, interne mellemværender samt realiserede og urealiserede fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder.

Virksomhedssammenslutning

Virksomhedsovertagelse

Overtagelse af dele af en anden virksomhed indregnes i koncernregnskabet fra overtagelsestidspunktet. Overtagelsestidspunktet er det tidspunkt, hvor Spar Nord koncernen faktisk opnår kontrol over de overtagne aktiver og forpligtelser.

Sammenligningstal korrigeres ikke for nyherhvervede, frasolgte eller afviklede virksomheder.

De tilkøbte identificerede aktiver, forpligtelser og eventuale forpligtelser måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Identificerbare immaterielle aktiver indregnes, hvis de kan udskilles eller udspringer fra en kontraktlig ret. Der tages hensyn til skatteeffekten af de foretagne omvurderinger.

Positive forskelsbeløb mellem anskaffelsværdi og dagsværdi af overtagne, identificerede aktiver og forpligtelser (goodwill) indregnes under immaterielle aktiver. Goodwill afskrives ikke, men testes minimum årligt for nedskrivningsbehov.

Første nedskrivningstest udføres inden udgangen af overtagelsesåret. Ved overtagelsen henføres goodwill til de pengestrømsfrembringende enheder, der efterfølgende danner grundlag for nedskrivningstest.

Købsvederlaget består af dagsværdien af det aftalte vederlag i form af overdragne aktiver, påtagne forpligtelser og udstedte egenkapitalinstrumenter. Omkostninger, der kan henføres til virksomhedssammenslutninger, indregnes direkte i årets resultat ved afholdelsen.

Hvis der på overtagelsestidspunktet er usikkerhed om identifikation eller måling af overtagne aktiver, forpligtelser eller eventalforpligtelser eller fastlæggelsen af købsvederlaget, sker første indregning på baggrund af foreløbigt opgjorte værdier. Hvis det efterfølgende viser sig, at identifikation eller måling af købsvederlaget, overtagne aktiver, forpligtelser eller eventalforpligtelser var forkert ved første indregning, reguleres opgørelsen med tilbagevirkende kraft, herunder goodwill, indtil 12 måneder efter overtagelsen, og sammenligningstal tilpasses. Herefter reguleres goodwill ikke. Ændringer i skøn over betingede købsvederlag indregnes i årets resultat.

Solgte eller afviklede virksomheder indregnes i koncernregnskabet frem til afståelsestidspunktet eller afviklingstidspunktet. Fortjeneste eller tab ved frasalg eller afvikling af tilknyttede og associerede virksomheder opgøres som forskellen mellem salgssummen eller afviklingsprovenuet og den regnskabsmæssige værdi af nettoaktiver inklusive goodwill på salgstidspunktet samt afholdte og forventede omkostninger ved frasalg eller afvikling.

Omregning af fremmed valuta

Koncernregnskabet og årsregnskabet for moderselskabet præsenteres i danske kroner, afrundet til nærmeste million med decimal, som er den funktionelle valuta for Spar Nord Bank A/S og datterselskabet Aktieselskabet Skelagervej 15. Transaktioner i fremmed valuta omregnes efter valutakursen på transaktionstidspunktet. Valutadifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Monetære poster i fremmed valuta omregnes til balancedagens valutakurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for mellemværendes opståen indregnes i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Modregning

Tilgodehavender og forpligtelser modregnes, når der er en juridisk ret til at modregne de indregnede beløb, og der er hensigt om at nettoafregne eller realisere aktivet og indfri forpligtelsen samtidig.

Dagsværdimåling af finansielle instrumenter

Dagsværdi er det beløb, som et finansielt aktiv eller forpligtelse kan handles til mellem markedsdeltagere på målingstidspunktet i det primære marked, eller i dets fravær, det mest fordelagtige marked, som koncernen har adgang til på dette tidspunkt.

I koncernen måles dagsværdien ved hjælp af følgende dagsværdihierarki som afspejler de parametre, der indgår i målingerne:

Niveau 1 - Noteret markedspris:

Noterede priser (ikke-justerede) på aktive markeder for identiske finansielle aktiver eller forpligtelser.

Niveau 2 - observerbare input:

Værdiansættelsesteknikker baseret på input, bortset fra noterede priser på niveau 1, som er observerbare, enten direkte (som priser) eller indirekte (afledt af priser).

Niveau 3 - Ikke-observerbare input:

Værdiansættelsesteknikker baseret på input til aktiver eller forpligtelser, som ikke er baseret på observerbare markedsdata. Værdiansættelsen er primært baseret på almindeligt anerkendte værdiansættelsesteknikker.

Koncernen indregner overførsler mellem niveauer i dagsværdihierarkiet i slutningen af regnskabsperioden for hele regnskabsåret.

Finansielle instrumenter generelt

Finansielle aktiver klassificeres på indregningstidspunktet i følgende kategorier:

- handelsbeholdning, som værdiansættes til dagsværdi
- udlån og tilgodehavender, som værdiansættes til amortiseret kostpris
- hold til udløb investeringer, som værdiansættes til amortiseret kostpris
- finansielle aktiver designet til dagsværdi med værdiregulering over resultatopgørelsen (fair value option)
- aktiver i puljeordninger, som værdiansættes til dagsværdi

Finansielle forpligtelser klassificeres på indregningstidspunktet i følgende kategorier:

- handelsbeholdning, som værdiansættes til dagsværdi
- passiver i puljeordninger, som værdiansættes til dagsværdi
- øvrige finansielle forpligtelser, som værdiansættes til amortiseret kostpris

Spar Nord koncernen har ingen hold til udløb investeringer.

Obligationer og aktier mv.

Ved første indregning på afregningsdagen måles obligationer og aktier mv. til dagsværdi eksklusive transaktionsomkostninger. Efterfølgende måles obligationer og aktier mv. til dagsværdi. Realiserede og urealiserede gevinster og tab samt udbytter indregnes i kursreguleringer og i udbytte af aktier i resultatopgørelsen.

Når der foreligger et aktivt marked, måler koncernen dagsværdien af obligationer og aktier mv. ved anvendelse af noterede markedspriser for instrumenterne. Et marked betragtes som aktivt når instrumentet handles med tilstrækkelig hyppighed og volumen til at give en valid prissætning. Dagsværdien af sådanne instrumenter opgøres på grundlag af de senest observerbare lukkekurser på balancedagen (Niveau 1). Alternativt anvendes anerkendte modeller og observerbare markedsdata for tilsvarende aktiver til måling af dagsværdien (Niveau 2).

Koncernens erhvervede strategiske aktier, der ikke indgår i handelsbeholdningen, måles til dagsværdi på baggrund af tilgængelige handelsoplysninger eller anerkendte værdiansættelsesprincipper og aktuelle markedsdata, herunder en vurdering af den fremtidige indtjening og pengestrøm (Niveau 3). Dagsværdien er ligeledes påvirket af medejerskab, samhandel og aktionæroverenskomst.

Værdipapirer udgår af balancen på afregningsdagen.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter samt uafviklede spotforretninger indregnes på handelsdagen og måles til dagsværdi. Positive dagsværdier indregnes under andre aktiver. Negative dagsværdier indregnes under andre passiver.

Ved første indregning måles afledte finansielle instrumenter samt uafviklede spotforretninger til dagsværdi eksklusiv transaktionsomkostninger. Efterfølgende måles afledte finansielle instrumenter samt uafviklede spotforretninger til dagsværdi. Realiserede og urealiserede gevinster og tab indregnes i kursreguleringer i resultatopgørelsen. For udvalgte afledte finansielle instrumenter indregnes gevinst eller tab ikke ved første indregning ("day 1-profit/loss"), men amortiseres ud over instrumentets løbetid.

Dagsværdien af afledte finansielle instrumenter med positiv dagsværdi er justeret for kreditrisici på modparterne - CVA.

Ved opgørelse af dagsværdi anvendes anerkendte modeller og observerbare markedsdata (niveau 2), herunder rentekurver, valutakurser og volatilitetskurver til måling af dagsværdien. De anvendte værdiansættelsesmodeller omfatter swapmodeller, kreditprisindeksmodeller samt optionsmodeller, som eksempelvis Black & Scholes modeller.

Reporforretninger og reverse reporforretninger

Solgte værdipapirer, hvor der samtidig med salget er indgået aftale om tilbagekøb, indregnes på afregningsdagen i balancen, som om værdipapirerne fortsat var i behold. Det modtagne beløb opføres som gældsforpligtelse, og forskellen mellem salgs- og købskurs indregnes i resultatopgørelsen over løbetiden som renter. Afkastet af værdipapirerne indregnes i resultatopgørelsen.

Købte værdipapirer, hvor der samtidig med købet er indgået aftale om tilbagesalg, indregnes ikke i balancen, og afkastet af de købte værdipapirer indgår ikke i resultatopgørelsen. Det betalte købsvederlag indregnes som tilgodehavende, og forskellen mellem købs- og salgskurs indregnes i resultatopgørelsen over løbetiden som renter.

Reporforretninger og reverse reporforretninger indregnes som indlån/udlån eller tilgodehavender/gæld hos kreditinstitutter og måles til amortiseret kostpris.

Regnskabsmæssig sikring

Koncernen anvender afledte finansielle instrumenter til sikring af renterisici på fastforrentede aktiver og forpligtelser (dagsværdisikring), som måles til amortiseret kostpris. Sådanne sikringsinstrumenter måles til dagsværdi, og værdiændringer indregnes i kursreguleringer. Når kriterierne for anvendelse af regnskabsmæssig sikring er opfyldt, reguleres den regnskabsmæssige værdi af de sikrede aktiver og forpligtelser for dagsværdiændringer vedrørende de sikrede risici (dagsværdisikring). Såfremt kriterierne for sikring ikke længere er opfyldt, amortiseres den akkumulerede værdiregulering af den sikrede post over den resterende løbetid.

RESULTATOPGØRELSE

Renteindtægter og -udgifter

Renteindtægter og -udgifter omfatter:

- rentebærende finansielle instrumenter, der måles til amortiseret kostpris, som indregnes i resultatopgørelsen efter den effektive rentes metode baseret på kostprisen på det finansielle instrument.
- amortisering af gebyrer, der er en integreret del af et finansielt instruments effektive afkast, herunder stiftelsesprovisioner, samt amortisering af en eventuel yderligere forskel mellem kostpris og indfrielseskurs.
- renter på dagsværdiansatte finansielle instrumenter bortset fra renter vedrørende aktiver og indlån i puljer, som indregnes under kursreguleringer.
- indtægtsførsel af renter på udlån med individuel nedskrivning for værdiforringelse foretaget på baggrund af den nedskrevne værdi.
- renteindtægter på finansielle leasingaftaler og købekontrakter indregnet på baggrund af den aftalte effektive rente.
- gebyrer mv. fra operationelle og finansielle leasingkontrakter periodiseret over aftalernes restløbetid og løbene indregnet under renteindtægter.

Gebyrer og provisionsindtægter, netto

Gebyrer og provisioner vedrørende udlån og tilgodehavender, som betragtes som en integreret del af udlånet, indregnes som en del af den regnskabsmæssige værdi af udlån og tilgodehavender og indregnes i resultatopgørelsen over lånenes løbetid som en del af den effektive rente. Provisioner vedrørende garantier indtægtsføres over garantiernes løbetid. Indtægter for at gennemføre en given transaktion, herunder fonds- og depotgebyrer og betalingsformidlingsgebyrer, indtægtsføres, når transaktionen er gennemført.

Vederlag for formidling af realkreditlån for Totalkredit og DLR opgøres efter en modregningsmodel. Provision for låneetablering indregnes på tidspunktet for lånets etablering, og vederlag for løbende servicering af låntager indregnes i takt med, at banken forestår serviceringen og dermed opnår ret til vederlaget. Konstaterede modregningsberettigede tab behandles som en indtægtsreduktion i den periode, hvor der foretages modregning.

Kursreguleringer

Kursreguleringer omfatter realiserede og urealiserede kursreguleringer af poster i handelsbeholdningen af værdipapirer og afledte finansielle instrumenter samt andre aktier til dagsværdi (dagsværdioptionen). Herudover indregnes resultateffekten af valutakursreguleringer og regnskabsmæssig sikring af dagsværdi ligeledes under kursreguleringer.

Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til koncernens aktiviteter, herunder fortjeneste ved salg af overtagne, investerings- og domicilejendomme, salg af leasingaktiver, regulering af overtagne garantier mv.

Andre driftsindtægter indeholder også leasingydelse fra operationel leasing og lejeindtægter fra ejendomme fratrukket driftsomkostninger.

Fortjeneste ved salg opgøres som forskellen mellem salgsprisen med fradrag af salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet.

Udgifter til personale og administration

Udgifter til personale og administration omfatter lønninger, bonus, feriegodtgørelse, jubilæumsgratualer, pensionsomkostninger mv.

Andre driftsudgifter

Andre driftsudgifter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til koncernens aktiviteter, herunder bidrag til lovpligtig indskydergarantiordning (forsikringspræmie), Garantiformuen og Afviklingsformuen.

Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder

Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder omfatter den forholdsmæssige andel af de enkelte virksomheders resultat efter skat.

Skat

Spar Nord Bank er sambeskattet med sit danske datterselskab. Den aktuelle danske selskabsskat fordeles mellem de sambeskattede danske selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster. Selskaber, der anvender skattemæssige underskud i andre selskaber, betaler sambeskatningsbidrag til moderselskabet svarende til skatteværdien af de udnyttede underskud, mens selskaber, hvis skattemæssige underskud anvendes af andre selskaber, modtager sambeskatningsbidrag fra moderselskabet svarende til skatteværdien af de udnyttede underskud (fuld fordeling). De sambeskattede danske selskaber indgår i acontoskatteordningen. Spar Nord indregner en udskudt skatteforpligtelse af genbeskatningssaldoen relateret til den internationale sambeskatning vedrørende tidligere aktiviteter i udlandet, hvor det fratrukne skattemæssige underskud fra udlandet fortsat er omfattet af en 10 årig bindingsperiode for international sambeskatning.

Årets skat, der består af årets aktuelle skat og ændring i udskudt skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og i anden totalindkomst med den del, der kan henføres til poster i anden totalindkomst, og i egenkapitalen med den del, der kan henføres til poster direkte i egenkapitalen.

BALANCE

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker omfatter tilgodehavender hos andre kreditinstitutter samt tidsindskud i centralbanker. Reverse repoforretninger, det vil sige køb af værdipapirer, hvor der samtidig indgås aftale om tilbagekøb på et senere tidspunkt, og hvor modparten er et kreditinstitut eller en centralbank, indregnes som tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker. Værdiansættelse af tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker foretages som anført under udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris.

Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris

Regnskabsposten omfatter udlån og tilgodehavender, herunder pantebreve, finansielle leasingkontrakter (se særskilt afsnit efterfølgende) og reverse repoforretninger, hvor modparten ikke er et kreditinstitut eller en centralbank.

Første indregning sker til dagsværdien med tillæg af transaktionsomkostninger og med fradrag af modtagne gebyrer og provisioner, der knytter sig til etableringen. Efterfølgende måles udlån og tilgodehavender, der ikke er reverse repoforretninger, til amortiseret kostpris ved anvendelse af den effektive rentes metode med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af tab. Måling af reverse repoforretninger er beskrevet i afsnittet Repoforretninger og reverse repoforretninger.

Værdiforringelse

Udlån og tilgodehavender overvåges løbende for vurdering af, om der er indtruffet en objektiv indikation på værdiforringelse, og om en test for værdiforringelse viser et tab. Dette foretages ved en individuel vurdering af alle signifikante og bonitetsmarkerede udlån og tilgodehavender. For mindre udlånsseponeringer under 250.000 kr. sker der en automatiseret vurdering af bonitetsmarkerede kunder baseret på kundens registrerede data og karakteristika. For udlån og tilgodehavender uden individuel værdiforringelse sker gruppevis vurdering af grupper med ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisiko.

Individuelle nedskrivninger

Nedskrivninger vurderes ud fra en individuel vurdering af eksponeringer, når der på individuelt niveau er en objektiv indikation på værdiforringelse.

Der foreligger objektiv indikation på værdiforringelse af et udlån, hvis en eller flere af følgende begivenheder er indtruffet:

- låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder
- låntagers kontraktbrud, eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og renter
- koncernen yder låntager lempelser i vilkårene, som ikke ville være ydet, hvis det ikke var på grund af låntagers økonomiske vanskeligheder
- det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive omfattet af anden økonomisk rekonstruktion

Nedskrivningen opgøres som forskellen mellem den bogførte værdi og den tilbagediskonterede værdi af de forventede betalingsstrømme. Sikkerheden fratrækkes til dagsværdi eksklusive realisationsomkostninger. En eventuel efterfølgende forøgelse af den tilbagediskonterede værdi af de forventede betalingsstrømme medfører hel eller delvis tilbageførsel af den foretagne nedskrivning. Til beregning af tilbagediskonteret værdi anvendes for fastforrentede udlån den oprindeligt fastsatte effektive rente og for variabelt forrentede udlån den aktuelt fastsatte effektive rente.

Såfremt en låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder nedskrives til det beløb, som låntager forventes at kunne servicere fremadrettet i en finansiell rekonstruktion. Vurderes en rekonstruktion ikke mulig, baseres nedskrivningen på forventede betalinger i en konkurssituation.

Gruppevis nedskrivninger

Individuelt vurderede udlån, der ikke er nedskrevet, samt øvrige udlån, inddeles i grupper for vurdering af nedskrivningsbehovet. En porteføljemæssig vurdering foretages på grupper af udlån, der har ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisiko. Porteføljenedskrivningen skal blandt andet dække en forværring af betalingsmønstret fra den pågældende portefølje og ændring i forhold, der erfaringsmæssigt har sammenhæng med omfanget af betalingssvigt i den pågældende gruppe af udlån og tilgodehavender.

Porteføljevurderingen baseres på bankens ratingsystemer, som inddeler kunderne i ni ratingklasser.

Beregningen af gruppevis nedskrivninger bygger på bruttovændringer, således at de samlede gruppevis nedskrivninger ved en bruttotilgang udgøres af summen af de enkelte låntagers forværring i ratingklasserne, alene beregnet for de kunder, hvor ratingen er blevet forværret og dermed forøget risiko i forhold til det oprindeligt forventede, hvor denne forøgede risiko ikke er modgået med en tilsvarende forøgelse af kundens rente.

Der tages således ikke hensyn til, at andre låntagere i perioden har fået en bedre rating og dermed en mindre risiko end oprindeligt forventet.

De gruppevise nedskrivninger i Spar Nord beregnes som forskellen mellem nutidsværdien af det oprindelige forventede fremtidige tab og nutidsværdien af det forventede fremtidige tab efter forværringen for den enkelte kunde. Som diskonteringsfaktor anvendes det vejede gennemsnit af den aftalte effektive rentesats på de enkelte udlån.

Gruppevise nedskrivninger på leasingudlån foretages som en porteføljenedskrivning, der beregnes særskilt for brancherne Transport, Entreprenør, Landbrug, Industri og øvrige, idet disse grupper har ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisiko. De gruppevise nedskrivninger bygger på en statistisk model, hvor der indgår eksterne konjunkturindikatorer i form af arbejdsløshedsprocent og indeks for forbrugertillid. I modellen indgår ligeledes udviklingen i andelen af udbetaling og deposita, idet højere procentvis udbetaling eller deposita vil reducere de gruppevise nedskrivninger.

Tab ved værdiforringelse mv.

Nedskrivninger på udlån føres på en nedskrivningskonto, som fratrækkes i udlån. Ændringen i nedskrivningskontoen indgår i resultatopgørelsen under nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. Indtræffer der efterfølgende begivenheder, der viser, at værdiforringelsen ikke var af varig karakter, tilbageføres nedskrivningen via nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. Udlån, som vurderes ikke at kunne inddrives, afskrives. Afskrivningen fragår nedskrivningskontoen. Udlån afskrives, når de sædvanlige inddrivelsesprocedurer er gennemført i form af:

- debitors indgivelse af konkursbegæring, og bobestyreren har angivet det sandsynlige økonomiske resultat af konkursen
- Spar Nord koncernen eftergiver sine fordringer enten som følge af tvangsakkord eller frivilligt forlig
- Spar Nord koncernen af andre grunde anser det for helt usandsynligt, at fordringen vil blive inddrevet

Der indtægtsføres ikke renter af den nedskrevne del af de enkelte udlån.

Leasing

Leasingkontrakter klassificeres som finansielle leasingkontrakter, når alle væsentlige risici og afkast forbundet med ejendomsretten til et aktiv overdrages til leasingtager. Alle andre leasingkontrakter klassificeres som operationelle leasingkontrakter.

Leasingaktiver i forbindelse med finansielle leasingaftaler, hvor koncernen er leasinggiver, indregnes under udlån til nettoinvesteringen i leasingkontrakterne med fradrag af afskrivninger (afdrag), som beregnes efter annuitetsprincippet over leasingperioden.

Indtægter fra leasingaktiverne indregnes på baggrund af den aftalte effektive rente i leasingkontrakterne og indgår i resultatopgørelsen under renteindtægter. Fortjeneste og tab fra salg af leasingaktiver føres som andre driftsindtægter og andre driftsudgifter.

Leasingaktiver fra operationel leasing, hvor koncernen er leasinggiver, indregnes under øvrige materielle aktiver og afskrives som koncernens øvrige materielle aktiver. Leasingindtægten fra operationelle leasingkontrakter indregnes lineært over den aktuelle leasingperiode under andre driftsindtægter.

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder

Kapitalandele i associerede virksomheder indregnes til forholdsmæssig andel af indre værdi på balancedagen med tillæg af regnskabsmæssig værdi af erhvervet goodwill.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder i moderselskabet indregnes til forholdsmæssig andel af indre værdi på balancedagen med tillæg af regnskabsmæssig værdi af erhvervet goodwill.

Goodwill opgøres og måles som omtalt ovenfor under virksomhedssammenslutninger.

Andel af årets resultat efter skat indregnes i resultatopgørelsen under resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder. Ved køb eller afhændelse af tilknyttede virksomheder eller associerede virksomheder indgår virksomhedens resultat i resultatopgørelsen fra henholdsvis til overtagelsestidspunktet.

Fortjeneste eller tab ved salg opgøres som forskellen mellem salgssum og regnskabsmæssig værdi på overdragelsestidspunktet, inklusiv regnskabsmæssig værdi af goodwill, og indregnes under andre driftsindtægter/andre driftsudgifter.

Pensionspuljer

Aktiver, der indgår i pensionspuljer og kunders indskud i pensionspuljer, præsenteres i separate balanceposter. Afkast af puljeaktiver og -indskud præsenteres samlet under kursreguleringer og specificeres i note 56. Aktiver og passiver i puljeordninger indregnes til dagsværdi.

Immaterielle aktiver

Goodwill

Erhvervet goodwill indregnes til kostpris med fradrag af akkumulerede nedskrivninger for værdiforringelse, som beskrevet under virksomhedssammenslutning.

Der foretages ikke systematisk afskrivning.

Goodwill vedrørende associerede virksomheder indregnes under kapitalandele i associerede virksomheder.

Den regnskabsmæssige værdi af goodwill allokeres til koncernens pengestrømsfrembringende enheder på overtagelsestidspunktet. Fastlæggelsen af pengestrømsfrembringende enheder følger den ledelsesmæssige struktur og interne økonomistyring.

Goodwill afskrives ikke, men for hver pengestrømsgenererende enhed testes goodwill for værdiforringelse mindst én gang årligt. Goodwill nedskrives til genindvindingsværdi over resultatopgørelsen, såfremt den regnskabsmæssige værdi af den pengestrømsgenererende enheds nettoaktiver overstiger den højeste værdi af nettosalgspris og nytteværdi, der svarer til nutidsværdien af forventede fremtidige pengestrømme fra enheden.

Kunderelationer og software

Kunderelationer erhvervet i forbindelse med virksomhedsovertagelse indregnes til kostpris og afskrives lineært over den forventede økonomiske brugstid, der ikke overstiger 10 år. Den økonomiske brugstid afhænger af kundeloyalitet.

Erhvervet software indregnes til kostpris, herunder installationsudgifter, og afskrives lineært over den forventede brugstid, der ikke overstiger 5 år.

Brugstiden revurderes årligt. Ændringer i afskrivningerne som følge af ændring i brugstiden indregnes fremadrettet som en ændring i regnskabsmæssige skøn.

Kunderelationer og software, som afskrives, vurderes for nedskrivningsbehov, når der er indikationer på værdiforringelse. Der nedskrives i så fald til nytteværdien.

Grunde og bygninger

Ejendomme indregnes ved erhvervelsen til kostpris og måles efterfølgende til dagsværdi. Låneomkostninger fra generel låntagning eller lån, der direkte vedrører anskaffelse og opførelse af kvalificerende aktiver (ejendomme), henføres til kostprisen for sådanne aktiver.

Dagsværdi opgøres ud fra aktuelle markedsdata på baggrund af en afkastmodel, hvori ejendommens lejeindtægt, driftsomkostninger herunder administration og vedligeholdelse mv. indgår. Driftsomkostninger og vedligeholdelse beregnes med udgangspunkt i den enkelte ejendoms stand, byggeår, materialevalg mv. Ud fra det beregnede driftsafkast og individuelt fastsatte afkastprocent beregnes ejendommens dagsværdi. Afkastprocenten fastsættes med baggrund i den enkelte ejendoms beliggenhed, anvendelsesmuligheder, vedligeholdelsesstand, bonitet mv. Dagsværdien af den enkelte ejendom revurderes årligt med udgangspunkt i det aktuelle marked og renteniveau.

Domicilejendomme er ejendomme, som koncernen selv benytter til administration, filial eller øvrig servicevirksomhed. For domicilejendomme foretages systematisk afskrivning af den regnskabsmæssige værdi over den forventede brugstid på 50 år på bygninger. På særlige installationer i bygninger afskrives lineært over brugstiden på 20 år. Ved opgørelse af afskrivninger tages hensyn til forventet scrapværdi. Opskrivninger af domicilejendomme til dagsværdi indregnes i anden totalindkomst og henlægges til en særlig reserve under egenkapitalen. Opskrivningshenlæggelser, mens af- og nedskrivninger indregnes i resultatopgørelsen under af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver.

Domicilejendomme, der i henhold til en offentliggjort plan forventes solgt inden for 12 måneder, behandles som aktiver i midlertidig besiddelse.

Grunde afskrives ikke.

Investeringsejendomme er ejendomme, som besiddes for at opnå lejeindtægter og/eller kapitalgevinster, herunder ejendomme udlejet under operationelle leasingaftaler samt overtagne ejendomme. Der foretages ikke afskrivning på investeringsejendomme. Ændringer i dagsværdier indregnes i Moderselskabet under kursreguleringer, mens nettodagsværdiændringerne i koncernen indregnes under andre driftsindtægter. Lejeindtægter indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter.

Øvrige materielle aktiver

Driftsmidler i form af IT-udstyr, biler, inventar og indretning af lejede lokaler indregnes til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Leasingaktiver fra operationel leasing, hvor Spar Nord er leasinggiver, indregnes ligeledes under øvrige materielle aktiver. Afskrivningsgrundlaget for et materielt aktiv er forskellen mellem købsprisen for aktivet og restværdien (scrapværdien) ved brugstidens ophør, og der foretages løbende en vurdering af restværdien. For indretning af lejede lokaler foretages afskrivning over lejekontraktens løbetid, dog maksimalt 10 år. For de øvrige driftsmidler foretages afskrivning lineært over aktivernes forventede brugstid, der ikke overstiger 5 år.

Nedskrivning

Materielle aktiver vurderes for nedskrivningsbehov, når der er indikationer på værdiforringelse, og der nedskrives til genindvindingsværdien, som er den højeste værdi af nettosalgprisen og nytteværdien. Nedskrivning foretages over resultatopgørelsen.

Aktiver i midlertidig besiddelse

Aktiver i midlertidig besiddelse omfatter materielle aktiver, herunder aktiver overtaget som følge af afvikling af kundeengagementer, hvor det er hensigten at sælge aktiverne inden for 12 måneder. Overtagne aktiver indregnes til den laveste værdi af regnskabsmæssig værdi og dagsværdi med fradrag af omkostninger ved salg.

Der afskrives ikke på aktiverne fra det tidspunkt, hvor de klassificeres som aktiver i midlertidig besiddelse.

Tab ved værdiforringelse, som opstår ved den første klassifikation som aktiver i midlertidig besiddelse, og gevinst eller tab ved efterfølgende måling til laveste værdi af den regnskabsmæssige værdi eller dagsværdi med fradrag af salgsomkostninger indregnes i resultatopgørelsen under de poster, de vedrører. Gevinst og tab oplyses i noterne.

Aktiver og dertil knyttede forpligtelser udskilles i særskilte linjer i balancen.

Betalbar skat og udskudt skat

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst, reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster samt for betalte acontoskatter.

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gældsmedode af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser. Der indregnes dog ikke udskudt skat af midlertidige forskelle vedrørende skattemæssigt ikke-afskrivningsberettiget goodwill og andre poster, hvor midlertidige forskelle er opstået på anskaffelsestidspunktet uden at have effekt på resultat eller skattepligtig indkomst. I de tilfælde, hvor opgørelse af skatteværdien kan foretages efter forskellige beskatningsregler, måles udskudt skat på grundlag af den af ledelsen planlagte anvendelse af aktivet henholdsvis afvikling af forpligtelsen.

Udskudt skat indregnes i balancen under posterne udskudte skatteaktiver og udskudte skatteforpligtelser på grundlag af forventede skattesats.

Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud, indregnes under udskudte skatteaktiver med den værdi, hvortil de forventes at blive anvendt, enten ved udligning i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme juridiske skatteenhed og jurisdiktion.

Udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelser modregnes, hvis virksomheden har en juridisk ret til at modregne aktuelle skatteforpligtelser og skatteaktiver eller har til hensigt enten at indfri aktuelle skatteforpligtelser og skatteaktiver på nettobasis eller at realisere aktiverne og forpligtelserne samtidig.

Der foretages regulering af udskudt skat vedrørende foretagne eliminerings af urealiserede koncerninterne avancer og tab.

Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. Ændringen i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatser indregnes i resultatopgørelsen.

Andre aktiver

Andre aktiver omfatter blandt andet kapitalindskud i Foreningen Bankernes EDB Central a.m.b.a., tilgodehavende renter og provisioner samt positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter. Dagsværdimåling af positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter er nærmere beskrevet i afsnittet afledte finansielle instrumenter. Øvrige poster måles til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, og omfatter henholdsvis forudbetalte omkostninger (aktiver) og forudbetalte indtægter (passiver).

Finansielle forpligtelser

Gæld til kreditinstitutter og centralbanker samt indlån omfatter blandt andet modtagne beløb under repoforretninger, det vil sige salg af værdipapirer, hvor der samtidig indgås aftale om tilbagekøb på et senere tidspunkt. Gæld til kreditinstitutter og centralbanker samt indlån indregnes ved låneoptagelse til dagsværdi med fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. Efterfølgende måling af gæld til kreditinstitutter og centralbanker samt indlån, der ikke er repoforretninger, sker til amortiseret kostpris ved anvendelse af "den effektive rentes metode", således at forskellen mellem nettoprovenu og nominal værdi indregnes i resultatopgørelsen under renteudgifter over låneperioden.

Øvrige forpligtelser måles til nettorealisationstværdi.

Andre passiver

Andre passiver omfatter blandt andet skyldige renter, negativ dagsværdi af afledte finansielle instrumenter samt skyldige personaleydelse. Dagsværdimåling af negativ dagsværdi af afledte finansielle instrumenter er nærmere beskrevet i afsnittet Afledte finansielle instrumenter. Øvrige poster måles til amortiseret kostpris.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser omfatter hovedsageligt garantiforpligtelser, hensættelser til tab på uigenkaldelige kredittilsagn, retssager og eventuelle omstrukturingsomkostninger mv.

Omkostninger til omstruktureringer indregnes som forpligtelser, når en detaljeret, formel plan for omstruktureringen foreligger på balancedagen.

Der indregnes en hensættelse, når der foreligger en retslig eller faktisk forpligtelse, og når det er sandsynligt at forpligtelsen vil blive effektueret, og forpligtelsen kan måles pålideligt.

Hensatte forpligtelser baseres på ledelsens bedste skøn over forpligtelsernes størrelse. Ved målingen af hensatte forpligtelser foretages tilbagediskontering, hvor betydningen for regnskabet er væsentlig.

Efterstillede kapitalindskud

Efterstillede kapitalindskud er gældsforpligtelser i form af ansvarlig indskudskapital og andre kapitalindskud, som i tilfælde af likvidation eller konkurs først fyldestgøres efter de almindelige kreditorkrav.

Efterstillede kapitalindskud indregnes ved låneoptagelse til dagsværdi med fradrag af direkte henførbare transaktionsomkostninger. Efterfølgende måles efterstillede kapitalindskud til amortiseret kostpris ved anvendelse af den effektive rentes metode.

Egenkapital

Opskrivningshenlæggelser

Opskrivningshenlæggelser omfatter opskrivning af koncernens domicilejendomme efter indregning af udskudt skat. Reserven opløses, når ejendommene nedskrives, sælges eller udgår.

Lovpligtige reserver

Lovpligtige reserver omfatter værdireguleringer af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder efter indre værdis metode. Reserven reduceres med udbytteudlodninger til moderselskabet, andre egenkapitalbevægelser i tilknyttede og associerede virksomheder samt ved hel eller delvis realisation af kapitalandelene.

Hybrid kernekapital

Hybrid kernekapital udstedt med uendelig løbetid og uden kontraktuel forpligtelse til betaling af ydelser og renter (additional tier 1 capital under CRR), opfylder ikke betingelserne for en finansiel forpligtelse i henhold til IAS 32. Udstedelsen betragtes derfor som egenkapital.

Nettobeløbet ved udstedelsen indregnes som en stigning i egenkapitalen. Betaling af renter behandles som udbytte, og indregnes direkte i egenkapitalen på det tidspunkt forpligtelsen opstår.

Ved Spar Nords indfrielse af obligationerne vil egenkapitalen på indfrielsestidspunktet blive reduceret med indfrielsesbeløbet. Anskaffelses- og afståelsessummer for køb og salg af hybrid kernekapital under CRR indregnes direkte i egenkapitalen på samme måde som beholdninger af egne aktier.

Foreslået udbytte

Foreslået udbytte indregnes som en forpligtelse på tidspunktet for vedtagelse på den ordinære generalforsamling (deklareringstidspunktet). Udbytte, som foreslås udloppet for året, indgår under egenkapitalen indtil vedtagelsen. Foreslået udbytte kan i henhold til bankens udbyttepolitik fastsættes til mindst 2/3 af årets nettoresultat, under forudsætning af, at bankens kapitalmålsætninger er opfyldt, og der ikke er aktuelle værdiskabende investeringsmuligheder.

Egne aktier og egne obligationer

Egne aktier og egne obligationer indregnes ikke som aktiver. Anskaffelses- og afståelsessummer samt udbytte for egne aktier indregnes direkte i overført resultat under egenkapitalen. Kapitalnedsættelse ved annullering af egne aktier reducerer aktiekapitalen med et beløb svarende til kapitalandelens nominelle værdi på tidspunktet for registrering af kapitalnedsættelsen.

Anskaffelse af egne obligationer indregnes direkte i efterstillede kapitalindskud. Ved anskaffelse af egne obligationer indregnes tab eller gevinst i resultatopgørelsen som forskellen mellem anskaffelsessum og regnskabsmæssig værdi af forpligtelsen.

Eventualaktiver og eventualforpligtelser

Eventualaktiver og eventualforpligtelser omfatter mulige aktiver og forpligtelser, der hidrører fra tidligere begivenheder, og hvis eksistens er afhængig af, at der indtræffer fremtidige usikre begivenheder, som ikke er under Spar Nord koncernens fulde kontrol.

Der oplyses om eventualaktiver, hvor tilgangen af en økonomisk fordel er sandsynlig.

Der oplyses om eventualforpligtelser, som kan, men sandsynligvis ikke vil, kræve et træk på koncernens ressourcer. Endvidere oplyses om aktuelle forpligtelser, der ikke er indregnet, idet det ikke er sandsynligt, at forpligtelsen vil medføre træk på koncernens ressourcer, eller forpligtelsens størrelse ikke kan måles pålideligt.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen viser pengestrømme fordelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet for året, årets forskydning i likvider samt likvider ved årets begyndelse og slutning. Pengestrømme fra driftsaktiviteter opgøres efter den indirekte metode som resultat før skat reguleret for ikke-kontante driftsposter samt ændring i driftskapital.

Pengestrømme fra investeringsaktiviteter omfatter betaling i forbindelse med køb og salg af immaterielle og materielle aktiver samt associerede og tilknyttede virksomheder mv. Pengestrømme fra finansieringsaktiviteter omfatter betalt udbytte samt bevægelser i egenkapital, efterstillede kapitalindskud og egne kapitalandele.

Likvider omfatter kassebeholdning, anfordringstilgodehavender hos centralbanker samt tilgodehavender fra kreditinstitutter og centralbanker med mindre end 3 måneders forfald. Disse likvider kan omsættes uden hindring og kun med ubetydelige risici for værdiændringer.

Segmentoplysninger

Segmentoplysningerne er udarbejdet i overensstemmelse med Spar Nord koncernens anvendte regnskabspraksis og følger den interne ledelsesrapportering.

Transaktioner mellem segmenter afregnes på markedsvilkår. Centralt afholdte omkostninger såsom løn, husleje, afskrivninger mv. fordeles til de enkelte segmenter ud fra en vurdering af den forholdsmæssige andel af det samlede aktivitetsniveau. Segmentaktiver og -forpligtelser er de driftsaktiver og driftsmæssige forpligtelser, der anvendes i et segments drift henholdsvis er opstået i forbindelse med segmentets drift, og som direkte er tilknyttet eller på rimelig måde kan allokere til segmentet. I det enkelte segment indgår en beregnet egenkapitalandel.

Under øvrige områder er resterende indtægter og omkostninger placeret, ligesom aktiviteterne i datterselskabet Aktieselskabet Skelagervej 15 indgår heri.

Beregning af hoved- og nøgletal (Basisindtjening)

Koncernens hoved- og nøgletal (Basisindtjening), som fremgår af ledelsesberetningen, afviger fra opstillingerne i koncernregnskabet. Sammenhængen mellem basisindtjening og opstillingerne i koncernregnskabet er vist i note 3, forretningssegmenter.

Nøgletalsdefinitioner fremgår af note 58.

Oplysninger om standarder, som endnu ikke er trådt i kraft

International Accounting Standards Board (IASB) har udsendt en række nye regnskabsstandarder (IAS og IFRS) og fortolkningsbidrag (IFRIC), der ikke er obligatoriske for Spar Nord ved udarbejdelsen af årsrapporten for 2016. De standarder og fortolkningsbidrag, der godkendes med en anden ikrafttrædelsesdato i EU end de tilsvarende ikrafttrædelsesdatoer fra IASB førtidsimplementeres, hvis dette er tilladt, så implementeringen følger IASB's ikrafttrædelsesdatoer for regnskabsår, der påbegyndes 1. januar 2017 eller senere. Dette omfatter IFRS 9, 15 og 16 samt ændringer til IAS 7, 12, IFRS 2 og 4. IFRS 9 og 15 er godkendt

af EU, hvorimod ingen af de øvrige kommende standarder og fortolkningsbidrag er godkendt af EU.

Analysen af den forventede effekt af implementeringen af IFRS 9 er endnu ikke afsluttet, jf. nedenfor. Øvrige nye standarder og fortolkningsbidrag forventes ikke at få væsentlig indflydelse på bankens regnskabsaflæggelse.

- IFRS 9 "Financial Instruments", der erstatter IAS 39, ændrer klassifikation og den deraf afledte måling af finansielle aktiver og forpligtelser.

Der introduceres en mere logisk tilgang til klassifikation af finansielle aktiver drevet af bankens forretningsmodel og de underliggende pengestrømmes karakteristika. Ud fra den nuværende forretningsmodel forventes det ikke at få væsentlig indflydelse på bankens regnskabsaflæggelse.

Der introduceres endvidere en ny nedskrivningsmodel for alle finansielle aktiver. Den nye nedskrivningsmodel indebærer, at der skal nedskrives på alle bankens udlån og garantier baseret på et statistisk forventet tab ("expected loss"-model). Under de eksisterende regler nedskrives først, når der er konstateret objektiv indikation på værdiforringelse ("incurred loss"-model). Med IFRS 9 opdeles eksponeringerne i 3 stadier ved beregning af værdiforringelse og placeres i henholdsvis stadiet 1, 2 eller 3, afhængig af risikoen for kredittab. Inddelingen i stadier og opgørelse af det forventede tab vil i vid udstrækning blive baseret på bankens eksisterende ratingmodeller og kreditstyring. Udviklingen af systemer og modeller til opgørelse af nedskrivninger i henhold til IFRS 9 pågår og justeres i takt med Finanstilsynets tilkendegivelser om den nærmere fortolkning af regelsættet. De nye nedskrivningsmodeller udvikles i samarbejde med bankens datacentral og understøtter beregningen af det forventede kredittab ved anvendelse af modeller, der bygger på tabsprocenter samt begreberne PD (sandsynligheden for misligholdelse), LGD (tab ved misligholdelse) og EAD (eksponering ved misligholdelse). Ændring af metoden til opgørelse af kredittab forventes samlet set at medføre en vis forøgelse af bankens nedskrivninger. Nærmere kvantificering forventes offentliggjort i forbindelse med halvårsrapporten 2017.

Endelig introduceres der nye regler for regnskabsmæssig sikring, der i forhold til de nugældende regler vil gøre det muligt regnskabsmæssigt at reflektere virksomhedens forretningsmæssige sikringsstrategi. De nye regler om regnskabsmæssig sikring forventes ikke at få væsentlig indflydelse på bankens regnskabsaflæggelse.

Standarden gælder for regnskabsår der begynder 1. januar 2018 eller senere.

- IFRS 16 "Leases" er udsendt medio januar 2016. Standarden, der træder i kraft for regnskabsår, der begynder 1. januar 2019 eller senere, ændrer den regnskabsmæssige behandling for de leasingkontrakter, der i dag behandles som operationelle leasingaftaler.

Der er endnu ikke foretaget en analyse af den nye standarders betydning for Spar Nord koncernen. Spar Nord koncernen har ultimo 2016 operationelle leasingaftaler med minimumsleasingforpligtelser på max. 1 % af balancesummen, der fremover skal indregnes i balancen.

NOTE

2 VÆSENTLIGE REGNSKABSMÆSSIGE SKØN OG VURDERINGER

Opgørelsen af den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelser forudsætter, at ledelsen foretager en række skøn og vurderinger af fremtidige forhold, der har væsentlig indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser.

Ledelsens anvendte skøn og vurderinger er baseret på forudsætninger, som ledelsen anser for forsvarlige, men som i sagens natur er usikre og uforudsigelige. Forudsætningerne kan være ufuldstændige eller unøjagtige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå. At foretage skøn og vurderinger er derfor i sagens natur vanskeligt, og når disse desuden involverer kundeforhold og øvrige modparter, vil de være forbundet med usikkerhed. Det kan være nødvendigt at ændre tidligere foretagne skøn som følge af ændringer i de forhold, der lå til grund for de tidligere skøn eller på grund af ny viden eller efterfølgende begivenheder.

De områder, hvor kritiske skøn og vurderinger har den væsentligste effekt på regnskabet er følgende:

- nedskrivninger af udlån
- dagsværdi af finansielle instrumenter

Nedskrivninger af udlån

Test af værdiforringelse af individuelle udlån indebærer skøn over forhold, hvorom der er høj grad af usikkerhed. Vurderingen indebærer skøn over den mest sandsynlige fremtidige pengestrøm, som kunden kan generere. For udlånseksponeringer under 250.000 kr. sker der en automatiseret vurdering af bonitetsmarkerede kunder baseret på kundens registrerede data og karakteristika. For udlån og tilgodehavender uden individuel værdiforringelse sker gruppevis vurdering af grupper med ensartet karakteristika med hensyn til kreditrisiko.

Udlån, hvor der ikke foreligger objektiv indikation på værdiforringelse, eller hvor der ikke er identificeret et individuelt nedskrivningsbehov, indgår i en gruppe, hvor der på porteføljeniveau vurderes, om der er nedskrivningsbehov.

Ved test for værdiforringelse af en gruppe af udlån er det væsentlige aspekt at identificere de begivenheder, der giver objektiv indikation af, at der er indtruffet tab på gruppen. Vurderingen af nutidsværdien af de pengestrømme, der genereres af kunderne i gruppen, indeholder usikkerhed, når der anvendes historiske data og erfaringsbaserede vurderinger i forbindelse med, at forudsætningerne justeres på baggrund af de historiske data og for at afspejle den aktuelle situation.

Udlån placeres i grupper med ensartede kreditrisikoegenskaber ved anvendelse af bankens ratingsystem. Der sker løbende rating af kunderne, og kunder, der beregnes til at have ændrede kreditrisikokarakteristika, flyttes løbende til nye ratinggrupper. Det er således kundens nedklassificering til en svagere gruppe, der er indikator for forværringen.

Såfremt man på statusdagen har kendskab til, at der er indtruffet forhold, der enten har forværret eller forbedret det fremtidige betalingsmønster, som modellerne ikke har taget højde for, korrigeres der for dette ved udøvelse af et kvalificeret ledelsesmæssigt skøn.

Spar Nord arbejder med et kreditsystem med statistisk baserede ratingmodeller for både private og erhvervs-kunder. Derudover baseres kundernes rating på en bonitetsmarkering, der foretages på kunder med faretegn.

Bonitetsmarkeringen indeholder væsentlige ledelsesmæssige skøn, som specielt påvirkes af faktorer som ejendomspriser, arbejdsløshed og efterspørgsel efter forskellige produkter og ydelser. Året 2016 viste en mindre bonitetsmæssig forbedring

for privatkunderne, hvorimod erhvervs-kunderne udviste et mindre fald i den gennemsnitlige bonitet, af samme omfang som der skete en forbedring af boniteten i 2015. Landbrug er fortsat i en presset situation, men er dog ultimo 2016 blevet hjulpet af forbedrede afregningspriser specielt for mælkeproducenterne.

Nedskrivningskontoen er fra ultimo 2015 til ultimo 2016 steget fra 1,8 mia. kr. til 1,9 mia. kr.

Til reduktion af risikoen på de enkelte eksponeringer modtages sikkerheder primært i form af pant i fysiske aktiver, værdipapirer samt rullende materiel, hvoraf pant i fast ejendom er den væsentligste form. Der indgår væsentlige ledelsesmæssige skøn ved værdiansættelsen af sikkerhederne.

Udlån udgør 41.346 mio. kr. svarende til ca. 53 % af koncernens aktiver ultimo 2016. Der henvises til note 19, udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris samt note 51, kreditrisiko for nærmere beskrivelse heraf.

Dagsværdi af finansielle instrumenter

Spar Nord måler en række finansielle instrumenter til dagsværdi, herunder alle afledte finansielle instrumenter samt aktier og obligationer.

Vurderinger udøves i forbindelse med fastsættelse af dagsværdien af finansielle instrumenter på følgende områder:

- valg af værdiansættelsesmetode
- fastsættelse af, hvornår tilgængelige noterede priser ikke repræsenterer dagsværdien
- opgørelse af dagsværdireguleringer for at tage højde for relevante risikofaktorer såsom kredit-, model- og likviditetsrisiko
- vurdering af, hvilke markedsparemetre, der skal iagttages
- for unoterede aktier skønnes over fremtidig pengestrøm og forrentningskrav

I disse situationer er beslutningerne baseret på en vurdering i overensstemmelse med koncernens regnskabspraksis. Alle sådanne beslutninger godkendes af de relevante koncernfunktioner.

Spar Nord har som led i sin drift erhvervet strategiske kapitalandele i sektorleverandørselskaber.

Strategiske kapitalandele måles til dagsværdi på baggrund af tilgængelige oplysninger om handler med den pågældende virksomheds kapitalandele eller alternativt en værdiansættelsesmodel baseret på anerkendte metoder og aktuelle markedsd-data, herunder inddragelse af en vurdering af den forventede fremtidige indtjening og pengestrømme. Værdiansættelsen vil ligeledes være påvirket af medejerskab, samhandel og aktionæroverenskomster mv. Såfremt en pålidelig dagsværdi ikke kan fastlægges, sker værdiansættelse til kostpris med fradrag af eventuelle nedskrivninger.

For finansielle instrumenter, hvor værdiansættelsen kun i mindre omfang bygger på observerbare markedsd-data, er værdiansættelsen påvirket af skøn. Dette er for eksempel tilfældet for unoterede aktier og visse obligationer, hvor der ikke er et aktivt marked. Der henvises til omtale i note 1 anvendt regnskabspraksis og til note 49 oplysning om dagsværdi for en nærmere beskrivelse, herunder en følsomhedsanalyse.

Finansielle instrumenter værdiansat ud fra ikke observerbare input udgør 1.550 mio. kr. svarende til 2 % af koncernens aktiver ultimo 2016.

NOTE

3 FORRETNINGSSEGMENTER

Koncernen er organiseret i en række forretningsområder og ressource- og stabsfunktioner ud fra forskelle i produkter og serviceydelser. De rapporterede forretningsområder er lig koncernens organisatoriske enheder ud fra kundens tilhørsforhold, hvorpå intern opfølgning foregår.

Spar Nords Lokale Banker betjener alle typer af privat- og erhvervskunder. Større erhvervskunder og formuende privatkunder betjenes via Storkundeafdelingen. Spar Nords Lokale Banker (retailbanken) er den største organisatoriske enhed i Spar Nord koncernen og omfatter 58 lokale banker i hele landet. Spar Nord Banks leasingsaktiviteter indgår som en integreret del i Spar Nords Lokale Banker.

Handels- og Udlandsområdet omfatter Markets, Aktier, Renter og valuta, Kapitalforvaltningen samt Udlandsafdelingen. Handelsområdet beskæftiger sig med valuta og værdipapirer, herunder afdækning og styring af de handler, der foretages af bankens kunder i de lokale banker. Handels- og Udlandsområdet har endvidere samarbejde med en række af bankens største virksomheder og privatpersoner, ligesom en del af bankens egne positioner håndteres her. Udlandsafdelingen beskæftiger sig med produkter og rådgivning forbundet med eksport og import.

Øvrige områder omfatter de centrale stabe og supportfunktioner, ikke allokert og eliminerer.

Ikke allokert omfatter de resterende indtægter og omkostninger, ligesom datterselskabet Aktieselskabet Skelagervej 15 indgår heri.

Reklassifikationer samt områder som udeholdes fra ledelsesberetningens basisindtjeningsopgørelse udgør:

Reklassifikationer omfatter den indtægtsførte del af underkurs på overtagne eksponeringer fra Sparbank i forbindelse med fusionen i 2012. Posten medtages i Spar Nords interne opfølgning og styring i nedskrivninger på udlån og præsenteres også som sådan i basisindtjeningsopstillingen i ledelsesberetningen.

I resultatopgørelsen i henhold til koncernens regnskabspraksis indgår regulering af underkurs på overtagne eksponeringer fra Sparbank under renteindtægter. I noten for renteindtægter indgår posten under øvrige renteindtægter.

Øvrige poster efter basisindtjeningen omfatter i tidligere år bidrag til sektorløsninger og særlige fusionsrelaterede poster.

Bidrag til sektorløsninger omfattede Spar Nords indbetaling til Garantifonden for indskydere og investorer samt værdiregulering på fordringer.

Øvrige forhold

Der beregnes intern afregningsrente for alle forretningssegmenterne. Den interne afregningsrente anvendes for at udligne forskelle på aktiver og passiver (over-/underskudslikviditet) mellem forretningssegmenterne. Den interne afregningsrente beregnes pr. valuta på baggrund af markedsrenter samt et likviditetstillæg.

Centralt afholdte omkostninger samt enkelte indtægtsposter fordeles som udgangspunkt internt mellem forretningssegmenterne efter kostpris. Der fordeles fra de enheder der afholder omkostningerne, og fordelingen sker efter en vurdering af den forholdsmæssige andel af det samlede aktivitetsniveau.

Øvrige indtægter og omkostninger er allokert til de forretningssegmenter, som de direkte er tilknyttet eller på rimelig vis kan allokere til driften af.

Forretningssegmenternes aktiver og forpligtelser er de driftsaktiver og driftsmæssige forpligtelser, der anvendes i et forretningssegments drift, og som direkte er tilknyttet eller på rimelig vis kan allokere til forretningssegmentet. I det enkelte forretningssegment indgår en allokert kapital, svarende til 12 % af forretningsområdet gennemsnitlige risikovægtede poster. I forretningssegmentet øvrige områder præsenteres forskellen mellem allokert kapital og egenkapital.

Koncernen anvender i lighed med tidligere år basisindtjeningen som resultatmål.

Oplysning om indtægter fordelt på produkter og tjenesteydelser

Koncernens forretningsområder er organiseret ud fra forskelle i produkter og serviceydelser, ligesom produkter og serviceydelser er ensartede inden for de enkelte forretningsområder.

Indtægter fra forretningsområdet Spar Nords Lokale Banker omfatter primært rente- og gebyrindtægter relateret til produkter på ud- og indlånsiden samt leasingsaktiviteter. Kunderne omfatter både private, erhverv og offentlige kunder.

Indtægter fra forretningsområdet Handels- og Udlandsområdet omfatter rente og kursreguleringer på valuta- og handelsrelaterede produkter samt renteindtægter og kursreguleringer på bankens værdipapirbeholdning.

FORRETNINGSSEGMENTER 2016

Mio. kr.	Spar Nords Lokale Banker	Handels- og Udlandsområdet	Øvrige områder	Basisindtjening ^{*)}	Reklassifikationer og øvrige poster efter basis- indtjening ^{**)}	Koncernen i alt
RESULTATOPGØRELSE						
Nettorenteindtægter	1.474,0	53,2	94,0	1.621,2	49,6	1.670,8
Nettogebyrindtægter	1.043,6	9,8	-0,7	1.052,7	0,0	1.052,7
Kursreguleringer og udbytte	135,2	228,7	69,8	433,7	0,0	433,7
Andre driftsindtægter	17,4	0,6	11,7	29,7	0,0	29,7
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	0,0	0,0	29,6	29,6	0,0	29,6
Basisindtægter/omsætning i alt	2.670,2	292,3	204,4	3.166,9	49,6	3.216,5
Driftsomkostninger og afskrivninger	1.575,5	49,7	271,2	1.896,4	0,0	1.896,4
Basisindtjening før nedskrivninger	1.094,7	242,6	-66,8	1.270,5	49,6	1.320,1
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	244,6	3,5	-5,7	242,4	49,6	292,0
Resultat før skat	850,1	239,1	-61,1	1.028,1	0,0	1.028,1

^{*)} Basisindtjeningskolonnen svarer til koncernens regnskabsopstilling i ledelsesberetningen.

^{**)} Sammenhæng til koncernen specificeres i kolonnen reklassifikationer og øvrige poster efter basisindtjening. For reklassifikationer er posterne nettorenteindtægter og nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. påvirket med 49,6 mio. kr.

	Spar Nords Lokale Banker	Handels- og Udlandsområdet	Øvrige områder	Koncernen i alt
BALANCE				
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	34.942,0	6.255,9	147,7	41.345,6
Kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	0,0	0,0	118,4	118,4
Immaterielle og materielle aktiver ^{*)}	256,0	0,1	682,9	939,0
Øvrige aktiver ^{**)}	15.945,5	18.824,6	1.300,4	36.070,5
Allokerede aktiver i alt	51.143,5	25.080,6	2.249,4	78.473,5
Inclån og anden gæld	45.560,9	399,5	503,8	46.464,2
Egenkapital (allokeret kapital)	4.592,1	664,9	3.370,1	8.627,1
Øvrige passiver	14.908,9	5.198,9	3.274,4	23.382,2
Allokerede passiver i alt	65.061,9	6.263,3	7.148,3	78.473,5
Oplysninger - indtægter/omsætning i alt				
Interne indtægter/omsætning	-121,7	54,1	621,7	554,1
Interne indtægter og eliminerings, modregnet i omkostninger	0,0	-45,4	-508,7	-554,1
Indtægter/omsætning til eksterne kunder	2.791,9	283,6	141,0	3.216,5
Indtægter/omsætning i alt	2.670,2	292,3	254,0	3.216,5
Oplysninger - pengestrømsopgørelse				
Af- og nedskrivninger ^{***)}	18,6	0,3	75,4	94,3
Tilgang immaterielle og materielle aktiver ^{*)}	47,4	0,0	31,6	79,0
Ikke kontante driftsposter, ekskl. af- og nedskr. på immaterielle og materielle aktiver	0,0	0,0	-119,7	-119,7
Nedskrivninger og tilbageførte nedskrivninger på udlån mv.	54,4	0,0	0,0	54,4
Nøgletal				
Egenkapitalforrentning, pct. ^{****)}	19,5	37,8	-	-
Omkostningsandel af basisindtægter	0,59	0,17	-	-
Samlet risikoeksponering, ultimo	38.266	6.827	2.392	47.485
Antal ansatte (ultimo, heltid)	1.120	64	356	1.540

^{*)} Alle aktiver er placeret i Danmark.

^{**)} Midlertidig overtagne aktiver udgør 33,9 mio. kr., hvoraf 14,1 mio. kr. relaterer sig til leasingsaktiviteter og 19,8 mio. kr. relaterer sig til Øvrige områder.

^{***)} Der er ikke foretaget væsentlige nedskrivninger.

^{****)} Egenkapitalforrentningsprocenten p.a. er opgjort på baggrund af allokeret kapital, som udgør 12 % af den gns. samlede risikoeksponering.

FORRETNINGSSEGMENTER 2015

Mio. kr.	Spar Nords Lokale Banker	Handels- og Udlandsområdet	Øvrige områder	Basisindtjening*)	Reklassifikationer og Øvrige poster efter basis- indtjening**)	Koncernen i alt
RESULTATOPGØRELSE						
Nettorenteindtægter	1.530,0	132,1	65,1	1.727,2	48,1	1.775,3
Nettogebyrindtægter	1.000,9	13,4	16,0	1.030,3	0,0	1.030,3
Kursreguleringer og udbytte	139,1	94,7	273,1	506,9	0,0	506,9
Andre driftsindtægter	22,4	0,2	15,5	38,1	9,7	47,8
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	0,0	0,0	28,3	28,3	0,0	28,3
Basisindtægter/omsætning i alt	2.692,4	240,4	398,0	3.330,8	57,8	3.388,6
Driftsomkostninger og afskrivninger	1.540,3	42,2	260,4	1.842,9	98,7	1.941,6
Basisindtjening før nedskrivninger	1.152,1	198,2	137,6	1.487,9	-40,9	1.447,0
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	318,5	0,0	-2,9	315,6	57,8	373,4
Basisindtjening	833,6	198,2	140,5	1.172,3	-98,7	1.073,6
Bidrag til sektorløsninger	-	-	-98,7	-98,7	98,7	0,0
Resultat før skat	833,6	198,2	41,8	1.073,6	0,0	1.073,6

*) Basisindtjeningskolonnen svarer til koncernens regnskabsopstilling i ledelsesberetningen.

**) Sammenhæng til koncernen specificeres i kolonnen Reklassifikationer og Øvrige poster efter basisindtjening. Reklassifikationer og Øvrige poster efter basisindtjening på 98,7 mio. kr. består af bidrag til sektorløsninger. For Reklassifikationer er posterne Nettorenteindtægter, Andre driftsindtægter og Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. påvirket med 57,8 mio. kr.

	Spar Nords Lokale Banker	Handels- og Udlandsområdet	Øvrige områder	Koncernen i alt
BALANCE				
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	33.859,6	4.191,2	-11,5	38.039,3
Kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	0,0	0,0	82,4	82,4
Immaterielle og materielle aktiver *)	253,1	0,5	752,1	1.005,7
Øvrige aktiver **)	13.604,0	20.561,0	3.064,8	37.229,8
Allokerede aktiver i alt	47.716,7	24.752,7	3.887,8	76.357,2
Indlån og anden gæld	44.700,2	763,9	-727,8	44.736,3
Egenkapital (allokeret kapital)	4.217,3	735,9	2.933,8	7.887,0
Øvrige passiver	11.996,5	3.664,4	8.073,0	23.733,9
Allokerede passiver i alt	60.914,0	5.164,2	10.279,0	76.357,2
Oplysninger - indtægter/omsætning i alt				
Interne indtægter/omsætning	-125,3	63,4	618,3	556,4
Interne indtægter og eliminerings, modregnet i omkostninger	0,0	-56,6	-499,8	-556,4
Indtægter/omsætning til eksterne kunder	2.817,7	233,6	337,3	3.388,6
Indtægter/omsætning i alt	2.692,4	240,4	455,8	3.388,6
Oplysninger - pengestrømsopgørelse				
Af- og nedskrivninger ***)	20,7	0,4	44,4	65,5
Tilgang immaterielle og materielle aktiver *)	4,9	0,1	51,5	56,5
Ikke kontante driftsposter, ekskl. af- og nedskr. på immaterielle og materielle aktiver	0,0	0,0	-172,9	-172,9
Nedskrivninger og tilbageførte nedskrivninger på udlån mv.	-19,0	0,0	0,0	-19,0
Nøgletal				
Egenkapitalforrentning, pct. ****)	19,1	25,7	-	-
Omkostningsandel af basisindtægter	0,57	0,18	-	-
Samlet risikoeksponering, ultimo	35.144	6.133	5.223	46.500
Antal ansatte (ultimo, heltid)	1.100	64	374	1.538

*) Alle aktiver er placeret i Danmark.

**) Midlertidigt overtagne aktiver udgør 27,4 mio. kr., hvoraf 1,7 mio. kr. relaterer sig til leasingsaktiviteter og 25,7 mio. kr. relaterer sig til Øvrige områder.

***) Der er ikke foretaget væsentlige nedskrivninger.

****) Egenkapitalforrentningsprocenten p.a. er opgjort på baggrund af allokeret kapital, som udgør 12 % af den gns. samlede risikoeksponering.

NOTE

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
4 RENTEINDTÆGTER				
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	2,8	6,4	2,8	6,4
Udlån og andre tilgodehavender	1.688,3	1.798,4	1.679,9	1.789,7
Obligationer	117,9	195,6	117,9	195,6
Valutakontrakter	3,2	-22,9	3,2	-22,9
Rentekontrakter	-69,9	-51,8	-69,9	-51,8
Afledte finansielle instrumenter i alt	-66,7	-74,7	-66,7	-74,7
Øvrige renteindtægter	73,2	50,1	73,2	50,1
Renteindtægter i alt	1.815,5	1.975,8	1.807,1	1.967,1
<i>Heraf udgør indtægter af ægte købs- og tilbagesalgsforretninger ført under</i>				
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	-9,8	-14,9	-9,8	-14,9
Udlån og andre tilgodehavender	-10,0	-3,7	-10,0	-3,7
5 RENTEUDGIFTER				
Kreditinstitutter og centralbanker	-4,1	-10,7	-4,1	-10,9
Indlån og anden gæld	95,7	142,8	115,9	163,6
Efterstillede kapitalindskud	52,4	67,8	52,4	67,8
Øvrige renteudgifter	0,7	0,6	0,7	0,6
Renteudgifter i alt	144,7	200,5	164,9	221,1
<i>Heraf udgør renteudgifter af ægte salgs- og tilbagekøbsforretninger ført under</i>				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	-11,0	-16,9	-11,0	-16,9
Indlån og anden gæld	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
6 UDBYTTET AF AKTIER MV.				
Aktier mv. i handelsbeholdning	5,6	11,3	5,6	11,3
Aktier til dagsværdi (dagsværdioptionen)	42,3	43,6	35,6	22,7
Udbytte af aktier mv. i alt	47,9	54,9	41,2	34,0
7 GEBYRER OG PROVISIONSINDTÆGTER				
Værdipapirhandel og depoter	454,8	450,8	454,8	450,8
Betalingsformidling	140,5	90,2	140,5	90,2
Lånesagsgebyrer	458,2	485,1	458,2	485,1
heraf kreditforeninger	339,1	310,4	339,1	310,4
Garantiprovision	35,5	31,9	35,5	31,9
Øvrige gebyrer og provisioner	85,8	67,9	85,8	67,9
Gebyrer og provisionsindtægter i alt	1.174,8	1.125,9	1.174,8	1.125,9
Afgivne gebyrer og provisionsresultater i alt	122,1	95,6	122,1	95,6
Nettogebyrer og -provisionsindtægter i alt	1.052,7	1.030,3	1.052,7	1.030,3
8 KURSREGULERINGER				
Andre udlån og tilgodehavender til dagsværdi	-2,9	0,1	-2,9	0,1
Obligationer	163,3	-68,1	163,3	-68,1
Aktier mv.	131,7	355,1	86,0	355,1
Investeringsejendomme	-	-	0,1	-2,4
Valuta	51,8	113,9	51,8	113,9
Valuta-, rente-, aktie-, råvare- og andre kontrakter samt afledte finansielle instrumenter	39,5	44,2	39,5	44,2
Aktiver tilknyttet puljeordninger	380,6	1.107,4	380,6	1.107,4
Indlån i puljeordninger	-380,6	-1.107,4	-380,6	-1.107,4
Øvrige aktiver	0,2	0,0	0,2	0,0
Øvrige forpligtelser	2,2	6,8	2,2	6,8
Kursreguleringer i alt	385,8	452,0	340,2	449,6
Handelsbeholdning	275,2	136,9	275,3	134,5
Andre aktier til dagsværdi (dagsværdioptionen)	110,6	315,1	64,9	315,1
Kursreguleringer i alt	385,8	452,0	340,2	449,6

NOTE

9 FINANSIELLE POSTER SPAR NORD KONCERNEN

2016	Rente- indtægter Mio. kr.	Rente- udgifter Mio. kr.	Netto- renter Mio. kr.	Kurs- reguleringer Mio. kr.	Udbytte Mio. kr.	I alt Mio. kr.
<i>Finansielle poster til amortiseret kostpris</i>						
Tilgodehavende og gæld til kreditinstitutter og centralbanker	22,6	7,1	15,5	0,0	0,0	15,5
Udlån og indlån, bankaktiviteter	1.688,3	95,7	1.592,6	0,0	0,0	1.592,6
Repo- og reverse repoforretninger	-19,8	-11,2	-8,6	0,0	0,0	-8,6
Efterstillede kapitalindskud	0,0	52,4	-52,4	2,2	0,0	-50,2
Øvrige renter	73,2	0,7	72,5	0,0	0,0	72,5
I alt	1.764,3	144,7	1.619,6	2,2	0,0	1.621,8
<i>Finansielle poster til dagsværdi</i>						
Handelsbeholdning	51,2	0,0	51,2	273,0	5,6	329,8
Øvrige finansielle investeringsaktiver	0,0	0,0	0,0	110,6	42,3	152,9
I alt	51,2	0,0	51,2	383,6	47,9	482,7
Nettoindtægter fra finansielle poster i alt	1.815,5	144,7	1.670,8	385,8	47,9	2.104,5

2015	Rente- indtægter Mio. kr.	Rente- udgifter Mio. kr.	Netto- renter Mio. kr.	Kurs- reguleringer Mio. kr.	Udbytte Mio. kr.	I alt Mio. kr.
<i>Finansielle poster til amortiseret kostpris</i>						
Tilgodehavende og gæld til kreditinstitutter og centralbanker	25,0	6,4	18,6	0,0	0,0	18,6
Udlån og indlån, bankaktiviteter	1.798,4	142,8	1.655,6	0,0	0,0	1.655,6
Repo- og reverse repoforretninger	-18,6	-17,1	-1,5	0,0	0,0	-1,5
Efterstillede kapitalindskud	0,0	67,8	-67,8	6,8	0,0	-61,0
Øvrige renter	50,1	0,6	49,5	0,0	0,0	49,5
I alt	1.854,9	200,5	1.654,4	6,8	0,0	1.661,2
<i>Finansielle poster til dagsværdi</i>						
Handelsbeholdning	120,9	0,0	120,9	130,1	11,3	262,3
Øvrige finansielle investeringsaktiver	0,0	0,0	0,0	315,1	43,6	358,7
I alt	120,9	0,0	120,9	445,2	54,9	621,0
Nettoindtægter fra finansielle poster i alt	1.975,8	200,5	1.775,3	452,0	54,9	2.282,2

Spar Nord koncernen har ikke hold til udløb investeringer i 2015 og 2016.

NOTE

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
10 ANDRE DRIFTSINDTÆGTER				
Gevinst ved salg af ejendomme	0,5	0,0	0,5	0,0
Gevinst ved salg af øvrige materielle aktiver	0,2	0,3	0,2	0,3
Ydelser operationel leasing samt andre leasingindtægter	8,7	13,9	8,7	13,9
Andre indtægter	17,0	25,9	17,2	26,0
<i>Investeringsejendommens drift</i>				
Lejeindtægter	16,6	14,8	7,3	6,7
Driftsudgifter	2,9	3,1	2,5	2,6
Vedligeholdelse	0,4	0,7	0,4	0,6
Værdiændringer, investeringsejendomme	-99	-3,3	-	-
Renteudgifter, netto	0,1	0,0	0,1	0,0
Andre driftsindtægter i alt	29,7	47,8	30,9	43,7

11 UDGIFTER TIL PERSONALE OG ADMINISTRATION				
Personaleudgifter	1.141,7	1.098,2	1.141,7	1.098,1
Administrationsudgifter	647,1	670,0	653,5	677,6
Udgifter til personale og administration i alt	1.788,8	1.768,2	1.795,2	1.775,7

Personaleudgifter:

Lønninger	933,3	876,0	933,3	875,9
Aktiebaseret vederlæggelse	-	-	-	-
Pensioner	106,9	98,8	106,9	98,8
Udgifter til social sikring	101,5	123,4	101,5	123,4
Personaleudgifter i alt	1.141,7	1.098,2	1.141,7	1.098,1

Heraf udgør vederlag til nuværende og forhenværende medlemmer af direktionen, bestyrelsen og væsentlige risikotagere:

Bestyrelsen

Antal	9	9	9	9
Fast løn	3,2	3,1	3,2	3,1
Pension	-	-	-	-
Samlet vederlag	3,2	3,1	3,2	3,1

Bestyrelsens vederlæggelse specificeret på enkeltpersoner:

Kjeld Johannesen	0,5	0,3	0,5	0,3
Per Nikolaj Bukh	0,4	0,4	0,4	0,4
Kaj Christiansen	0,4	0,3	0,4	0,3
Torben Fristrup (fratrådt 20. april 2016)	0,3	0,6	0,3	0,6
Morten B. Gaardboe (tiltrådt 20. april 2016)	0,1	-	0,1	-
Laila Mortensen	0,3	0,3	0,3	0,3
Fritz Dahl Pedersen (fratrådt 22. april 2015)	-	0,1	-	0,1
Ole Skov	0,3	0,3	0,3	0,3
Jannie Skovsen	0,3	0,2	0,3	0,2
Gitte Holmgaard Sørensen	0,3	0,3	0,3	0,3
John Sørensen (tiltrådt 22. april 2015)	0,3	0,2	0,3	0,2
Hans Østergaard (fratrådt 22. april 2015)	-	0,1	-	0,1
I alt optjent og udbetalt honorar	3,2	3,1	3,2	3,1
- Heraf udvalghonorarer	0,7	0,6	0,7	0,6

Bestyrelsens vederlæggelse i moderselskab og koncern er identisk. Datterselskabets bestyrelsespost er besat af personer ansat i Spar Nord moderselskab, og ingen har modtaget vederlag som medlem af datterselskabsbestyrelsen. Bestyrelshonorering foretages via koncerninterne administrationsaftaler.

Bestyrelsen aflønnes med et fast honorar. Der ydes derudover et fast honorar til medlemmerne af Revisions-, Risiko- samt Nominerings- og vederlagsudvalget.

Bestyrelsen har ingen variabel aflønning.

Bestyrelsen er ikke omfattet af nogen pensionsordning.

Væsentlige risikotagere

Antal	16	14	16	14
Fast løn *)	16,1	15,8	16,1	15,8
Variabel løn (bagatelgrænse)	0,8	0,8	0,8	0,8
Pension	2,4	2,3	2,4	2,3
I alt optjent og udbetalt vederlag	19,3	18,9	19,3	18,9

*) Beløbet indeholder værdi af fri bil mv. Sammenligningstal er tilrettet.

Spar Nords vederlagspolitik i henhold til Lov om finansiel virksomhed definerer personkredsen af væsentlige risikotagere. Til væsentlige risikotagere og interne kontrolfunktioner udbetales ikke variable lønandele over den lovregulerede tilladte bagatelgrænse (100.000 kr. pr. år). Til koncerndelelsen (bestyrelse og direktion) udbetales ikke variable lønandele, herunder diskretionære pensionsydelse. Vederlagspolitikken blev godkendt på generalforsamlingen den 20. april 2016. Vederlagspolitikken kan læses på hjemmesiden sparnord.com/om-spar-nord/investor/organisationledelse.

Bestyrelsen og direktionen er i henhold til vederlagspolitikken omfattet af personkredsen af væsentlige risikotagere. Bestyrelsens og direktionens vederlag og antal mv. er ikke indeholdt i ovennævnte specifikation. For en samlet opgørelse og specifikation af bankens væsentlige risikotagere skal specifikationerne af bestyrelsens og direktionens vederlag mv. medregnes.

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
<i>Direktionen</i>				
Antal	3	3	3	3
Grundløn	11,0	10,8	11,0	10,8
- modtagne honorarer i forbindelse med bestyrelsesposter	1,4	1,3	1,4	1,3
Bankens udgift, grundløn	9,6	9,5	9,6	9,5
Pension, ordinært bidrag	1,6	1,6	1,6	1,6
I alt optjent og udbetalt vederlag	11,2	11,1	11,2	11,1

Direktionens vederlæggelse specificeret på enkeltpersoner

<i>Lasse Nyby</i>				
Grundløn *)	4,1	4,0	4,1	4,0
- modtagne honorarer i forbindelse med bestyrelsesposter	0,4	0,5	0,4	0,5
Bankens udgift, grundløn	3,7	3,5	3,7	3,5
Pension, ordinært bidrag	0,6	0,6	0,6	0,6
I alt optjent og udbetalt vederlag	4,3	4,1	4,3	4,1

<i>John Lundsgaard</i>				
Grundløn	3,5	3,4	3,5	3,4
- modtagne honorarer i forbindelse med bestyrelsesposter	0,4	0,2	0,4	0,2
Bankens udgift, grundløn	3,1	3,2	3,1	3,2
Pension, ordinært bidrag	0,5	0,5	0,5	0,5
I alt optjent og udbetalt vederlag	3,6	3,7	3,6	3,7

<i>Lars Møller</i>				
Grundløn *)	3,4	3,4	3,4	3,4
- modtagne honorarer i forbindelse med bestyrelsesposter	0,6	0,6	0,6	0,6
Bankens udgift, grundløn	2,8	2,8	2,8	2,8
Pension, ordinært bidrag	0,5	0,5	0,5	0,5
I alt optjent og udbetalt vederlag	3,3	3,3	3,3	3,3

*) Beløbet indeholder værdi af fri bil mv. Sammenligningstal er tilrettet.

Det tidligere direktionsmedlem Bent Jensen fratrådte sin stilling pr. 20. maj 2015. Omkostningerne i 2015 udgjorde 12,5 mio. kr., hvoraf vederlag udgjorde 11,9 mio. kr. Heraf var der pr. ultimo 2015 hensat 8,5 mio. kr. som forpligtelse til senere afregning.

Det hensatte beløb på 8,5 mio. kr. pr. ultimo 2015 er i 2016 fuldt afregnet, hvoraf vederlag udgør 8,3 mio. kr. (2015: afregnet 4,0 mio. kr., heraf vederlag 3,6 mio. kr.).

Direktionen har ingen variabel aflønning.

Direktionen honoreres for koncerndirektionsarbejdet via administrationsaftalen med datterselskabet.

Opsigelsesregler

Direktionen har et opsigelsesvarsel på 1 år samt ved opsigelse en godtgørelse på 2 års løn.

Pensionsforpligtelse

Direktionen og væsentlige risikotagere er som de øvrige medarbejdere omfattet af bidragsbaserede pensionsordninger.

Incitamentsprogrammer

Der er ikke etableret nye aktieoptionsprogrammer for nogen persongrupper i banken.

NOTE

Størrelsen af lån, pant, kaution eller garantier samt tilhørende sikkerhedsstillelser stiftet for nedennævnte ledelsesmedlemmer:

Lån og lånetilsagn mv:	Rentesatser		Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.		Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.	
	2016	2015								
Direktion	2,25 - 2,50	2,03 - 2,40	11,1	8,7	11,1	8,7				
Bestyrelse	0,65 - 8,95	0,01 - 8,88	42,8	41,3	42,8	41,3				
Heraf uudnyttede lånetilsagn og kaution, direktion			6,3	7,6	6,3	7,6				
Heraf uudnyttede lånetilsagn og kaution, bestyrelse			33,3	22,7	33,3	22,7				

Medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer kan opnå lån/kredit på personalemæssige vilkår. Kredit på Mastercard er rentefri for bankens kunder, hvilket også gælder for direktionen og bestyrelsen.

Indlån:		Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.		Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.	
Direktion		6,0	4,3	6,0	4,3				
Bestyrelse		54,6	18,5	54,6	18,5				

Sikkerhedsstillelser:		Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.		Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.	
Direktion		7,5	5,4	7,5	5,4				
Bestyrelse		20,9	22,6	20,9	22,6				

Antal beskæftigede:		Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.		Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.	
Det gns. antal beskæftigede i regnskabsåret omregnet til heltidsbeskæftigede		1.547,8	1.518,0	1.547,8	1.518,0				

Administrationsudgifter:		Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.		Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.	
IT-udgifter		332,9	338,6	332,9	338,6				
Marketingudgifter		90,6	95,0	90,6	95,0				
Lokaleudgifter		85,8	83,8	92,2	91,5				
Personale- og rejseudgifter		55,5	54,2	55,5	54,2				
Kontorudgifter		24,2	30,6	24,2	30,6				
Øvrige administrationsudgifter		58,1	67,8	58,1	67,7				
I alt		647,1	670,0	653,5	677,6				

12 REVISIONSHONORAR

		Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.		Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.	
Honorar til den generalforsamlingsvalgte revisionsvirksomhed		1,5	1,9	1,4	1,8				
Honorar til andre revisionsvirksomheder for andre ydelser end revision		0,7	1,1	0,7	1,1				
Revisionshonorar i alt		2,2	3,0	2,1	2,9				

Samlet honorar til den generalforsamlingsvalgte revisionsvirksomhed kan specificeres således:

		Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.		Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.	
Lovpligtig revision		0,9	1,0	0,8	0,9				
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed		0,3	0,3	0,3	0,3				
Skatte- og momsmæssig rådgivning		0,0	0,4	0,0	0,4				
Andre ydelser		0,3	0,2	0,3	0,2				
Honorar til den generalforsamlingsvalgte revisionsvirksomhed i alt		1,5	1,9	1,4	1,8				

13 AF- OG NEDSKRIVNINGER PÅ IMMATERIELLE OG MATERIELLE AKTIVER

Immaterielle aktiver		Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.		Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.	
Kunderelationer, afskrivninger		6,8	6,8	6,8	6,8				
Øvrige immaterielle aktiver, afskrivninger		16,8	9,1	16,8	9,1				
Materielle aktiver		Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.		Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.	
Domicilejendomme, afskrivninger		15,4	15,1	13,8	13,5				
Domicilejendomme, netto nedskrivninger		11,5	-3,5	11,5	-2,5				
Midlertidigt overtagne ejendomme, nedskrivninger		2,1	1,0	2,1	1,0				
Øvrige materielle aktiver, afskrivninger		41,7	37,0	41,7	37,0				
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver i alt		94,3	65,5	92,7	64,9				

14 ANDRE DRIFTSUDGIFTER

		Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.		Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.		Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.	
Bidrag til sektorløsninger		8,9	102,3	8,9	102,3				
Andre driftsudgifter i øvrigt		4,4	5,6	4,4	5,6				
Andre driftsudgifter i alt		13,3	107,9	13,3	107,9				

Bidrag til sektorløsninger omfatter betaling til de nationale afviklingsordninger, henholdsvis Garantiformuen og Afviklingsformuen. Der har i 2016 ikke været omkostninger til Garantiformuen, mens der til Afviklingsformuen er omkostningsført 8,9 mio. kr.

I 2015 indeholdt posten både bidrag til den daværende lovpligtige indskydergarantiordning i Danmark, hvor de deltagende institutter betalte et fast årligt bidrag på 2,5 promille af de dækkede indlån ("forsikringsbaseret model") samt bidrag til Afviklingsformuen med 3,6 mio. kr. - svarende til et halvt års bidrag.

NOTE

15 **NEDSKRIVNINGER PÅ UDLÅN OG TILGODEHAVENDER MV.**

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	2,9	0,0	2,9	0,0
Udlån og tilgodehavender mv.	265,0	364,4	265,0	364,4
Garantier	24,1	9,0	24,1	9,0
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. i alt	292,0	373,4	292,0	373,4

Nedskrivningskontiene for henholdsvis udlån og garantier fremgår af note 51.

16 **RESULTAT AF KAPITALANDELE I ASSOCIEREDE OG TILKNYTTED E VIRKSOMHEDER**

Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder	29,6	28,3	29,6	28,3
Resultat af kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0,0	0,0	74,9	50,6
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder i alt	29,6	28,3	104,5	78,9

17 **SKAT**

Årets skat kan opdeles således:

Skat af årets resultat	1899	176,8	179,5	163,2
Skat af anden totalindkomst	0,0	0,0	0,0	0,0
Skat af ændringer i egenkapitalen	-6,4	-3,9	-6,4	-3,9
Skat i alt	183,5	172,9	173,1	159,3

Skat af årets resultat fremkommer således:

Aktuel skat	198,5	215,3	194,5	215,3
Udskudt skat, året	-3,3	-39,2	-9,5	-52,9
Udskudt skat, effekt efter nedsættelse af dansk selskabsskat	0,0	-0,7	0,0	-0,6
Efterregulering af udskudt skat, tidligere år	-5,0	50,4	-3,8	50,6
Efterregulering af tidligere års aktuelle skat	-0,3	-49,0	-1,7	-49,2
Skat af årets resultat	189,9	176,8	179,5	163,2

Effektiv skatteprocent kan forklares således:

Aktuel skatteprocent i Danmark, pct.	22,0	23,5	22,0	23,5
Nedsættelse af dansk selskabsskat til 22 % frem til 2016, pct.	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Resultat af kapitalandele og kursregulering af aktier, pct.	-2,7	-7,1	-3,4	-8,3
Ikke fradragsberettigede omkostninger og ikke-skattepligtige indtægter, pct.	-0,3	0,1	-0,5	0,2
Regulering tidligere års skatter, pct.	-0,5	0,1	-0,5	0,1
Effektiv skatteprocent i alt, pct.	18,5	16,5	17,6	15,4

Skat af anden totalindkomst

Spar Nord Koncernen	Før skat	2016 Skatte- indtægt/ omkostning	Efter skat	Før skat	2015 Skatte- indtægt/ omkostning	Efter skat
Regulering vedrørende associerede virksomheder	0,0	0,0	0,0	-0,8	0,0	-0,8
Nettoopskrivning på ejendomme	-5,0	0,0	-5,0	6,9	0,0	6,9
Skat af anden totalindkomst i alt	-5,0	0,0	-5,0	6,1	0,0	6,1

Skat af ændringer i egenkapitalen

Spar Nord Koncernen	Før skat	2016 Skatte- indtægt/ omkostning	Efter skat	Før skat	2015 Skatte- indtægt/ omkostning	Efter skat
Renter hybrid kernekapital	-26,1	5,7	-20,4	-13,5	3,2	-10,3
Omkostninger ved udstedelse af hybrid kernekapital	-3,0	0,7	-2,3	-2,9	0,7	-2,2
Skat af ændringer i egenkapitalen	-29,1	6,4	-22,7	-16,4	3,9	-12,5

NOTE

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
18 TILGODEHAVENDER HOS KREDITINSTITUTTER OG CENTRALBANKER				
Tilgodehavender på opsigelse hos centralbanker	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	2.178,8	2.741,3	2.182,5	2.744,7
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker i alt	2.178,8	2.741,3	2.182,5	2.744,7

Heraf efterstillede tilgodehavender	0,0	6,5	0,0	6,5
-------------------------------------	-----	-----	-----	-----

Fordelt efter restløbetid

Anfordringstilgodehavender	126,0	303,7	129,7	307,1
Til og med 3 måneder	1.979,8	2.381,1	1.979,8	2.381,1
Over 3 måneder og til og med 1 år	0,0	50,0	0,0	50,0
Over 1 år og til og med 5 år	73,0	0,0	73,0	0,0
Over 5 år	0,0	6,5	0,0	6,5
I alt	2.178,8	2.741,3	2.182,5	2.744,7

Heraf udgør ægte købs- og tilbagesalgforretninger

Reverse repoforretninger	1.452,8	1.340,6	1.452,8	1.340,6
--------------------------	---------	---------	---------	---------

19 UDLÅN OG ANDRE TILGODEHAVENDER TIL AMORTISERET KOSTPRIS

Udlån, bankaktiviteter *)	33.130,3	32.630,5	33.003,3	32.503,5
Udlån, reverse repoforretninger	6.253,4	4.155,1	6.253,4	4.155,1
Udlån, leasingaktiviteter	1.961,9	1.253,7	1.961,9	1.253,7
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris i alt	41.345,6	38.039,3	41.218,6	37.912,3

*) Udlån, bankaktiviteter omfatter alt udlån bortset fra udlån klassificeret som reverse repoforretninger og leasingaktiviteter. Udlån, bankaktiviteter omfatter udlån i forretningsområdet Spar Nords Lokale Banker og forretningsområdet Handels- og Udlandsområdet.

Fordelt efter kategorier

Udlånskontrakter med adgang til variabel udnyttelse	19.833,9	19.908,7	19.833,9	19.908,7
Leasingkontrakter	1.881,4	1.233,8	1.881,4	1.233,8
Pantebreve	9,1	25,7	9,1	25,7
Øvrige udlån	19.621,2	16.871,1	19.494,2	16.744,1
I alt	41.345,6	38.039,3	41.218,6	37.912,3

Heraf efterstillede tilgodehavender	0,0	0,0	0,0	0,0
-------------------------------------	-----	-----	-----	-----

Fordelt efter restløbetid

Anfordringstilgodehavender	5.384,5	3.847,6	5.384,5	3.847,6
Til og med 3 måneder	5.658,5	5.720,8	5.658,5	5.720,8
Over 3 måneder og til og med 1 år	9.621,7	9.786,8	9.494,7	9.659,8
Over 1 år og til og med 5 år	7.788,1	7.077,1	7.788,1	7.077,1
Over 5 år	12.892,8	11.607,0	12.892,8	11.607,0
I alt	41.345,6	38.039,3	41.218,6	37.912,3

Udlån, leasingaktiviteter

Leasingkontrakter mv.	1.881,4	1.233,8	1.881,4	1.233,8
Købekontrakter	80,5	19,9	80,5	19,9
Udlån, leasingaktiviteter i alt	1.961,9	1.253,7	1.961,9	1.253,7

Leasingaktiver fra finansiel leasing, hvor koncernen er leasinggiver omfatter landbrugsudstyr, person- og lastbiler, industrimaskiner, entreprenørmateriel mv. Leasingkontrakterne indgås for 0 til 8 år med individuelt aftalte leasingtydelser.

Der er tale om leasingkontrakter i dansk og udenlandsk valuta.

Aftalerne kan opsiges i leasingperioden.

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
Leasingydelse fordelt på kontraktuel restløbetid *)				
Bruttoinvesteringer i finansielle leasingkontrakter				
Op til 1 år	468,6	430,6	468,6	430,6
1 - 5 år	1.364,4	798,0	1.364,4	798,0
Over 5 år	173,4	92,9	173,4	92,9
I alt	2.006,4	1.321,5	2.006,4	1.321,5
Heraf udgør ikke indtjent, fremtidig finansiell indkomst	125,0	87,7	125,0	87,7
Nettoinvesteringer i finansielle leasingkontrakter	1.881,4	1.233,8	1.881,4	1.233,8
Nettoinvesteringer i finansielle leasingkontrakter				
Op til 1 år	423,5	397,1	423,5	397,1
1 - 5 år	1.289,7	746,0	1.289,7	746,0
Over 5 år	168,2	90,7	168,2	90,7
I alt	1.881,4	1.233,8	1.881,4	1.233,8
*) Koncernens leasingkontrakter er fortrinsvis finansiell leasing og indregnes i balancen under udlån, leasingaktiviteter.				
Akkumulerede nedskrivninger på uerholdelige tilgodehavenders minimumsleasingydelse	17,6	27,6	17,6	27,6
Leasingindtægter indregnet i resultatopgørelsen, under linjen renteindtægter	50,4	47,0	50,4	47,0
Den gennemsnitlige restløbetid for leasingkontrakterne udgør	3,5 år	2,7 år	3,5 år	2,7 år
Bruttoudlån og garantier fordelt på sektorer og brancher i pct.				
Offentlige myndigheder	0,1	0,5	0,1	0,5
<i>Erhverv</i>				
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	6,3	7,2	6,3	7,2
Industri og råstofudvinding	4,8	5,1	4,8	5,1
Energiforsyning	3,1	4,0	3,1	4,1
Bygge- og anlæg	3,5	3,1	3,5	3,1
Handel	6,9	7,2	7,0	7,2
Transport, hoteller og restauranter	3,0	3,1	3,0	3,1
Information og kommunikation	0,3	0,2	0,3	0,2
Finansiering og forsikring	16,2	13,4	16,0	13,2
Fast ejendom	10,8	11,1	10,8	11,1
Øvrige erhverv	4,8	5,1	4,8	5,1
Erhverv i alt	59,7	59,5	59,6	59,4
Private	40,2	40,0	40,3	40,1
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0

NOTE

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
20 OBLIGATIONER TIL DAGSVÆRDI				
Realkreditobligationer	12.989,7	13.683,0	12.989,7	13.683,0
Statsobligationer	603,3	366,0	603,3	366,0
Øvrige obligationer	1.343,1	2.004,6	1.343,1	2.004,6
Obligationer til dagsværdi i alt	14.936,1	16.053,6	14.936,1	16.053,6
Heraf efterstillede tilgodehavender	41,8	45,6	41,8	45,6
Alle obligationer indgår i bankens handelsbeholdning.				
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	2.005,9	1.217,4	2.005,9	1.217,4
21 AKTIER MV.				
Aktier/investeringsforeningsbeviser noteret på Nasdaq OMX Copenhagen A/S	164,9	121,1	164,9	121,1
Aktier/investeringsforeningsbeviser noteret på andre børser	39,7	10,7	39,7	10,7
Unoterede aktier optaget til dagsværdi	1.352,6	1.526,5	1.352,6	1.469,3
Aktier mv. i alt	1.557,2	1.658,3	1.557,2	1.601,1
Handelsbeholdning	211,4	142,3	211,4	142,3
Øvrige aktier til dagsværdi efter dagsværdioptionen	1.345,8	1.516,0	1.345,8	1.458,8
Aktier i alt	1.557,2	1.658,3	1.557,2	1.601,1
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	1,9	2,3	1,9	2,3
Værdipapirer, der ikke indgår i koncernens handelsbeholdning, måles til dagsværdi med værdiændringer i resultatopgørelsen ved anvendelse af muligheden herfor i dagsværdioptionen.				
Værdipapirerne indgår i en portefølje, der styres, og hvis afkast måles baseret på dagsværdier i overensstemmelse med en dokumenteret risikostyrings- og investeringsstrategi.				
22 KAPITALANDELE I ASSOCIEREDE VIRKSOMHEDER				
Samlet anskaffelsespris primo	59,2	369,9	59,2	369,9
Reklassificeret til/fra aktier mv.	11,2	0,0	11,2	0,0
Tilgang	25,8	0,1	25,8	0,1
Afgang	0,1	310,8	0,1	310,8
Samlet anskaffelsespris ultimo	96,1	59,2	96,1	59,2
Op- og nedskrivninger primo	23,2	571,4	23,2	571,4
Reklassificeret til/fra aktier mv.	7,1	0,0	7,1	0,0
Resultat	29,6	28,3	29,6	28,3
Udbytte	37,6	864,3	37,6	864,3
Andre kapitalbevægelser indregnet i anden totalindkomst	0,0	-0,8	0,0	-0,8
Tilbageførte op- og nedskrivninger	0,0	-288,6	0,0	-288,6
Op- og nedskrivninger ultimo	22,3	23,2	22,3	23,2
Regnskabsmæssig værdi ultimo	118,4	82,4	118,4	82,4

Spar Nord har i 2016 og 2015 ingen kapitalandele i associerede virksomheder, der individuelt set er væsentlige for Spar Nord koncernen. Spar Nord solgte i 2015 sine aktier i Nørresundby Bank A/S.

Finansielle oplysninger samlet set for alle associerede virksomheder, der ikke er væsentlige individuelt set, og som indregnes efter den indre værdis metode

Mio. kr.	31.12.16	31.12.15
Spar Nord koncernens andel af:		
Årets resultat	29,6	28,3
Anden totalindkomst	0,0	-0,8
Totalindkomst i alt	29,6	27,5

Afstemning af regnskabsmæssig værdi 31. december

Mio. kr.	31.12.16	31.12.15
Spar Nord koncernens andel af egenkapital i væsentlige associerede virksomheder	0,0	0,0
Goodwill vedrørende associerede virksomheder	37,0	37,0
Regnskabsmæssig værdi af kapitalandele i individuelt set ikke-væsentlige associerede virksomheder	81,4	45,4
I alt	118,4	82,4

NOTE

23 KAPITALANDELE I TILKNYTTET VIRKSOMHEDER

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
Samlet anskaffelsespris primo	-	-	1.219,8	1.337,8
Tilgang	-	-	0,0	0,0
Afgang	-	-	0,0	118,0
Samlet anskaffelsespris ultimo	-	-	1.219,8	1.219,8
Op- og nedskrivninger primo	-	-	289,0	174,6
Resultat	-	-	74,9	50,6
Udbytte	-	-	0,0	0,0
Andre kapitalbevægelser	-	-	0,0	0,0
Tilbageførte op- og nedskrivninger	-	-	0,0	-63,8
Op- og nedskrivninger ultimo	-	-	363,9	289,0
Regnskabsmæssig værdi ultimo	-	-	1.583,7	1.508,8

TILKNYTTET VIRKSOMHEDER

	Selskabs- kapital ultimo Mio. kr.	Egen- kapital ultimo Mio. kr.	Årets resultat Mio. kr.
<i>Konsoliderede virksomheder</i>			
Aktieselskabet Skelagervej 15, Aalborg	27,0	1.583,7	74,9

Selskabet er et 100 % ejet datterselskab i 2015 og 2016.

NOTE

24

IMMATERIELLE AKTIVER

Goodwill

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
Samlet anskaffelsespris primo	160,4	160,4	160,4	160,4
Tilgang	0,0	0,0	0,0	0,0
Afgang	0,0	0,0	0,0	0,0
Samlet anskaffelsespris ultimo	160,4	160,4	160,4	160,4
Nedskrivninger primo	1,7	1,7	1,7	1,7
Årets nedskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilbageførsel af nedskrivninger ved afgang	0,0	0,0	0,0	0,0
Nedskrivninger ultimo	1,7	1,7	1,7	1,7
Regnskabsmæssig værdi ultimo	158,7	158,7	158,7	158,7

Kunderrelationer

Samlet anskaffelsespris primo	64,6	64,6	64,6	64,6
Tilgang	0,0	0,0	0,0	0,0
Afgang	0,0	0,0	0,0	0,0
Samlet anskaffelsespris ultimo	64,6	64,6	64,6	64,6
Af- og nedskrivninger primo	32,0	25,2	32,0	25,2
Årets afskrivninger	6,8	6,8	6,8	6,8
Af- og nedskrivninger ultimo	38,8	32,0	38,8	32,0
Regnskabsmæssig værdi ultimo	25,8	32,6	25,8	32,6

Øvrige immaterielle aktiver

Samlet anskaffelsespris primo	62,8	56,8	62,8	56,8
Tilgang	5,6	6,0	5,6	6,0
Afgang	7,7	0,0	7,7	0,0
Samlet anskaffelsespris ultimo	60,7	62,8	60,7	62,8
Af- og nedskrivninger primo	39,6	30,5	39,6	30,5
Årets afskrivninger	16,8	9,1	16,8	9,1
Tilbageførsel af afskrivninger ved afgang	5,6	0,0	5,6	0,0
Af- og nedskrivninger ultimo	50,8	39,6	50,8	39,6
Regnskabsmæssig værdi ultimo	9,9	23,2	9,9	23,2

Immaterielle aktiver i alt**194,4   214,5   194,4   214,5**

Resterende afskrivningsperioder udgør for kunderelationer 2-6 år (2015: 2-7 år), øvrige immaterielle aktiver 1-5 år (2015: 1-5 år) og goodwill har ubestemt brugstid i såvel 2016 som 2015.

Spar Nord koncernen**Goodwill - 2016**

Mio. kr.

	Anskaffelses- sum 01.01.16	Til-/afgang 2016	Anskaffelses- sum 31.12.16	Ned- skrivninger 01.01.16	Ned- skrivninger 2016	Nedskr. ved afgang 2016	Ned- skrivninger 31.12.16	Regnskabs- mæssig værdi 31.12.16
Bankaktivitet, filialer Roskilde Bank	86,8	0,0	86,8	0,0	0,0	0,0	0,0	86,8
Bankaktivitet, Sparbank	35,2	0,0	35,2	0,0	0,0	0,0	0,0	35,2
Bankaktivitet, filialer Øvrige	38,4	0,0	38,4	1,7	0,0	0,0	1,7	36,7
Goodwill i alt	160,4	0,0	160,4	1,7	0,0	0,0	1,7	158,7

Goodwill - 2015

Mio. kr.

	Anskaffelses- sum 01.01.15	Til-/afgang 2015	Anskaffelses- sum 31.12.15	Ned- skrivninger 01.01.15	Ned- skrivninger 2015	Nedskr. ved afgang 2015	Ned- skrivninger 31.12.15	Regnskabs- mæssig værdi 31.12.15
Bankaktivitet, filialer Roskilde Bank	86,8	0,0	86,8	0,0	0,0	0,0	0,0	86,8
Bankaktivitet, Sparbank	35,2	0,0	35,2	0,0	0,0	0,0	0,0	35,2
Bankaktivitet, filialer Øvrige	38,4	0,0	38,4	1,7	0,0	0,0	1,7	36,7
Goodwill i alt	160,4	0,0	160,4	1,7	0,0	0,0	1,7	158,7

VÆRDIFORRINGELSESTEST

Værdiforringelsestesten sammenholder den regnskabsmæssige værdi med den estimerede nutidsværdi af forventede fremtidige pengestrømme (nytteværdi). Den særlige gældsstruktur i finansielle koncerner medfører, at beregningsgrundlaget for nutidsværdien af fremtidige betalingsstrømme baseres på en forenklet egenkapitalmodel.

Egenkapitalmodellen tager udgangspunkt i godkendte strategier og indtjeningsestimater for de pengestrømsgenererende forretningsområder for de kommende 5 år.

Egenkapitalandelen er fastsat til 12 % (2015: 12 %) af den samlede risikoeksponering.

Værdiforringelsestest har i 2016 ikke givet anledning til nedskrivning af immaterielle aktiver.

Goodwill

Spar Nord koncernens goodwill med ubestemt brugstid testes årligt for værdiforringelse. Aktiviteterne testes på den identificerede pengestrømsgenererende enhed, hvortil aktiverne er allokert.

Goodwill for ovenstående bankaktiviteter indgår i det pengestrømsgenererende forretningsområde, Spar Nords Lokale Banker, som er forretningsområdet omfattende filialnettet. For uddybende beskrivelse af Spar Nords Lokale Banker henvises til note 3.

PRIMÆRE FORUDSÆTNINGER**Cash flow i budgetperioden**

Cash flow i budgetperioden (5 år) er påvirket af forventninger til renteniveau og effekten på udlåns- og indlånsmarginale i Spar Nords Lokale Banker.

Forudsætninger i værdiforringelsestesten er fastsat forsigtigt i forhold til fremtidige resultateffekter af implementering af Spar Nords strategi.

Væksten i budgetperioden er fastsat til 1,0 % (2015: 1,0 %). Den gennemsnitlige årlige vækst afspejler de mål, der er indarbejdet i bankens forventninger til fremtiden.

Nettorenteindtægter

Indlåns- og udlånsmarginale afspejler indtjeningsmarginale, som er opgjort som forskellen mellem rentesatsen over for Spar Nords Lokale Bankers kunder fratrukket en intern fundingrente baseret på bankens fundingomkostninger.

Rentemarginalen er estimeret på baggrund af aktuelle udlånsrenter og ledelsens forventninger til fremtidig konkurrence. Rentemarginalen forventes at være svagt faldende.

Forventninger til udvikling i ind- og udlån afspejler bankens estimat for de kommende år. Der forventes en marginal stigning såvel i udlån som indlån.

Nettogebyrindtægter

Forventninger til gebyrindtægter er baseret på historiske data, der er justeret til at afspejle den nuværende situation. Gebyrindtægter forventes på et lidt højere niveau end i 2016.

Omkostninger

Forventninger til omkostninger er baseret på en fremskrivning af omkostningsbasen med forventede aktivitetsændringer samt overenskomstmæssige lønstigninger, ændring i skatter og afgifter m.v.

Nedskrivninger på udlån

Forventninger til nedskrivninger på udlån er baseret på bankens estimat for de kommende år. Forventningen baseres på historiske data, der er justeret til at afspejle den nuværende situation. Nedskrivninger på udlån forventes på et lavere niveau end i 2016.

Cash flow i terminalperioden

Cash flow i terminalperioden repræsenterer indtjening i de foregående år voksende med en konstant rate. Væksten er fastsat til 1,0 % (2015: 1,0 %).

Væksten er fastsat på baggrund af forventninger til vækst i makroøkonomien.

Diskonteringsfaktoren

Diskonteringsfaktoren, som er anvendt til at beregne den tilbagediskonterede værdi af fremtidigt cash flow er 11,5 % (2015: 11,5 %) før skat ved 22 % skat.

Efter skat udgør diskonteringsfaktoren 9,0 % (2015: 9,0 %).

Diskonteringsfaktoren er fastsat på baggrund af en CAPM-model. Diskonteringsfaktoren er uændret fra 2015 til 2016.

Primære forudsætninger, jf. ovenfor:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Erhvervet goodwill, mio. kr.	158,7	158,7
Budgetperiode	5 år	5 år
Gennemsnitlig årlig vækst i budgetperioden	1,0 %	1,0 %
Gennemsnitlig årlig vækst i terminalperioden	1,0 %	1,0 %
Diskonteringsfaktor før skat	11,5 %	11,5 %
Diskonteringsfaktor efter skat	9,0 %	9,0 %
Egenkapitalandel af samlet risikoeksponering	12,0 %	12,0 %

Følsomhedsanalyser

Ledelsen vurderer, at sandsynlige ændringer i de grundlæggende forudsætninger ikke vil medføre, at den regnskabsmæssige værdi af goodwill vil overstige genindvindingsværdien.

Følsomhedsanalyser viser, at goodwill vedrørende Spar Nords Lokale Banker er robust for ændringer i forudsætninger.

Følgende forhold medfører ikke værdiforringelse:

	31.12.16	31.12.15
Førogelse af diskonteringsfaktor (før skat) op til	18 %	15 %
Reduktion i resultat før skat (ændring i nettorenteindtægter, gebyrindtægter, omkostningsprocent eller nedskrivninger) op til	37 %	25 %
Negativ vækst i balanceposter mulig	Ja	Ja

Forventninger til budgetperioden medfører, at 68 % af nutidsværdien af de forventede pengestrømme i Spar Nords Lokale Banker vedrører terminalperioden (2015: 69 %)

Kunderelationer

Den regnskabsmæssige værdi af kunderelationer indregnet i forbindelse med:

- overtagelse af aktiver og forpligtelser fra FIH Erhvervsbank udgør 1,5 mio. kr. (2015: 2,1 mio. kr.).
- overtagelse af bankaktiviteter fra Roskilde Bank udgør 5,4 mio. kr. (2015: 8,3 mio. kr.)
- fusionen med Sparbank udgør 18,9 mio. kr. (2015: 22,2 mio. kr.)

Forudsætningerne som blev benyttet ved beregning af kunderelationer er sammenholdt med tilsvarende realiserede resultater - primært indtægter udover nettorenteindtægter og omkostningsprocent.

De realiserede resultater er på niveau med de forventede, hvormed der ikke er indikationer på værdiforringelse.

Øvrige immaterielle aktiver

Ledelsen har ikke identificeret faktorer, der indikerer, at der er behov for at gennemføre værdiforringelsestest for øvrige immaterielle aktiver. Øvrige immaterielle aktiver består af software, som er i brug i banken og afskrives, jævnfør anvendt regnskabspraksis.

NOTE	25	GRUNDE OG BYGNINGER	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
		<i>Investeringsjendomme</i>				
		Dagsværdi primo	144,6	147,7	70,6	64,7
		Reklassifikationer fra aktiver i midlertidig besiddelse	0,0	7,6	0,0	7,6
		Tilgang, herunder forbedringer	1,0	0,6	0,0	0,7
		Afgang	0,7	8,0	0,7	0,0
		Urealiseret dagsværdiregulering	-9,9	-3,3	0,1	-2,4
		Dagsværdi ultimo	135,0	144,6	70,0	70,6
		Forrentningskrav anvendt ved opgørelse af dagværdi, pct.	5,8 - 8,0	5,8 - 9,0	5,8 - 8,0	5,8 - 9,0
		Urealiseret dagsværdiregulering indregnes i regnskabsposten kursreguleringer for moderselskabsregnskabet og andre driftsindtægter i koncernregnskabet.				
		Ved måling af investeringsejendomme (niveau 3 i dagsværdihierarkiet) er dagsværdimodellen valgt. Investeringsejendomme består hovedsagelig af erhvervslejemål. Lejeaftalernes bindingsperioder er for Spar Nord maksimalt 20 år				
		For oplysninger om afkast af investeringsejendomme henvises til note 10.				
		I note 10 er der indregnet driftsomkostninger vedrørende investeringsejendomme, som ikke har genereret lejeindtægter i året for:	0,0	0,0	0,0	0,0
		<i>Domicilejendomme</i>				
		Samlet anskaffelsespris primo	674,1	659,8	545,6	531,9
		Overført til aktiver i midlertidig besiddelse	-10,1	0,0	-10,1	0,0
		Tilgang	9,1	14,3	9,1	13,7
		Afgang	0,0	0,0	0,0	0,0
		Samlet anskaffelsespris ultimo	673,1	674,1	544,6	545,6
		Værdiregulering primo	127,1	122,5	102,1	97,4
		Overført til aktiver i midlertidig besiddelse	-5,2	0,0	-5,2	0,0
		Årets afskrivninger	15,4	15,1	13,7	13,5
		Nettonedskrivninger via resultatopgørelsen	11,5	-3,5	11,5	-2,5
		Værdiændringer indregnet i anden totalindkomst	5,8	-6,3	5,8	-6,3
		Af- og nedskrivninger ved afgang	0,0	0,7	0,0	0,0
		Værdiregulering ultimo	154,6	127,1	127,9	102,1
		Dagsværdi ultimo	518,5	547,0	416,7	443,5
		Seneste offentlige ejendomsvurdering	479,6	499,6	375,0	382,6
		Forrentningskrav anvendt ved opgørelse af dagværdi, pct.	5,8 - 10,0	5,8 - 10,0	5,8 - 10,0	5,8 - 10,0
		Regnskabsmæssig værdi hvis domicilejendomme var målt efter kostprismodellen	429,9	451,6	328,1	349,1

I Spar Nord koncernen indgår der i 2016 under tilgang, domicilejendomme 0,0 mio. kr. (2015: 0,6 mio. kr.) vedrørende forbedringer af ejendommene i datterselskabet Aktieselskabet Skelagervej 15.

Der er ingen indregnede låneomkostninger i henholdsvis 2016 og 2015.

Ved måling af domicilejendomme (niveau 3 i dagsværdihierarkiet) anvendes dagsværdimodellen. Dagsværdien er fastsat med udgangspunkt i observerbare priser og andre værdiansættelsesmetoder.

Ekstern vurdering fra ejendomsmægler er indhentet for alle ejendomme til understøttelse af dagsværdien, herunder de anvendte lejepriser og forrentningsprocenter. For tilkøbte ejendomme er der i afskrivningsgrundlaget indregnet en forventet scrapværdi på 20-40 % af anskaffelsessummen.

Årets gennemgang af bankens investerings- og domicilejendomme har ikke givet anledning til væsentlige ændringer i forrentningskravet. Forrentningskravet ligger inden for et interval på 5,8 - 10,0 % (2015: 5,8 - 10,0 %) for domicilejendomme og 5,8 - 8,0 % (2015: 5,8 - 9,0 %) for investeringsejendomme.

Forrentningskrav, fordeling Spar Nord Koncernen	31.12.16			
	Domicilejendomme		Investeringsjendomme	
	Antal ejendomme	Dagsværdi ultimo	Antal ejendomme	Dagsværdi ultimo
Forrentningskrav i pct.				
-> 7,00	8	133,4	2	21,0
7,00 - 8,00	16	260,4	2	85,0
8,00 - 9,00	9	117,8	6	29,0
9,00 ->	3	6,9	0	0,0
I alt	36	518,5	10	135,0

Forrentningskrav, fordeling Spar Nord Koncernen	31.12.15			
	Domicilejendomme		Investeringsjendomme	
	Antal ejendomme	Dagsværdi ultimo	Antal ejendomme	Dagsværdi ultimo
Forrentningskrav i pct.				
-> 7,00	9	143,3	3	95,7
7,00 - 8,00	17	272,1	1	20,1
8,00 - 9,00	14	129,0	4	28,0
9,00 ->	2	2,6	3	0,8
I alt	42	547,0	11	144,6

Forrentningskrav	Ejendoms karakteristika
-> 7,00	Ejendomme i de større byer med god beliggenhed, hvilket gør ejendommene attraktive for andre.
7,00 - 8,00	Ejendomme beliggende i udkanten af de attraktive byer samt ejendomme med god beliggenhed i lidt mindre byer.
8,00 - 9,00	Ejendomme beliggende i mindre byer og landsbyer.
9,00 ->	Ejendomme i byer, hvor de forventes svært omsættelige.

	Spar Nord koncernen 31.12.16 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 31.12.15 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 31.12.16 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 31.12.15 Mio. kr.
Over for realkreditinstitutter er der stillet sikkerhed i grunde og ejendomme med en bogført værdi på	83,2	89,9	18,3	24,4

Følsomhedsanalyser

De væsentligste forudsætninger ved beregning af dagsværdi af domicil- og investeringsjendomme er afkastkrav og lejeniveau.

En forøgelse af afkastkrav på 0,5 procentpoint vil alt andet lige reducere dagsværdien med 42,8 mio. kr. (2015: 45,4 mio. kr.)

Et fald i lejeniveauet på 5 % vil alt andet lige reducere dagsværdien med 29,4 mio. kr. (2015: 30,8 mio. kr.)

NOTE

26	ØVRIGE MATERIELLE AKTIVER	Spar Nord	Spar Nord	Spar Nord	Spar Nord
		koncernen 2016 Mio. kr.	koncernen 2015 Mio. kr.	moderselskab 2016 Mio. kr.	moderselskab 2015 Mio. kr.
	Samlet anskaffelsespris primo	387,5	419,0	387,5	419,0
	Overført fra/til finansiel leasing	0,0	-4,9	0,0	-4,9
	Tilgang	41,4	22,9	41,4	22,9
	Afgang	34,0	49,5	34,0	49,5
	Samlet anskaffelsespris ultimo	394,9	387,5	394,9	387,5
	Af- og nedskrivninger primo	287,9	299,0	287,9	299,0
	Overført fra/til finansiel leasing	0,0	-3,7	0,0	-3,7
	Årets af- og nedskrivninger	41,7	37,0	41,7	37,0
	Årets tilbageførte af- og nedskrivninger	25,8	44,4	25,8	44,4
	Af- og nedskrivninger ultimo	303,8	287,9	303,8	287,9
	Regnskabsmæssig værdi ultimo	91,1	99,6	91,1	99,6

Ultimo 2016 indgår en række fuldt afskrevne aktiver i Spar Nord koncernens og moderselskabets drift. Disse aktivers oprindelige anskaffelsesum udgør 233,6 mio. kr. (2015: 147,7 mio. kr.).

Leasing

Leasingaktiverne fra operationel leasing er indregnet med	19,9	6,5	19,9	6,5
---	------	-----	------	-----

Leasingkontrakterne er blevet indgået for 0-8 år med individuelt aftalte leasingydelser.

Aftalerne kan opsiges i leasingperioden.

Operationelle leasingaftaler

Op til 1 år	6,4	5,8	6,4	5,8
1 - 5 år	13,0	0,7	13,0	0,7
Over 5 år	0,5	0,0	0,5	0,0
I alt	19,9	6,5	19,9	6,5

Leasingydelser fra operationelle leasingaktiver indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter med

	4,9	4,0	4,9	4,0
--	-----	-----	-----	-----

Den gennemsnitlige restløbetid for leasingkontrakterne udgør (år)

	4,3	0,7	4,3	0,7
--	-----	-----	-----	-----

27 AKTIVER I MIDLERTIDIG BESIDDELSE

Samlet anskaffelsespris primo	64,6	87,6	64,6	87,6
Overført fra domicilejendomme	10,1	0,0	10,1	0,0
Overført fra investeringsejendomme	0,0	-10,7	0,0	-10,7
Tilgang	21,9	12,7	21,9	12,7
Afgang	23,5	25,0	23,5	25,0
Samlet anskaffelsespris ultimo	73,1	64,6	73,1	64,6
Af- og nedskrivninger primo	37,2	46,4	37,2	46,4
Overført fra domicilejendomme	5,2	0,0	5,2	0,0
Overført fra investeringsejendomme	0,0	-3,1	0,0	-3,1
Årets bevægelse	-3,2	-6,1	-3,2	-6,1
Af- og nedskrivninger ultimo	39,2	37,2	39,2	37,2
Regnskabsmæssig værdi ultimo	33,9	27,4	33,9	27,4

Aktiver i midlertidig besiddelse omfatter overtagne ejendomme og leasingaktiver i forbindelse med nødlidende eksponeringer i Spar Nord. Ejendomme, der i henhold til en offentliggjort plan forventes solgt inden for 12 måneder, behandles som aktiver i midlertidig besiddelse.

Leasingaktiver omfatter bl.a. lastbiler, landbrugs- og entreprenørmaskiner.

Såvel ejendomme som leasingaktiver forventes afhændet indenfor 1 år.

Ejendomme sælges via ejendomsmægler mens leasingaktiver sælges på sædvanlig markedsplads for de enkelte typer aktiver - primært via auktioner eller forhandlere.

Såfremt aktiverne mod forventning ikke sælges inden for 1 år, reklassificeres de til henholdsvis investeringsejendomme og øvrige materielle aktiver.

NOTE

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
28 ANDRE AKTIVER				
Positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter mv.	1.284,2	1.423,6	1.284,2	1.423,6
Forskellige debitorer	194,0	420,7	186,0	419,7
Tilgodehavende renter og provision	229,0	250,3	225,0	246,3
Kapitalindskud i Bankernes EDB Central a.m.ba.	316,0	316,0	316,0	316,0
Øvrige aktiver	63,1	73,1	63,1	73,1
Andre aktiver i alt	2.086,3	2.483,7	2.074,3	2.478,7
29 GÆLD TIL KREDITINSTITUTTER OG CENTRALBANKER				
Gæld til centralbanker	36,5	50,5	36,5	50,5
Gæld til kreditinstitutter	2.393,3	3.689,0	2.362,7	3.658,0
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker i alt	2.429,8	3.739,5	2.399,2	3.708,5
<i>Fordelt efter restløbetid</i>				
På anfordring	231,2	685,9	231,2	685,9
Til og med 3 måneder	2.104,8	2.990,0	2.104,9	2.990,0
Over 3 måneder og til og med 1 år	45,0	0,0	45,0	0,0
Over 1 år og til og med 5 år	4,5	7,5	4,5	7,5
Over 5 år	44,3	56,1	13,6	25,1
I alt	2.429,8	3.739,5	2.399,2	3.708,5
<i>Heraf udgør ægte salgs- og tilbagekøbsforretninger</i>				
Repoforretninger	1.399,7	2.197,5	1.399,7	2.197,5
Prioritetsgæld i faste ejendomme	44,2	47,3	13,6	16,3
De behæftede ejendommers bogførte værdi udgør	83,2	89,9	18,3	24,4
30 INDLÅN OG ANDEN GÆLD				
På anfordring	39.798,2	36.807,4	41.121,0	36.983,2
Med opsigelsesvarsel	1.410,2	2.111,8	1.410,2	2.111,8
Tidsindskud	1.714,1	2.104,0	1.714,1	3.104,0
Særlige indlånsformer	3.541,7	3.713,1	3.541,7	3.713,1
Indlån og anden gæld i alt	46.464,2	44.736,3	47.787,0	45.912,1
<i>Fordelt efter restløbetid</i>				
På anfordring	39.798,2	36.807,4	41.121,0	36.983,2
Til og med 3 måneder	2.133,5	2.268,3	2.133,5	2.268,3
Over 3 måneder og til og med 1 år	349,5	1.242,9	349,5	2.242,9
Over 1 år og til og med 5 år	545,6	1.628,3	545,6	1.628,3
Over 5 år	3.637,4	2.789,4	3.637,4	2.789,4
I alt	46.464,2	44.736,3	47.787,0	45.912,1
<i>Heraf udgør ægte salgs- og tilbagekøbsforretninger</i>				
Repoforretninger	0,0	369,6	0,0	369,6

NOTE

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
31 ANDRE PASSIVER				
Forskellige kreditorer	1.856,8	2.234,5	1.854,3	2.231,3
Negativ dagsværdi af afledte finansielle instrumenter mv.	865,5	1.476,5	865,5	1.476,5
Skyldige renter og provision	18,8	45,1	18,8	45,1
Øvrige passiver	343,0	325,3	342,2	324,7
Andre passiver i alt	3.084,1	4.081,4	3.080,8	4.077,6
32 HENSATTE FORPLIGTELSE				
Hensættelser til udskudt skat (se særskilt note 33)	108,5	122,8	109,5	122,8
Hensættelser til tab på garantier	67,0	42,9	67,0	42,9
Hensættelser til tab i forbindelse med retssager	0,8	2,9	0,8	2,9
Andre hensættelser til forpligtelser	10,7	18,1	10,7	18,1
Hensættelser til uudnyttet maksimum	14,8	12,1	14,8	12,1
Hensatte forpligtelser i alt	201,8	198,8	202,8	198,8
<i>Hensættelser til tab på garantier</i>				
Primo	42,9	43,7	42,9	43,7
Nye hensættelser	45,8	22,6	45,8	22,6
Tilbageførte hensættelser	21,7	13,6	21,7	13,6
Tilbageførte hensættelser overtaget i forbindelse med Sparbank-fusionen	0,0	9,8	0,0	9,8
Hensættelser til tab på garantier, ultimo	67,0	42,9	67,0	42,9
<i>Tab på garantier indregnet i resultatopgørelsen</i>				
Nye hensættelser	45,8	22,6	45,8	22,6
Tilbageførte hensættelser	21,7	13,6	21,7	13,6
Indregnet i resultatopgørelsen	24,1	9,0	24,1	9,0
<i>Hensættelser til tab i forbindelse med retssager</i>				
Primo	2,9	0,9	2,9	0,9
Nye hensættelser	1,5	2,4	1,5	2,4
Tilbageførte hensættelser	1,4	0,3	1,4	0,3
Endeligt tabt	2,2	0,1	2,2	0,1
Ultimo	0,8	2,9	0,8	2,9
<i>Hensættelser til tab i forbindelse med retssager indregnet i resultatopgørelsen</i>				
Nye hensættelser	1,5	2,4	1,5	2,4
Tilbageførte hensættelser	1,4	0,3	1,4	0,3
Indregnet i resultatopgørelsen	0,1	2,1	0,1	2,1
<i>Andre hensættelser til forpligtelser</i>				
Primo	18,1	15,2	18,1	15,2
Nye hensættelser	4,8	6,5	4,8	6,5
Tilbageførte hensættelser	6,8	2,2	6,8	2,2
Anvendt til dækning	5,4	1,4	5,4	1,4
Ultimo	10,7	18,1	10,7	18,1
<i>Andre hensættelser til forpligtelser indregnet i resultatopgørelsen</i>				
Nye hensættelser	4,8	6,5	4,8	6,5
Tilbageførte hensættelser	6,8	2,2	6,8	2,2
Indregnet i resultatopgørelsen	-2,0	4,3	-2,0	4,3
<i>Hensættelser til uudnyttet maksimum</i>				
Primo	12,1	11,2	12,1	11,2
Nye hensættelser	14,8	12,1	14,8	12,1
Tilbageførte hensættelser	12,1	11,2	12,1	11,2
Ultimo	14,8	12,1	14,8	12,1
<i>Hensættelser til uudnyttet maksimum indregnet i resultatopgørelsen</i>				
Nye hensættelser	14,8	12,1	14,8	12,1
Tilbageførte hensættelser	12,1	11,2	12,1	11,2
Indregnet i resultatopgørelsen	2,7	0,9	2,7	0,9
<i>Hensatte forpligtelser indregnet i resultatopgørelsen</i>				
Nye hensættelser	66,9	43,6	66,9	43,6
Tilbageførte hensættelser	42,0	27,3	42,0	27,3
Hensatte forpligtelser indregnet i resultatopgørelsen i alt	24,9	16,3	24,9	16,3

Fordelt efter restløbetid, pr. kategori for Spar Nord koncernen	Til og med 3 måneder Mio. kr.	3 måneder til og med 1 år Mio. kr.	Over 1 år til og med 5 år Mio. kr.	Over 5 år Mio. kr.	I alt Mio. kr.
31.12.16					
Hensættelser til udskudt skat	0,0	3,4	-4,8	109,9	108,5
Hensættelser til tab på garantier	11,8	2,5	38,7	14,0	67,0
Hensættelser til tab i forbindelse med retssager	0,0	0,8	0,0	0,0	0,8
Andre hensættelser til forpligtelser	0,7	1,3	6,0	2,7	10,7
Hensættelser til uudnyttet maksimum	14,8	0,0	0,0	0,0	14,8
Hensatte forpligtelser i alt	27,3	8,0	39,9	126,6	201,8

	Til og med 3 måneder Mio. kr.	3 måneder til og med 1 år Mio. kr.	Over 1 år til og med 5 år Mio. kr.	Over 5 år Mio. kr.	I alt Mio. kr.
31.12.15					
Hensættelser til udskudt skat	0,0	6,8	2,7	113,3	122,8
Hensættelser til tab på garantier	6,1	0,6	22,5	13,7	42,9
Hensættelser til tab i forbindelse med retssager	0,0	2,9	0,0	0,0	2,9
Andre hensættelser til forpligtelser	6,5	1,9	7,0	2,7	18,1
Hensættelser til uudnyttet maksimum	12,1	0,0	0,0	0,0	12,1
Hensatte forpligtelser i alt	24,7	12,2	32,2	129,7	198,8

Der er usikkerhed om forfaldstidspunkt for de hensatte forpligtelser.

Hensættelser til udskudt skat er specificeret i note 33.

Hensættelser til tab på garantier er hensat ud fra en vurdering af risikoen i de enkelte tilfælde.

Hensættelser til tab i forbindelse med retssager er hensat ud fra en vurdering af risikoen i de enkelte tilfælde.

Andre hensættelser til forpligtelser omfatter blandt andet hensættelser til huslejeoplyttelse og jubilæumsgratualer.

Hensættelser til uudnyttet maksimum vedrører hensættelser til tab på uudnyttede kredittilsagn.

NOTE

33	HENSÆTTELSER TIL UDSKUDT SKAT	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
	Primo	116,8	106,3	122,8	125,7
	Årets udskudte skat indregnet i årets resultat	-8,3	10,5	-13,3	-2,9
	Årets udskudte skat indregnet i anden totalindkomst	0,0	0,0	0,0	0,0
	Ultimo	108,5	116,8	109,5	122,8
	Udskudte skatteaktiver	0,0	-6,0	0,0	0,0
	Hensættelse til udskudt skat	108,5	122,8	109,5	122,8
	Udskudt skat, netto (forpligtelse)	108,5	116,8	109,5	122,8

SPAR NORD KONCERNEN**Ændringer i udskudt skat i 2016**

	Primo	Indregnet i årets resultat	Indregnet i anden total- indkomst mv.	Ultimo
Immaterielle aktiver	31,2	-2,3	0,0	28,9
Materielle aktiver inkl. leasingaktiver	97,5	5,1	0,0	102,6
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	-18,5	-0,9	0,0	-19,4
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige aktiver	66,5	-66,5	0,0	0,0
Gæld og efterstillede kapitalindskud	14,3	-0,2	0,0	14,1
Hensættelser til forpligtelser	-86,2	68,4	0,0	-17,8
Genbeskatningssaldo	2,9	1,2	0,0	4,1
Skattemæssigt underskud *)	-6,0	6,0	0,0	0,0
Andet	15,1	-19,1	0,0	-4,0
I alt	116,8	-8,3	0,0	108,5

Ændringer i udskudt skat i 2015

Immaterielle aktiver	35,3	-4,1	0,0	31,2
Materielle aktiver inkl. leasingaktiver	115,4	-17,9	0,0	97,5
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	-42,1	23,6	0,0	-18,5
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	3,3	-3,3	0,0	0,0
Øvrige aktiver	74,1	-7,6	0,0	66,5
Gæld og efterstillede kapitalindskud	0,0	14,3	0,0	14,3
Hensættelser til forpligtelser	-95,6	9,4	0,0	-86,2
Genbeskatningssaldo	3,2	-0,3	0,0	2,9
Skattemæssigt underskud *)	-19,4	13,4	0,0	-6,0
Andet	32,1	-17,0	0,0	15,1
I alt	106,3	10,5	0,0	116,8

SPAR NORD MODERSELSKAB**Ændringer i udskudt skat i 2016**

	Primo	Indregnet i årets resultat	Indregnet i anden total- indkomst mv.	Ultimo
Immaterielle aktiver	31,2	-2,3	0,0	28,9
Materielle aktiver inkl. leasingaktiver	97,5	6,1	0,0	103,6
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	-18,5	-0,9	0,0	-19,4
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige aktiver	66,5	-66,5	0,0	0,0
Gæld og efterstillede kapitalindskud	14,3	-0,2	0,0	14,1
Hensættelser til forpligtelser	-86,2	68,4	0,0	-17,8
Genbeskatningssaldo	2,9	1,2	0,0	4,1
Andet	15,1	-19,1	0,0	-4,0
I alt	122,8	-13,3	0,0	109,5

Ændringer i udskudt skat i 2015

Immaterielle aktiver	35,3	-4,1	0,0	31,2
Materielle aktiver inkl. leasingaktiver	115,4	-17,9	0,0	97,5
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	-42,1	23,6	0,0	-18,5
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	3,3	-3,3	0,0	0,0
Øvrige aktiver	74,1	-7,6	0,0	66,5
Gæld og efterstillede kapitalindskud	0,0	14,3	0,0	14,3
Hensættelser til forpligtelser	-95,6	9,4	0,0	-86,2
Genbeskatningssaldo	3,2	-0,3	0,0	2,9
Andet	32,1	-17,0	0,0	15,1
I alt	125,7	-2,9	0,0	122,8

*) Skattemæssigt underskud i 2015 i Spar Nord koncernen på 6,0 mio. kr. vedrørte skattemæssigt sambeskatningsunderskud, som blev forventet udnyttet i datterselskabet Aktieselskabet Skelagervej 15 inden for de kommende 3 år. Pr. 31.12.16 er det skattemæssige underskud udnyttet fuldt ud.

NOTE

Udskudte skatteaktiver, der ikke er indregnet i balancen 2016

	Primo	Indregnet i årets resultat	Til- og afgang	Ultimo
Udskudte skatteaktiver, der ikke er indregnet, vedrører:				
Kildeartsbegrænsede ejendomstab	2,3	0,0	1,1	3,4
Skattemæssigt underskud i udlandet	2,9	0,0	0,6	3,5
Udskudte skatteaktiver, der ikke er indregnet i alt	5,2	0,0	1,7	6,9

Udskudte skatteaktiver, der ikke er indregnet i balancen 2015

	Primo	Indregnet i årets resultat	Til- og afgang	Ultimo
Udskudte skatteaktiver, der ikke er indregnet, vedrører:				
Kildeartsbegrænsede ejendomstab	4,0	0,0	-1,7	2,3
Skattemæssigt underskud i udlandet	2,8	0,0	0,1	2,9
Udskudte skatteaktiver, der ikke er indregnet i alt	6,8	0,0	-1,6	5,2

Alle udskudte skatteforpligtelser er indregnet i balancen.

De midlertidige forskelle i 2016 og 2015 vedrørende kildeartsbegrænset ejendomstab er opstået ved realisation af ejendomme.

34 **EFTERSTILLEDE KAPITALINDSKUD**

Efterstillede kapitalindskud er gældsforpligtelser i form af ansvarlig lånekapital og hybrid kernekapital, som i tilfælde af bankens likvidation eller konkurs først fyldestgøres efter de almindelige kreditorkrav. Hybrid kernekapital er efterstillet ansvarlig lånekapital. Førtidsindfrielse af efterstillede kapitalindskud skal godkendes af Finanstilsynet. Efterstillede kapitalindskud medregnes i kapitalgrundlaget mv. i henhold til Lov om finansiel virksomhed.

Spar Nord udstedte i 2015 og 2016 hybrid kernekapital under CRR med uendelig løbetid og betaling af ydelser og renter er frivillig, hvorved det regnskabsmæssigt behandles som egenkapital.

Der henvises til egenkapitalopgørelsen for yderligere information herom.

Spar Nord er låntager på alle lån.

						Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
		Hovedstol							
Valuta	Note	Mio.	Rentesats	Modtaget	Forfald				
DKK	a	400,0	6,043 %	2012	28.11.2022	403,1	404,5	403,1	404,5
DKK	b	700,0	3,695 %	2013	18.12.2023	698,4	697,6	698,4	697,6
Supplerende kapitalindskud i alt						1.101,5	1.102,1	1.101,5	1.102,1
Beholdning af egne obligationer vedrørende efterstillede kapitalindskud						-8,3	-13,3	-8,3	-13,3
Efterstillede kapitalindskud i alt						1.093,2	1.088,8	1.093,2	1.088,8
Renter til efterstillede kapitalindskud						50,8	66,0	50,8	66,0
Omkostninger ved optagelse af efterstillede kapitalindskud						1,6	1,8	1,6	1,8

a Kan indfries fra 28.11.2017, herefter fastsættes renten til CIBOR3 + 5,00 % i margin.

b Kan indfries fra 18.12.2018

NOTE		Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
35	OVERDRAGELSE AF FINANSIELLE AKTIVER				
	Spar Nord har overdraget følgende finansielle aktiver, som fortsat er indregnet i balancen.				
	<i>Regnskabsmæssig værdi af overtagne finansielle aktiver</i>				
	Obligationer i repoforretninger	1.403,3	2.609,8	1.403,3	2.609,8
	<i>Regnskabsmæssig værdi af tilknyttede finansielle forpligtelser</i>				
	Gæld til kreditinstitutter i repoforretninger	1.399,7	2.567,1	1.399,7	2.567,1
	Skyldig rente	0,0	-10,9	0,0	-10,9
	I alt	1.399,7	2.556,2	1.399,7	2.556,2
	Nettoposition	-3,6	-53,6	-3,6	-53,6
	Spar Nord har indgået aftaler om salg af værdipapirer som ægte salgs- og tilbagekøbsforretninger. Når Spar Nord udlåner eller sælger med tilbagekøbsaftale, modtager Spar Nord kontanter eller andre finansielle aktiver ved overførslen af værdipapirerne til modparten. Modparten har lov til at sælge eller genpantsette de værdipapirer, som er udlånt eller solgt i henhold til tilbagekøbsaftalerne, men modparten er forpligtet til at returnere værdipapirerne ved kontraktens udløb. Hvis værdipapirernes værdi stiger eller falder, kan Spar Nord under visse omstændigheder kræve eller afkræves betaling af yderligere kontant sikkerhed. Spar Nord har fastsat, at den i al væsentlighed beholder alle risici og fordele ved disse værdipapirer, og derfor er indregning af disse ikke ophørt. Derudover indregner Spar Nord en finansiell forpligtelse for kontanter, som er modtaget som sikkerhed.				
	Spar Nord har ikke indgået aftaler om salg af aktiver, hvor de solgte aktiver ophører med at være indregnet i balancen, men hvor der efter salget er en fortsat involvering.				
36	MODTAGNE SIKKERHEDER				
	I forbindelse med reverse repoforretninger og aftaler om værdipapirlån modtages sikkerhedsstillelse, som i henhold til aftalevilkårene kan sælges eller genpantsettes.				
	<i>Reverse repoforretninger</i>				
	Modtagen sikkerhedsstillelse, som kan genpantsettes eller sælges	7.732,5	5.488,2	7.732,5	5.488,2
	Heraf genpantset eller solgt	2.096,1	1.348,7	2.096,1	1.348,7
	<i>Aftaler om værdipapirlån</i>				
	Modtagen sikkerhedsstillelse, som kan genpantsettes eller sælges	6,3	19,9	6,3	19,9
	Heraf genpantset eller solgt	1,8	2,3	1,8	2,3
37	SIKKERHEDSSTILLELSE OG BEHÆFTELSE				
	Sikkerhed stillet i clearingsystemer, hos centrale modpart og andre infrastrukturinstitutioner:				
	Obligationer	0,0	0,0	0,0	0,0
	Indestående clearing	122,3	91,1	122,3	91,1
	Afgivet sikkerhedsstillelse for markedsværdien af derivattransaktioner	523,2	990,0	523,2	990,0
	Positiv markedsværdi på derivatkontrakter underlagt nettingaftaler	249,8	387,9	249,8	387,9
	Afgivet sikkerhedsstillelse som led i salgs- og tilbagekøbsforretninger	1.403,3	2.609,8	1.403,3	2.609,8
	Øvrig sikkerhedsstillelse	44,3	47,3	13,6	16,3
	I alt	2.342,9	4.126,1	2.312,2	4.095,1
	Aktiver behandles som behæftede, hvis de er stillet som sikkerhed, eller de er genstand for nogen form for aftale for at sikre, agere sikkerhedsstillelse eller kreditstyrke nogen balanceført eller ikke-balanceført transaktion, hvorfra de ikke frit kan trækkes ud. Aktiver, der er stillet som sikkerhed, og som er underlagt restriktioner med hensyn til udtrækning, f.eks. aktiver, hvor det kræver forudgående godkendelse, inden de trækkes ud eller erstattes med andre aktiver, betragtes som behæftede.				
	Aktiver, som er placeret i faciliteter, der ikke udnyttes, og som frit kan trækkes ud, betragtes ikke som behæftede.				
	Værdipapirer solgt som led i salg- og tilbagekøbsforretninger (repoforretninger) forbliver i balancen. Modparten har ret til at sælge eller genbelåne de modtagne værdipapirer.				
	Aktiver stillet som sikkerhed for egne gældsforpligtelser hos Nationalbanken, danske og udenlandske clearingscentraler samt banker, som banken har CSA-aftaler med, er alle baseret på standardaftaler som normalt bruges mellem finansielle markedsdeltagere.				

NOTE

38 **MODREGNING AF FINANSIELLE AKTIVER OG FINANSIELLE FORPLIGTELSE****Spar Nord koncernen**

Aktiver og forpligtelser modregnes, når koncernen og modparten har en juridisk ret til at modregne og samtidig har aftalt at nettoafregne eller realisere aktivet og indfri forpligtelsen samtidig. Positive og negative dagsværdier på derivater med samme modpart modregnes, hvis det er aftalt, at der sker nettoafregning af de kontraktuelle betalinger og der sker daglig kontant betaling eller sikkerhedsstillelse for ændringer i dagsværdien. Master netting agreements og lignende aftaler giver ret til yderligere modregning i forbindelse med en modpart i default, hvilket nedbringer eksponeringen yderligere i forbindelse med en modpart i default men opfylder ikke kriterierne for regnskabsmæssig modregning i henhold til IFRS.

31.12.16

	Indregnede aktiver brutto	Forpligtelser modregnet i balancen	Relaterede beløb, som ikke er modregnet i balancen			
			Nettobeløb for finansielle forpligtelser præsenteret i balancen	Finansiel sikkerhed	Kontant sikkerhed	Nettobeløb
Finansielle aktiver						
Afledte finansielle instrumenter	1.399,6	115,4	1.284,2	249,8	13,3	1.021,1
Reverse repoforretninger	7.706,2	0,0	7.706,2	7.732,5	-	-26,3
I alt	9.105,8	115,4	8.990,4	7.982,3	13,3	994,8

	Indregnede forpligtelser brutto	Aktiver modregnet i balancen	Relaterede beløb, som ikke er modregnet i balancen			
			Nettobeløb for finansielle forpligtelser præsenteret i balancen	Finansiel sikkerhed	Kontant sikkerhed	Nettobeløb
Finansielle passiver						
Afledte finansielle instrumenter	1.421,6	556,1	865,5	249,8	438,3	177,4
Repoforretninger	1.399,7	0,0	1.399,7	1.403,3	-	-3,6
I alt	2.821,3	556,1	2.265,2	1.653,1	438,3	173,8

31.12.15

	Indregnede aktiver brutto	Forpligtelser modregnet i balancen	Relaterede beløb, som ikke er modregnet i balancen			
			Nettobeløb for finansielle forpligtelser præsenteret i balancen	Finansiel sikkerhed	Kontant sikkerhed	Nettobeløb
Finansielle aktiver						
Afledte finansielle instrumenter	1.433,0	9,4	1.423,6	387,9	0,0	1.035,7
Reverse repoforretninger	5.495,7	0,0	5.495,7	5.484,7	-	11,0
I alt	6.928,7	9,4	6.919,3	5.872,6	0,0	1.046,7

	Indregnede forpligtelser brutto	Aktiver modregnet i balancen	Relaterede beløb, som ikke er modregnet i balancen			
			Nettobeløb for finansielle forpligtelser præsenteret i balancen	Finansiel sikkerhed	Kontant sikkerhed	Nettobeløb
Finansielle passiver						
Afledte finansielle instrumenter	1.682,6	206,1	1.476,5	387,9	880,6	208,0
Repoforretninger	2.567,1	0,0	2.567,1	2.565,8	-	1,3
I alt	4.249,7	206,1	4.043,6	2.953,7	880,6	209,3

Reverse repoforretninger er i balancen klassificeret som Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker eller Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris.

Repoforretninger er i balancen klassificeret som Gæld til kreditinstitutter og centralbanker eller som Indlån og anden gæld.

Repoforretninger og reverse repoforretninger indregnes jævnt før note 35 og 36 i balancen på bruttobasis.

NOTE

39 **REGNSKABSMÆSSIG SIKRING****Spar Nord koncernen**

	Bogført værdi Mio. kr.	Dagsværdi Mio. kr.	Nominel værdi Mio. kr.
31.12.16			
<i>Aktiver</i>			
Udlån	80,3	80,3	75,0
Renterisikoafdækkende finansielle instrumenter			
Derivater (swapkontrakter)	-5,3	-5,3	75,0
<i>Passiver</i>			
Efterstillede kapitalindskud	401,0	403,8	400,0
Renterisikoafdækkende finansielle instrumenter			
Derivater (swapkontrakter)	3,8	3,8	400,0
31.12.15			
<i>Aktiver</i>			
Udlån	83,2	83,2	75,0
Renterisikoafdækkende finansielle instrumenter			
Derivater (swapkontrakter)	-8,3	-8,3	75,0
<i>Passiver</i>			
Efterstillede kapitalindskud	394,5	406,0	400,0
Renterisikoafdækkede finansielle instrumenter			
Derivater (swapkontrakter)	6,2	6,2	400,0

Spar Nord koncernen foretager afdækning af renterisikoen på udvalgte fastforrentede aktiver og forpligtelser. Effektiviteten af afdækningen måles løbende.

I nedenstående tabel vises værdireguleringen af sikrede aktiver og forpligtelser samt sikrende derivater, som er indregnet under kursreguleringer.

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
<i>Sikring af fastforrentede aktiver</i>				
Sikrede udlån	-2,9	-2,5	-2,9	-2,5
Sikrende derivater	2,9	2,5	2,9	2,5
Resultateffekt	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Sikring af fastforrentede forpligtelser</i>				
Sikrede indlån	2,2	6,9	2,2	6,9
Sikrende derivater	-2,3	-6,5	-2,3	-6,5
Resultateffekt	-0,1	0,4	-0,1	0,4

40 **EVENTUALAKTIVER**

Ikke indregnede udskudte skatteaktiver	6,9	5,2	5,1	3,4
--	-----	-----	-----	-----

For yderligere omtale henvises til note 33.

Spar Nord er part i verserende afgiftssager. Såfremt Spar Nord får medhold, vil det medføre en positiv resultateffekt.

NOTE

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
41 EVENTUALFORPLIGTELSE				
Finansgarantier	3.999,8	3.243,7	3.999,8	3.243,7
Tabsgarantier for realkreditlån	4.568,5	3.978,4	4.568,5	3.978,4
Tinglysnings- og konverteringsgarantier	2.885,3	1.514,8	2.885,3	1.514,8
Øvrige eventualforpligtelser	880,5	848,3	880,5	848,3
Eventualforpligtelser i alt	12.334,1	9.585,2	12.334,1	9.585,2

Finansgarantier omfatter primært betalingsgarantier.

Tabsgarantier for realkreditlån er ydet for den yderste risiko af et realkreditlån til private og til erhvervsjendomme. For private ligger garantien inden for 80 % og for erhvervsjendomme inden for 60-80 % af ejendommens værdi.

Tinglysnings- og konverteringsgarantier stilles i forbindelse med tinglysningsmæssige ekspeditioner ved hjemtagelse og konverteringer af realkreditlån.

Øvrige eventualforpligtelser vedrører primært arbejdsgarantier og rembuser. I øvrige eventualforpligtelser indgår ligeledes nedenstående. Der henvises til note 11 vedrørende direktionens opsigelsesvarsel og godtgørelse i forbindelse hermed.

Spar Nord er sambeskattet med sit danske datterselskab i Spar Nord koncernen. Som administrationselskab hæfter Spar Nord ubegrænset og solidarisk med datterselskabet i sambeskatningen for danske selskabsskatter. Som følge af indbetaling af acontoskat er der ingen skyldige skatter pr. 31. december 2016 og 31. december 2015. Tilgodehavende selskabsskatter inden for sambeskatningskredsen udgør 17,9 mio. kr. pr. 31. december 2016 (2015: 91,0 mio. kr.). Eventuelle korrektioner af den skattepligtige sambeskatningsindkomst vil kunne medføre, at moderselskabets hæftelse udgør et større beløb.

Spar Nord har afsat udskudt skatteforpligtelse af genbeskatningssaldo relateret til den internationale sambeskatning.

Banken deltager i de nationale afviklingsordninger, hvor der betales separate bidrag til Garantiformuen og Afviklingsformuen.

Garantiformuen dækker indskyders berettigede indskud i Banken under 100.000 EUR (§9, stk. 1). Banken har for 2016 ikke betalt til Garantiformuen, da formuen her overstiger målniveauet på 0,8% af de dækkede indlån i sektoren.

Banken kan blive opkrævet bidrag, såfremt Garantiformuen fremadrettet vil udgøre mindre end 0,8% af de dækkede indlån i sektoren.

Afviklingsformuen dækker omkostninger ved en eventuel afvikling af institutter under Finansiell Stabilitet. Bankens bidrag til Afviklingsformue beregnes på baggrund af bankens pro rata andel af sektorens samlede passiver fratrukket kapitalgrundlaget og dækkede indlån under Garantiformuen, reguleret med en risikojusteringsfaktor.

Bankens omkostning til Afviklingsformuen for 2016 udgør 8,9 mio. kr., heraf udgør 0,2 mio. kr. regulering af bidraget for 2015 (2015: 3,6 mio. kr. - svarende til et halvt års bidrag).

Der er usikkerhed om den beløbsmæssige størrelse af eventualforpligtelser og eventuelle forfaldstidspunkter, hvorfor der ikke er oplyst herom.

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
42 ANDRE FORPLIGTENDE AFTALER				
Uigenkaldelige kredittilsagn	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige	500,9	540,5	529,6	576,8
Andre forpligtende aftaler i alt	500,9	540,5	529,6	576,8

Øvrige består af:

Leasingforpligtelser, koncernen som leasingtager

Spar Nord er leasingtager i en række operationelle leasingaftaler. Operationelle leasingaftaler er aftaler, hvor Spar Nord for en aftalt periode har brugsretten til et aktiv mod betaling af leasingydelse, uden at de væsentligste risici og afkast forbundet med aktivet er overtaget. Aftalerne omfatter leje af ejendomme samt driftsmidler. Aftalerne er ikke indregnet i balancen. Løbetidsfordelingen af minimumsleasingydelse fremgår nedenfor:

Operationelle leasingforpligtelser

Op til 1 år	26,4	24,2	34,6	32,2
1 - 5 år	57,5	45,1	78,0	73,5
Over 5 år	31,0	14,2	31,0	14,1
I alt	114,9	83,5	143,6	119,8

Der er under "Udgifter til personale og administration" indregnet leasingydelse med 27,1 mio. kr. (2015: 25,6 mio. kr.) for koncernen. Koncernen har ikke indgået finansielle leasingaftaler som leasingtager.

Datacentral

Spar Nord har indgået aftale med BEC a.m.b.a. om levering af IT-serviceydelser.

Spar Nords medlemskab af BEC a.m.b.a. medfører, at banken ved en eventuel udtræden er forpligtet til betaling af en udtrædelsesgodtgørelse. Forpligtelsen indgår ovenfor under øvrige. Herudover er der indregnet kapitalindskud i BEC a.m.b.a. under andre aktiver.

Spar Nord koncernen har herudover ikke andre væsentlige forpligtende aftaler.

NOTE

43 **RETSSAGER MV.**

Spar Nord er part i forskellige retssager. Sagerne vurderes løbende, og der foretages de fornødne hensættelser ud fra en vurdering af risikoen for tab. De verserende retssager forventes ikke at få væsentlig indflydelse på koncernens økonomiske stilling.

44 **ÅRETS RESULTAT PR. AKTIE**

	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.
Moderselskabet Spar Nord Bank A/S aktionæres resultat	812,1	883,3
Skatteeffekt af renter hybrid kernekapital (se note 17)	5,7	3,2
I alt	817,8	886,5
Gennemsnitligt antal aktier	125.529.918	125.529.918
Gennemsnitligt antal egne aktier	1.365.368	151.594
Gennemsnitligt antal aktier i omløb	124.164.550	125.378.324
Udestående aktieoptioners gennemsnitlige udvandingseffekt	0	0
Gennemsnitligt antal udestående aktier (udvandet)	124.164.550	125.378.324
Årets resultat pr. aktie (kr.)	6,6	7,1
Årets resultat pr. aktie udvandet (kr.)	6,6	7,1

Den udstedte aktiekapital er opdelt i aktier a 10 kr. Banken har kun én aktieklasse.

Årets resultat pr. aktie er beregnet som om den hybride kernekapital behandles som en forpligtelse, hvormed nøgletallet er beregnet på baggrund af aktionærernes andel af resultat og egenkapital. Aktionærernes andel af resultat og egenkapital fremgår af egenkapitalopgørelsen. Sammenligningstal er tilrettet.

45 **VIRKSOMHEDSSAMMENSLUTNINGER****Virksomhedsovertagelse og overtagelse af kundeportefølje**

Der har ikke været virksomhedssammenslutninger i 2016.

FIH Erhvervsbank

Spar Nord indgik i januar 2016 en aftale med FIH Erhvervsbank A/S om overtagelse af 34 erhvervskundeengagementer med et udlån på 526 mio. kr., bruttogarantier på 319 mio. kr., svarende til nettogarantier på 64 mio. kr. og derivater for 30 mio. kr.

Overtagelse af porteføljen er indregnet i henhold til regelsættet i IAS 39, hvorefter de overtagne udlån er indregnet til den aftalte anskaffelsespris svarende til dagsværdien, hvilket svarer til en gennemsnitlig kurs på de overtagne aktiver på 100.

NOTE

46

NÆRTSTÅENDE PARTER	Parter med betydelig indflydelse		Associerede virksomheder		Tilknyttede virksomheder		Bestyrelse		Direktion	
	2016 Mio. kr.	2015 Mio. kr.	2016 Mio. kr.	2015 Mio. kr.	2016 Mio. kr.	2015 Mio. kr.	2016 Mio. kr.	2015 Mio. kr.	2016 Mio. kr.	2015 Mio. kr.
Spar Nord Koncernen										
Lån og lånetilsagn	-	-	10,1	10,6	-	-	31,3	34,0	8,0	7,5
Indlån	28,7	23,8	105,3	76,9	-	-	54,6	18,5	6,0	4,3
Afgivne garantier	-	-	-	-	-	-	3,4	0,1	3,0	1,1
Andre forpligtende aftaler	-	-	-	-	-	-	8,1	7,2	0,1	0,1
Modtagne sikkerheder	-	-	-	-	-	-	20,9	22,6	7,5	5,4
Renteindtægter	-	-	0,5	0,5	-	-	0,4	0,5	-	-
Renteudgifter	-	-	0,1	0,1	-	-	0,0	0,1	-	-
Modtagne gebyrer	-	-	-	-	-	-	0,1	0,3	-	-
Modtaget udbytte indregnet under associerede virksomheder	-	-	37,6	864,3	-	-	-	-	-	-
Øvrige indtægter	3,4	3,4	0,0	0,1	-	-	-	-	-	-
Øvrige udgifter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Spar Nord Moderselskab

Lån og lånetilsagn	-	-	10,1	10,6	-	-	31,3	34,0	8,0	7,5
Indlån	28,7	23,8	105,3	76,9	1.322,8	1.175,8	54,6	18,5	6,0	4,3
Afgivne garantier	-	-	-	-	-	-	3,4	0,1	3,0	1,1
Andre forpligtende aftaler	-	-	-	-	-	-	8,1	7,2	0,1	0,1
Modtagne sikkerheder	-	-	-	-	-	-	20,9	22,6	7,5	5,4
Renteindtægter	-	-	0,5	0,5	-	-	0,4	0,5	-	-
Renteudgifter	-	-	0,1	0,1	20,1	20,8	0,0	0,1	-	-
Modtagne gebyrer	-	-	-	-	-	-	0,1	0,3	-	-
Modtaget udbytte indregnet under associerede virksomheder	-	-	37,6	864,3	-	-	-	-	-	-
Øvrige indtægter	3,4	3,4	0,0	0,1	-	-	-	-	-	-
Øvrige udgifter	-	-	-	-	6,6	6,5	-	-	-	-

Parter med betydelig indflydelse omfatter parter med en ejerandel over 20 % af Spar Nord Bank A/S, eller hvor betydelig indflydelse vurderes at foreligge på anden vis. En fortegnelse over tilknyttede virksomheder fremgår af note 23.

De danske virksomheder i koncernen er sambeskattede, hvilket indebærer, at modervirksomheden hæfter for danske selskabsskatter. Der er i 2016 overført 3,3 mio. kr. (2015: 3,3 mio. kr.) i sambeskatningsbidrag mellem virksomhederne.

Rentesatsen for udlån til associerede virksomheder har i 2016 været mellem 4,35 - 5,13 % (2015: 4,13 - 5,86 %).

Der er et anfordringsmellemværende og har været et aftaleindskud mellem Aktieselskabet Skelagervej 15 og Spar Nord Moderselskabet, der begge forrentes på markedsbaserede vilkår.

Engagementer og transaktioner med bestyrelses- og direktionsmedlemmer omfatter disse parter personlige engagementer samt deres nærtstående personlige engagementer. Engagementer og transaktioner med fratrådte og tiltrådte bestyrelses- og direktionsmedlemmer er indregnet henholdsvis til og med fratrædelsesdatoen samt fra og med tiltrædelsesdatoen.

Rentesatsen for udlån til bestyrelsen har i 2016 været mellem 0,65 - 8,95 % (2015: 0,01 - 8,88 %) og for udlån til direktionen mellem 2,25 - 2,50 % (2015: 2,03 - 2,40 %).

Koncern og moderselskab	Direktion		Bestyrelse	
	2016	2015	2016	2015
Lån	1,8	0,0	6,1	18,5
Udnyttede lånetilsagn og kaution	6,3	7,6	33,3	22,7
Afgivne garantier	3,0	1,1	3,4	0,1
Lån, lånetilsagn og garantier i alt	11,1	8,7	42,8	41,3

Der har i årets løb ikke været gennemført transaktioner med Bestyrelse, Direktion eller ledende medarbejdere, bortset fra lønninger og vederlag mv., fonds-handel, samt lån og sikkerhedsstillelse. Nærmere oplysning om bestyrelsens, direktionens samt ledende medarbejders aflønning fremgår af note 11.

Direktionen og bestyrelsens aktiebeholdninger fremgår af note 47.

Transaktioner mellem nærtstående parter, herunder kreditfaciliteter, sker på markedsbaserede vilkår.

Nærtstående parter med en besiddelse på mindst 5 % af bankens aktiekapital omfatter pr. ultimo 2016 Spar Nord Fonden, Aalborg med 18,5 % (2015: 18,5 %), Nykredit Realkredit A/S, København med en ejerandel på 11,1 % (2015: 11,1 %).

Eventuelle obligationer udstedt af Spar Nord med status af gæld, efterstillet kapital eller hybrid kernekapital er ikke medregnet i de anførte mellemværender, idet de nævnte obligationer er ihændeoverpapirer. Spar Nord Bank har i disse tilfælde ikke kendskab til kreditors identitet. Besiddelse af aktier i Spar Nord Bank kan være noteret på ihændeover.

NOTE

47	LEDELSENS BEHOLDNING AF SPAR NORD AKTIER *)	31.12.16	31.12.15
		Stk.	Stk.
	Bestyrelsen		
	Kjeld Johannesen	50.000	30.000
	Per Nikolaj Bukh	27.200	27.200
	Kaj Christiansen	21.100	7.800
	Torben Fristrup (fratrådt 20. april 2016)	-	38.300
	Morten Bach Gaardboe (tiltrådt 20. april 2016)	3.620	-
	Laila Mortensen	0	0
	Ole Skov	7.054	7.054
	Jannie Skovsen	7.404	7.404
	Gitte Holmgaard Sørensen	2.486	2.486
	John Sørensen	5.160	5.160
	Direktionen		
	Lasse Nyby	47.784	47.784
	John Lundsgaard	71.113	69.133
	Lars Møller	65.460	65.460

*) Beholdningerne indbefatter husstandenes beholdninger.

48 **BEGIVENHEDER EFTER BALANCEDAGEN**
Der er ikke indtruffet væsentlige hændelser efter 31. december 2016.

49 **OPLYSNING OM DAGSVÆRDI FOR FINANSIELLE INSTRUMENTER**

Koncernen

Finansielle instrumenter indgår i balancen enten til dagsværdi eller amortiseret kostpris.

Nedenstående tabel opdeler for hver regnskabspost finansielle instrumenter efter værdiansættelsesmetode.

	31.12.16	31.12.16	31.12.15	31.12.15
	Dagsværdi	Amortiseret	Dagsværdi	Amortiseret
	Mio. kr.	kostpris	Mio. kr.	kostpris
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.
<i>Finansielle aktiver</i>				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	-	595,3	-	610,4
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	-	2.178,8	-	2.741,3
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	-	41.345,6	-	38.039,3
Obligationer til dagsværdi	14.936,1	-	16.053,6	-
Aktier mv.	1.557,2	-	1.658,3	-
Aktiver tilknyttet puljeordninger	14.541,5	-	13.380,0	-
Positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter	1.284,2	-	1.423,6	-
I alt	32.319,0	44.119,7	32.515,5	41.391,0
<i>Finansielle passiver</i>				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	-	2.429,8	-	3.739,5
Indlån og anden gæld	-	46.464,2	-	44.736,3
Indlån i puljeordninger	14.541,5	-	13.380,0	-
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	2.007,8	-	1.219,7	-
Efterstillede kapitalindskud	-	1.093,2	-	1.088,8
Negativ dagsværdi af afledte finansielle instrumenter	865,5	-	1.476,5	-
I alt	17.414,8	49.987,2	16.076,2	49.564,6

Finansielle instrumenter indregnet til dagsværdi

Dagsværdien er det beløb, som et finansielt aktiv kan handles til mellem kvalificerede, villige og uafhængige parter. Hvis der eksisterer et aktivt marked, anvendes markedsprisen i form af noteret pris eller priskvotering. Når et finansielt instrument er noteret i et marked, som ikke er aktivt, tager værdiansættelsen udgangspunkt i seneste transaktionspris. Der korrigeres for efterfølgende ændringer i markedsforholdene bl.a. ved at inddrage transaktioner i lignende instrumenter, der vurderes gennemført ud fra normale forretningsmæssige overvejelser. For en række finansielle aktiver og forpligtelser findes der ikke et effektivt marked. I sådanne situationer anvendes i stedet en estimeret værdi, hvor der henses til nylige transaktioner i lignende instrumenter og ud fra diskonterede betalingsstrømme eller andre anerkendte estimations- og vurderingsteknikker baseret på markedsbetragtninger, der eksisterede på balancedagen.

De oftest anvendte værdiansættelsesmodeller og estimations- og vurderingsteknikker inkluderer prissætning af forretninger med fremtidig afvikling og swapmodeller, der anvender nutidsværdiberegninger, kreditprissætningsmodeller samt optionsmodeller, som eksempelvis Black & Scholes modeller. I de fleste tilfælde bygger værdiansættelsen i al væsentlighed på observerbare input.

Unoterede aktier optaget til dagsværdi, jævnfør note 21 omfatter unoterede aktier der ikke indgår i koncernens handelsbeholdning. Disse unoterede aktier indregnes til dagsværdi ved anvendelse af muligheden herfor i dagsværdioptionen og måles i henhold til bestemmelser i aktionæroverenskomster og ved anvendelse af anerkendte værdiansættelsesmetoder mv.

Vedrørende afledte finansielle instrumenter med positiv dagsværdi foretager banken en CVA-justering for at tage højde for ændringer i den tilhørende kreditrisiko. Beregning af CVA foretages på baggrund af kundens PD (risiko for konkurs), LGD (tabsprocent ved konkurs) og EPE (forventet positive eksposering). I de tilfælde at kunden ikke har en ekstern rating, fastsættes kundens PD med udgangspunkt i bankens egne kreditmodeller.

CVA udgør ultimo 2016 9,9 mio. kr. mod 18,6 mio. kr. ultimo 2015.

Ved værdiansættelse af unoterede afledte finansielle instrumenter amortiseres den oprindelige kundemarginal mv. over restløbetiden. Ved udgangen af 2016 udgør den endnu ikke amortiserede kundemarginal mv. 68,8 mio. kr. (2015: 61,2 mio. kr.).

Dag 1-gevinster eller -tab	2016 Mio. kr.	2015 Mio. kr.
Ikke amortiseret kundemarginal 1. januar	61,2	63,1
Nettoudvikling i amortisering af kundemarginal	7,6	-1,9
Ikke amortiseret kundemarginal 31. december	68,8	61,2

Opdeling af finansielle instrumenter i forhold til klassifikationen i dagsværdihierarkiet og den regnskabsmæssige værdi	Noterede priser Niveau 1 Mio. kr.	Observerbare priser Niveau 2 Mio. kr.	Ikke-observerbare priser Niveau 3 Mio. kr.	I alt Mio. kr.
31.12.16				
<i>Finansielle aktiver</i>				
Obligationer til dagsværdi	12.321,0	2.615,1	0,0	14.936,1
Aktier mv.	204,6	1,1	1.351,5	1.557,2
Aktiver tilknyttet puljeordninger	10.663,3	3.679,6	198,6	14.541,5
Positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter	0,0	1.284,2	0,0	1.284,2
Finansielle aktiver i alt	23.188,9	7.580,0	1.550,1	32.319,0

<i>Finansielle forpligtelser</i>				
Inklån i puljeordninger	0,0	14.541,5	0,0	14.541,5
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	1.327,0	680,8	0,0	2.007,8
Negativ dagsværdi af afledte finansielle instrumenter	0,0	865,5	0,0	865,5
Finansielle forpligtelser i alt	1.327,0	16.087,8	0,0	17.414,8

31.12.15

<i>Finansielle aktiver</i>				
Obligationer til dagsværdi	11.234,8	4.818,8	0,0	16.053,6
Aktier mv.	131,8	0,3	1.526,2	1.658,3
Aktiver tilknyttet puljeordninger	10.685,7	2.694,3	0,0	13.380,0
Positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter	0,0	1.423,6	0,0	1.423,6
Finansielle aktiver i alt	22.052,3	8.937,0	1.526,2	32.515,5

<i>Finansielle forpligtelser</i>				
Inklån i puljeordninger	0,0	13.380,0	0,0	13.380,0
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	1.055,6	164,1	0,0	1.219,7
Negativ dagsværdi af afledte finansielle instrumenter	0,0	1.476,5	0,0	1.476,5
Finansielle forpligtelser i alt	1.055,6	15.020,6	0,0	16.076,2

Obligationer, aktiver tilknyttet puljeordninger og afledte finansielle instrumenter og øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser værdiansættes efter følgende principper

- For noterede priser bliver dagsværdien fastsat som en noteret pris eller priskvotering fra en anerkendt børs eller en anden ekstern part.
- For prissætning ved hjælp af observare input bliver dagsværdi beregnet ved hjælp af markedsbestemt rentekurve plus/minus et kreditspænd, som også beregnes ved hjælp af priser fra markedet.
- For prissætning ved hjælp af ikke-observerbare input indgår der input, som bygger på bankens egne vurderinger på enkelte elementer, samt i nogle tilfælde også markedsdata.

Aktier værdiansættes efter følgende principper

- For noterede priser bliver dagsværdien fastsat som en noteret pris fra en anerkendt børs eller en ekstern part.
- For prissætning ved hjælp af observerbare input bliver dagsværdi opgjort i henhold til tilgængelige priser, hvor aktierne ikke er børsnoteret.
- For prissætning ved ikke-observerbare input indgår aktier som værdiansættes ud fra anerkendte værdiansættelsesprincipper bl.a. diskontering af forventede fremtidige betalingsstrømme og markedsforventninger til egenkapitalforrentningskrav. Aktier der er prissat i henhold til Lokale Pengeinstitutters anbefalede kurser indgår som ikke-observerbare input. Dagsværdi er opgjort pålideligt for alle aktier, hvormed ingen aktier er indregnet til kostpris.

Der foretages en overførsel mellem kategorierne i værdiansættelseshierarkiet, hvis et instrument på balancedagen er klassificeret anderledes end ved begyndelsen af regnskabsåret. Ændringer anses for at være sket på balancedatoen. Der er i 2016 sket overførsel af aktier indregnet under aktiver tilknyttet puljeordninger fra noterede priser (niveau 1) til ikke observerbare input (niveau 3). I 2015 er der sket overførsel af obligationstyper fra en værdiansættelse ud fra rentekurver (niveau 2) til værdiansættelse ud fra en priskvotering (niveau 1). Værdiregulering til dagsværdi indgår under kursreguleringer.

Brancheforeningen Lokale Pengeinstitutters (Lopi) anbefalede dagsværdier tager udgangspunkt i aktionæroverenskomster for de enkelte selskaber og gennemførte aktiehandl. Dagsværdien tager ofte udgangspunkt i selskabernes regnskabsmæssige egenkapital (indre værdi), som danner grundlag for handelskursen aktionærerne imellem. Spar Nord foretager en selvstændig vurdering af de anbefalede kurser, herunder verificerer sammenhæng til gennemførte transaktioner og offentliggjorte regnskaber.

Niveau 3	31.12.16 Mio. kr.			31.12.15 Mio. kr.		
	Dagsværdi med udgangspunkt i indre værdi fra Lopi	Dagsværdi med udgangspunkt i anden værdi fra Lopi	Øvrige	Dagsværdi med udgangspunkt i indre værdi fra Lopi	Dagsværdi med udgangspunkt i anden værdi fra Lopi	Øvrige
Aktier	981,5	6,2	363,8	1.182,5	5,8	337,9
Aktiver tilknyttet puljeordninger	0,0	0,0	198,6	0,0	0,0	0,0
Følsomheder	Ændring af dagsværdien af aktier, hvis resultatet i selskaberne ændres 10 %					
	8,7	-	-	5,7	-	-

Aktier, som indgår under "øvrige", værdiansættes for en væsentlig del ud fra diskontering af salgssum og forventet fremtidigt cash flow af udbytte eller markedsforventninger til egenkapitalforrentningskrav.

NOTE

Finansielle instrumenter, der måles til dagsværdi baseret på ikke-observerbare priser (Niveau 3)

Der er i 2016 indregnet urealiserede kursreguleringer på 64,9 mio. kr. (2015: 69,4 mio. kr.) vedrørende noterede aktier værdiansat ud fra ikke-observerbare input.

	2016	2015
	Mio. kr.	Mio. kr.
Regnskabsmæssig værdi 1. januar	1.526,2	1.304,9
Kursreguleringer i resultatopgørelsen	107,6	88,1
Kursreguleringer i anden totalindkomst	0,0	0,0
Køb	37,8	211,6
Salg	320,1	83,2
Overførsler til/fra Niveau 3	198,6	4,8
Regnskabsmæssig værdi 31. december	1.550,1	1.526,2
Kursreguleringer i resultatopgørelsen for aktiver, der besiddes på balancedagen	64,9	69,4

Kursreguleringer i resultatopgørelsen er indregnet under posten kursreguleringer.

Udbytte af aktier er indregnet i resultatopgørelsen under udbytte af aktier mv. og indgår ikke i ovenstående opgørelse.

Finansielle instrumenter indregnet til amortiseret kostpris - oplysning om dagsværdier

	31.12.16	31.12.16	31.12.15	31.12.15
	Regnskabs-	Dagsværdi	Regnskabs-	Dagsværdi
	mæssig værdi	Mio. kr.	mæssig værdi	Mio. kr.
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.
<i>Finansielle aktiver</i>				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker *)	595,3	595,3	610,4	610,4
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker *)	2.178,8	2.178,8	2.741,3	2.741,3
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris *)	41.345,6	41.446,0	38.039,3	38.157,9
I alt	44.119,7	44.220,1	41.391,0	41.509,6
<i>Finansielle passiver</i>				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker *)	2.429,8	2.430,0	3.739,5	3.740,7
Indlån og anden gæld *)	46.464,2	46.480,4	44.736,3	44.738,3
Efterstillede kapitalindskud **)	1.093,2	1.138,5	1.088,8	1.152,9
I alt	49.987,2	50.048,9	49.564,6	49.631,9

*) Niveau 3 i dagsværdihierarkiet

***) Niveau 1 i dagsværdihierarkiet udgør 721,5 mio. kr. (2015: 719,9 mio. kr.) og niveau 3 i dagsværdihierarkiet udgør 417,0 mio. kr. (2015: 433,0 mio. kr.)

Langt den overvejende del af koncernens tilgodehavender, udlån og indlån kan ikke overdrages uden kundernes forudgående accept, og der eksisterer ikke et aktivt marked for handel med sådanne finansielle instrumenter. Skøn over dagsværdi baseres på forhold, hvor der er konstateret ændringer i markedsforholdene efter instrumentets første indregning, som har betydning for den pris, der ville blive aftalt, såfremt vilkårene blev aftalt på balancedagen. Andre parter vil kunne komme til en anden værdi for disse skøn.

Oplysninger om dagsværdi for finansielle instrumenter indregnet til amortiseret kostpris baseres på nedenstående antagelser:

- For en række af koncernens indlån og udlån er renten afhængig af renteviklingen.
- Dagsværdi for udlån er opgjort på baggrund af et kvalificeret skøn, der bygger på, at banken generelt løbende ændrer sine lånevilkår til gældende markedsforhold.
- Dagsværdien for fastforrentede indlån er opgjort med udgangspunkt i rente på tilsvarende indlån ud fra en estimeret rentekurve.
- Dagsværdi af efterstillede kapitalindskud er reguleret for noterede lån til sidste handelskurs, mens ikke noterede lån er optaget til en estimeret handelskurs.

50 RISIKOSTYRING

Spar Nord er eksponeret over for forskellige risikotyper.

De vigtigste risikotyper for koncernen er:

- Kreditrisiko: Risiko for tab som følge af, at modparter helt eller delvist misligholder deres betalingsforpligtelser.
- Markedsrisiko: Risiko for tab som følge af, at dagsværdien af Spar Nords aktiver og forpligtelser ændrer sig på grund af ændringer i markedsforholdene.
- Likviditetsrisiko: Risiko for tab som følge af, at Spar Nords betalingsforpligtelser ikke kan honoreres ved hjælp af de normale likviditetsreserver.
- Operationel risiko: Risiko for økonomiske tab som følge af fejl i interne processer, menneskelige fejl, systemfejl eller tab som følge af eksterne begivenheder.

De efterfølgende noter til årsrapporten indeholder de kvantitative oplysninger vedrørende Spar Nords kredit-, markeds-, likviditetsrisici og operationelle risici. For yderligere informationer henvises der til den ureviderede Risikoreport på www.sparnord.com/risikoreport.

Spar Nord
koncernen
31.12.16
Mio. kr.

Spar Nord
koncernen
31.12.15
Mio. kr.

REGNSKABSMÆSSIG KREDITEKSPONERING

Koncernens regnskabsmæssige krediteksponering er sammensat af følgende balanceposter og ikke-balanceførte poster

Kreditrisiko, udlån og garantier

Balanceførte poster		
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	41.345,6	38.039,3
Nedskrivningskonto for udlån og andre tilgodehavender	1.809,9	1.783,1
Ikke-balanceførte poster		
Garantier mv.	12.334,1	9.585,2
Nedskrivningskonto for garantier	67,0	42,9
Regnskabsmæssig krediteksponering udlån og garantier i alt	55.556,6	49.450,5

Finansiell kreditrisiko

Obligationer til dagsværdi	14.936,1	16.053,6
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	2.178,8	2.741,3
Positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter, finansielle virksomheder	285,3	427,3
Regnskabsmæssig krediteksponering finansiell kreditrisiko i alt	17.400,2	19.222,2

Spar Nords eksponering fordelt på forretningsområder

I den løbende risikoovervågning opdeles kundeporteføljen i 5 grupper:

- 1) Privat - Bankområder
- 2) Erhverv - Bankområder
- 3) Offentlige kunder
- 4) Finansielle kunder
- 5) Leasingaktiviteter

Koncernens samlede udlån og garantier før modregning af nedskrivninger udgør 55,6 mia. kr. (2015: 49,5 mia. kr.).

Udviklingen fremgår af figur 1.

Som det fremgår af figur 1, er privatkundernes eksponeringer steget med 2,6 mia. kr. i 2016, svarende til en stigning på 13,2 %. I samme periode er formidlingen af realkreditlån igennem Totalkredit øget med 2,9 mia. kr. Den samlede stigning i eksponeringen mod privatkunderne udgør således 5,5 mia. kr. i 2016, svarende til 7,0 %.

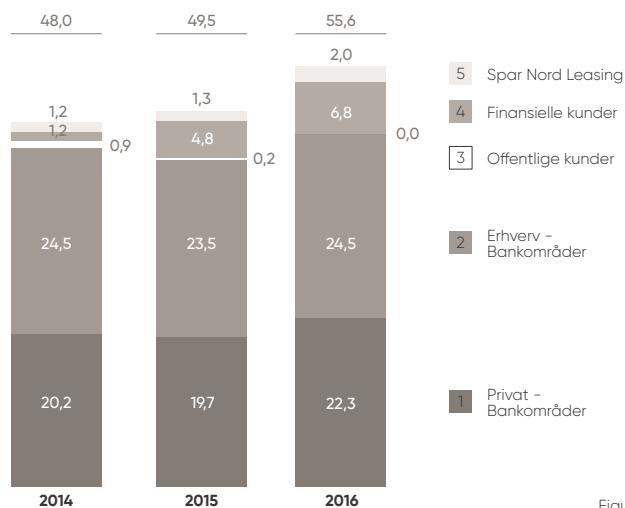
Eksponeringen mod erhvervs kunderne er i 2016 steget med 1,0 mia. kr., og fordeler sig med en stigning i udlån på 0,5 mia. kr. og en stigning i garantier på 0,5 mia. kr.

Den samlede realiserede stigning i eksponering mod erhvervs kunder inkl. leasing og realkreditformidling udgør 2,2 mia. kr. svarende til 6,1 %.

Udlån til offentlige kunder er i 2016 faldet med 0,2 mia. kr.

SPAR NORDS EKSPONERINGSFORDELING GRUPPERET

(MIA. KR.)

Figur 1

KLASSIFIKATION AF KUNDER

Spar Nord har udviklet metoder og IT-værktøjer til styring og overvågning af kreditrisikoen. Overvågningen foregår bl.a. via bankens kreditanalyzesystem, hvori de væsentligste data omkring krediteksponeringer og kundernes økonomi er registreret. Målet er at afdække faresignaler i de enkelte eksponeringer på et tidligt tidspunkt og samtidig overvåge porteføljer og organisatoriske enheder.

Ratingsystemerne anvendes i den decentral kreditgivning, således at der kan bevilges større udvidelser til de bedste ratinggrupper end til de svageste. Systemerne anvendes desuden i overtræksstyring og prissætning.

Som led i Spar Nords kreditbehandling risikoklassificeres alle ikke-misligholdte kunder efter sandsynligheden for at den enkelte kunde defaulter (misligholder) inden for de kommende 12 måneder. Kunderne inddeles i grupperne 1 til 9, hvor gruppen 9 indeholder kunder med højeste risiko. Sandsynligheden for default estimeres statistisk ved hjælp af bankens ratingsystemer, som bygger på forskellige modeller for de forskellige kundesegmenter.

For erhvervs kunderne baserer modellen sig på tre komponenter. En regnskabskomponent, som ud fra kundens seneste regnskaber risikoklassificerer kunden. En adfærdskomponent, som klassificerer kunden ud fra kundens kontoadfærd og bevillingshistorik. Den tredje komponent er et konjunkturlement, som korrigerer klassifikationen ud fra konjunkturudviklingen.

For privatkunderne baserer modellen sig alene på en adfærdskomponent og en konjunkturkomponent.

Helt nye privatkunder i Spar Nord risikoklassificeres ud fra en ansøgningsscoremodel, der baserer sig på klassiske kreditnøgletal som formue, indkomst, rådighedsbeløb mm. Denne model er en kombination af en statistisk model og ekspertmodel. Efter 6 måneder adfærdsscores kunderne, og disse to modeller vægtes sammen i overgangsperioden indtil 12. måned, hvorefter ratingen alene baseres på adfærdsmodellen.

Helt nye erhvervs kunder klassificeres ud fra regnskabskomponenten samt konjunkturkomponenten indtil 6. måned, hvor også adfærdskomponenten bidrager.

Endvidere arbejder Spar Nord med en kvalitativ risikoklassificering, svag-mærkning, som sættes af rådgiveren, hvis kunden udviser faretegn. Disse faretegn kan for privatkunder være skilsmisse, arbejdsløshed osv. og for erhverv være afsætningsproblemer, tab af nøglepersoner, tab af leverandører mm.

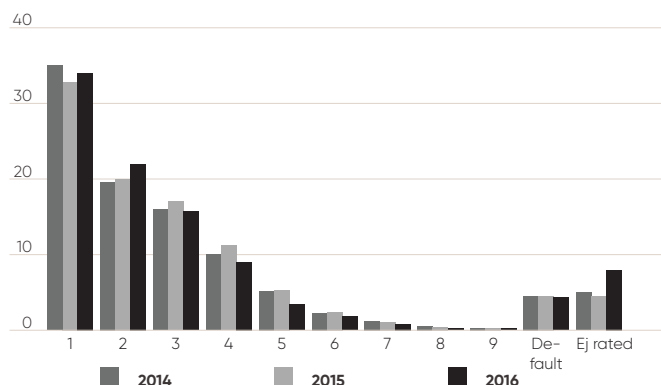
For privatkunder, der er svag-mærket og ikke-defaultet, vil kunden blive "down-graded" en ratingklasse, dog kan en svag-kunde ikke tilhøre de bedste ratinggrupper (1 og 2). For erhvervs kunderne rates svag- og ikke svag-kunder hver for sig i to forskellige modeller. Begge modeller bygger dog på de samme komponenter.

Offentlige kunder og finansielle kunder risikoklassificeres ikke.

Nye erhvervs kunder uden regnskabsoplysninger (primært nyetablerede virksomheder) rates ikke de første 6 måneder. Ligeledes vil enkelte nye privatkunder ikke blive ansøgningsscoret og dermed ikke blive ratet de første 6 måneder.

PRIVATKUNDERS EKSPONERINGER FORDELT PÅ RISIKOGRUPPER *)

(PCT.)

*) Ekskl. SparXpres.

Figur 2

GENNEMSNITLIG RISIKOGRUPPE *)

	2014	2015	2016
Gennemsnitlig risikogruppe	2,7	2,8	2,7

*) Eksponeringer efter nedskrivninger.

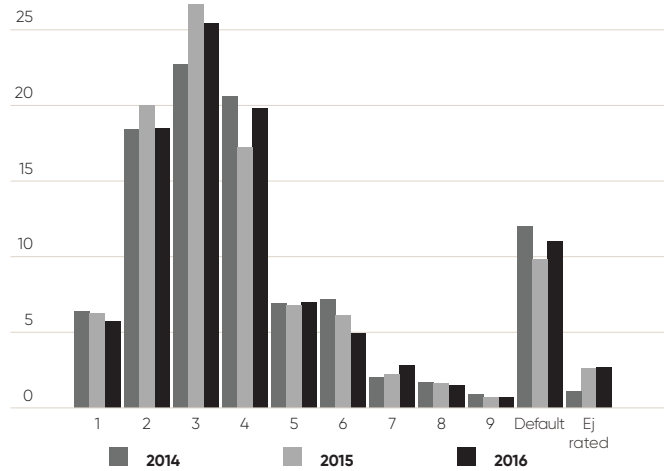
Figur 3

Som det fremgår af figur 3 har der fra 2015 til 2016 været tale om en lille forbedring i den gennemsnitlige bonitet for privatkunderne. Den gennemsnitlige rating er opgjort til 2,7, og viser således et lille fald i forhold til 2015.

Ej ratede privatkunder udviser i 2016 en stigning, hvilket skyldes konvertering til ny datacentral. Efter konverteringen var kreditmodellerne ude af drift i få måneder. Alle modeller er nu i normal drift.

EKSPONERINGER MOD ERHVERVSKUNDER FORDELT PÅ RATINGGRUPPER *)

(PCT.)

*) Uden offentlige kunder.

Figur 4

GENNEMSITLIG RISIKOGRUPPE *)

	2014	2015	2016
Gennemsnitlig risikogruppe	4,1	4,0	4,1

*) Eksponeringer efter nedskrivninger og uden offentlige kunder.

Figur 5

På figur 4 ses udviklingen i erhvervs kundernes rating. Der sker en lille forværring af den gennemsnitlige bonitet. Den gennemsnitlige ratinggruppe er ultimo 2016 opgjort til 4,1. Forværringen kan primært henføres til en mindre stigning i default.

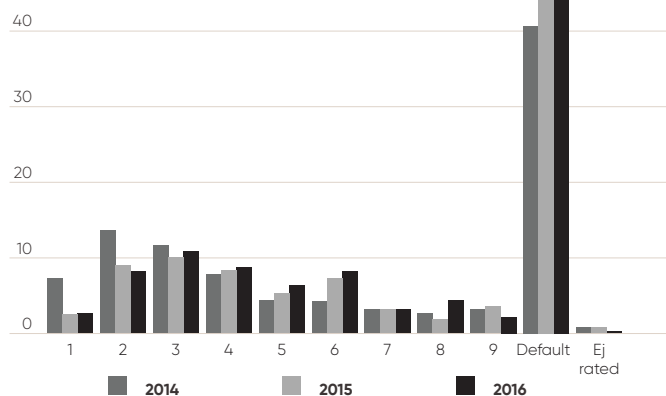
Landbrug

Udlån og garantier til landbrug udgør 3,4 mia. kr. ultimo 2016 svarende til 6,1%. Ultimo 2015 udgjorde eksponeringen mod branchen 3,5 mia. kr. svarende til 7,0%. Den samlede eksponering mod branchen er således faldet 0,1 mia. kr. fra ultimo 2015 til ultimo 2016. Udviklingen dækker over et mindre fald i udlån og en mindre stigning i garantier.

Leasingudlån udgør ultimo 2016 0,4 mia. kr. imod 0,3 mia. kr. ultimo 2015.

LANDBRUGSEKSPONERING UDEN LEASING FORDELT PÅ RATINGGRUPPER

(PCT.)

Figur 6

GENNEMSNITLIGT RISIKONIVEAU - LANDBRUG *)

	2014	2015	2016
Gennemsnitlig risikogruppe	6,0	6,6	6,3

*) Eksponering efter nedskrivninger

Figur 7

Som det fremgår af figur 7, er den gennemsnitlige bonitet forbedret i 2016, primært som følge af fald i defaultgruppen.

Spar Nord har som princip, at når landbrugskunder ikke kan skabe positiv konsolidering ved de af banken fastsatte nulpunktspriser på 950 kr./kg uden efterbetaling for svinekød og 2,20 kr./kg uden efterbetaling for mælk, defineres dette som OIV. Beregningen af nulpunktspriser tager, uanset hvilken finansiering der konkret er valgt, udgangspunkt i finansiering til 4 % fast rente på hele den rentebærende gæld. Kan der på disse betingelser ikke opstilles realistiske resultater, bliver der foretaget nedskrivningsberegning. Spar Nord har en forventning om at afregningspriserne i 2017 for mælk bliver lidt bedre end gennemsnittet for 2016. Spar Nord forventer afregningspriserne for svinekød i 2017 vil blive på niveau med 2016.

Spar Nords opgørelse af sikkerhedsværdier på landbrugsejendomme er i overensstemmelse med Finanstilsynets seneste retningslinier, det vil sige at jordværdierne i Spar Nords primære markedsområde ligger i intervallet 125.000-160.000 kr. pr. hektar. Driftsbygninger vurderes i forhold til alder, stand mv. Driftsbygningerne vurderes til dagsværdi, hvilket indebærer at utidsvarende bygninger værdiansættes til nul kroner. Øvrige landbrugsaktiver som besætning, beholdninger, maskiner mv. optages til 80 % af bogført værdi. Alle ovennævnte værdier beregnes med et haircut på 5 %.

Spar Nords samlede nedskrivninger på landbrugsudlån udgør 755,1 mio. kr. i forhold til 831,5 mio. kr. ultimo 2015, svarende til 22,2 % for 2016 og 24,1 % for 2015.

Der er realiseret en driftspåvirkning fra nedskrivninger på 121,2 mio. kr. i 2016 (2015: 310,4 mio. kr.) og der er tabsført 226,1 mio. kr. (2015: 130,9 mio. kr.).

Landbruget har de seneste år haft meget vanskelige vilkår, og det har været nødvendigt at foretage store nedskrivninger. Erhvervet vurderes fortsat at stå overfor betydelige problemer ultimo 2016 med afvikling af gæld. Men de pt. højere afregningspriser vil dog lette på erhvervens likviditetsudfordringer.

På trods af den pæne stigning i afregningspriserne, er der landbrugsbedrifter, som er så udfordret på enten lav effektivitet eller høj gæld, at der fortsat er behov for afvikling af en del bedrifter.

Koncernens portefølje af landbrugskunder vurderes fortsat at have en tilfredsstillende spredning på produktionsgrene.

Koncentrationsrisiko

Eksponeringer mod enkelte kunder eller gruppe af indbyrdes forbundne kunder må, efter der er korrigeret for virkningen af kreditrisikoreduktion og undtagelser mv., ikke overstige 25 % af det justerede kapitalgrundlag i henhold til CRR. I forhold til Finanstilsynets Tilsynsdiamant må summen af eksponeringer, som efter fradrag udgør 10 % eller mere af det justerede kapitalgrundlag, ikke samlet overstige 125 % af kapitalgrundlaget. Dog kan her udelades eksponeringer mod institutter, som efter fradrag ikke udgør mere end 150 mio. EUR.

Der sker kvartalsvis indberetning af store eksponeringer til Finanstilsynet og EBA vedrørende overholdelse af ovenstående regler.

Spar Nord har internt fastsat en mere forsigtig øvre eksponeringsgrænse på maks. 500 mio. kr. Eksponeringer med samhandelspartnere i den finansielle sektor samt repoforretninger og reverse repoforretninger medregnes ikke til koncernens øvre grænse på 500 mio. kr.

Spar Nord koncernen har ikke haft eksponeringer med ikke-finansielle virksomheder eller koncerner, der overstiger disse grænser.

Af nedenstående tabel fremgår krediteksponeringer til koncerner, som udgør 10 % eller mere af det justerede kapitalgrundlag opgjort efter CRR, korrigeret for virkningen af kreditreduktion og undtagelser mv.

Krediteksponering *) Spar Nord koncernen	2016	2016	2016	2015	2015	2015
	Stk.	Mio. kr.	Pct.	Stk.	Mio. kr.	Pct.
Mio. kr.	Antal koncerner	Eksponering	Eksponering	Antal koncerner	Eksponering	Eksponering
Eksponeringer > 10 % af det justerede kapitalgrundlag opgjort efter CRR	1	1.220,7	14,5	1	1.273,1	16,1

*) Den samlede eksponering er opgjort efter Finanstilsynets vejledning til regnskabsindberetning.

Eksponeringer > 10 % er mod samhandelspartner i den finansielle sektor.

I forhold til Tilsynsdiamantens pejlemærke for store eksponeringer, der højest må udgøre 175 % af instituttets egentlige kernekapital, kan det oplyses, at Spar Nord ultimo 2016 ligger på 73,5 %.

UDLÅN OG GARANTIER FORDELT PÅ EKSPONERINGSSTØRRELSE *)

Mio. kr.	Antal 2016	Antal 2015	Andel i pct. 2016	Andel i pct. 2015
0 - 0,1	50.124	51.827	1,3	1,5
0,1 - 0,5	34.992	34.920	11,2	12,3
0,5 - 1,0	12.445	11.490	11,9	11,9
1,0 - 5,0	8.017	6.985	26,4	23,7
5,0 - 10,0	891	851	9,5	8,9
10,0 - 20,0	388	406	8,7	8,9
20,0 - 50,0	248	233	12,1	11,5
50,0 - 100,0	66	73	7,2	8,3
100,0 -	47	46	11,7	13,0
I alt	107.218	106.831	100,0	100,0

*) Ekskl. reverse repoforretninger og SparXpres.

Figur 8

Fordelt på eksponeringsstørrelse vurderes koncernens portefølje af udlån og garantier at være veldiversificeret, idet 60,3 % (2015: 58,3 %) kan henføres til eksponeringer under 10 mio. kr., og idet koncernen alene har 47 (2015: 46) eksponeringer over 100 mio. kr.

MODTAGNE SIKKERHEDER

Spar Nord ønsker at reducere risikoen på de enkelte eksponeringer ved at modtage de sikkerheder i form af pant i fysiske aktiver, værdipapirer samt garantier mv., der er mulighed for. De mest anvendte sikkerheder er pant i fast ejendom, værdipapirer samt rullende materiel. Langt den betydeligste form for sikkerhed, som Spar Nord modtager, er pant i fast ejendom. Ejendoms pantet udgøres hovedsageligt af privat beboelse.

EJENDOMSPANT FORDELT PÅ EJENDOMSTYPER

	2016		2015	
	Mio. kr.	Andel i pct.	Mio. kr.	Andel i pct.
Beboelse	12.913,2	55,4	12.166,2	54,3
Fritidshuse	953,2	4,1	922,5	4,1
Kontor og forretning	2.434,3	10,4	2.874,1	12,9
Landbrug	3.757,3	16,1	3.498,1	15,6
Øvrige	3.253,3	14,0	2.934,6	13,1
I alt	23.311,3	100,0	22.395,5	100,0

Figur 9

GEOGRAFISK FORDELING AF EJENDOMSPANT

	Pct.	
	2016	2015
Region Hovedstaden	14,4	14,0
Region Midtjylland	20,5	20,3
Region Nordjylland	40,1	42,0
Region Sjælland	9,5	9,2
Region Syddanmark	11,9	11,6
Udlandet	3,6	2,9
I alt	100,0	100,0

Figur 10

Spar Nord overvåger løbende værdien af de stillede sikkerheder. Hvis risikoen på en modpart forøges, vurderes sikkerhederne særlig kritisk. Værdien vurderes ud fra en tvangsrealisationspris på den stillede sikkerhed med fradrag af eventuelle omkostninger ved realiseringen.

I Spar Nords sikkerhedsvurdering af pant i udlejningsejendomme tages der udgangspunkt i ejendommens evne til at give forrentning. Der stilles forskellige krav til forrentningen afhængig af ejendommens anvendelse og ejendommens bygningsmæssige tilstand, ligesom ejendommens fysiske placering i Danmark har indflydelse. Boligudlejningsejendomme værdifastsættes ud fra krav til forrentning på 4,5 % til 10,0 % (2015: 4,5 % til 10,0 %).

KONCERNENS KREDITEKSPONERING FORDELT PÅ BLANCOANDELE

	Spar Nord koncernen 2016	Spar Nord koncernen 2015
Blancoandel - pct.		
< 10	43,8	38,7
10 - 50	20,8	21,5
50 - 75	9,4	10,7
> 75	26,0	29,1
Gennemsnitlig blancoandel	37,2	41,2

Faldet i blancoandelen kan primært henføres til en stor stigning i reverse repoforretninger (udlån) på 2,1 mia. kr., som alene reducerer blancoandelen med 1,4 procentpoint.

KONCERNENS KREDITEKSPONERING FORDELT PÅ BLANCOANDELE

Branche	2016		2015	
	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.
Offentlig myndighed	36,8	99,6	259,9	99,8
Landbrug, jagt og skovbrug	1.141,6	33,6	1.130,6	32,8
Fiskeri	46,3	43,3	53,8	52,9
Industri og råstofudvinding	908,4	34,3	878,3	35,0
Energiforsyning	536,2	30,7	636,7	31,8
Bygge og anlæg	708,8	36,8	627,6	41,0
Handel	1.846,7	47,9	1.766,2	49,9
Transport, hoteller og restauranter	487,6	29,1	485,9	31,8
Information og kommunikation	91,9	47,1	61,4	49,8
Finansiering og forsikring	1.764,1	19,6	1.656,7	25,1
Fast ejendom	2.386,2	39,7	2.548,1	46,4
Øvrige erhverv	1.184,2	44,8	1.374,2	54,5
Erhverv i alt	11.138,8	33,5	11.479,4	38,7
Privatkunder i alt	9.508,0	42,6	8.877,2	44,9
I alt	20.646,8	37,2	20.356,6	41,2

Figur 11

I tilfælde af at Spar Nord gør brug af sikkerheder som ikke umiddelbart kan konverteres til likvide beholdninger er det bankens politik at søge at afhænde sådanne aktiver hurtigst muligt.

Der er i 2016 tilbagetaget udstyr samt overtaget ejendomme i forbindelse med nødlidende eksponeringer for 23,7 mio. kr. (2015: 15,9 mio. kr.).

Der sker løbende vurdering og afskrivning på leasingaktiverne. Dette medfører at der i perioder med faldende priser på leasingaktiver sker en reduktion i de beregnede sikkerheder for bankens leasingaktiviteter.

SPAR NORD

MODTAGNE SIKKERHEDER OG TYPER HERAF

	2016 Mio. kr.	2015 Mio. kr.
Modtagne sikkerheder		
Krediteksponering, regnskabsmæssig	55.556,6	49.450,5
Sikkerhedsværdi	34.909,8	29.093,9
Blanco i alt	20.646,8	20.356,6
Typer af sikkerhed		
Ejendomme	14.246,4	13.771,2
Depot/værdipapirer	7.318,6	5.042,2
Garantier/kautationer	486,5	370,7
Køretøjer	655,8	708,8
Kontanter	507,8	511,1
Andre sikkerheder	4.092,7	3.687,0
Anvendte sikkerheder i alt	27.307,8	24.091,0
Spec. sikrede forretninger (kreditforeningsgarantier)	5.926,9	3.785,9
Sikret i alt, eksklusive Spar Nord Leasing	33.234,7	27.876,9
Modtagne sikkerheder, leasingaktiviteter	1.675,1	1.217,0
I alt	34.909,8	29.093,9

Figur 12

Når ejendomsværdien under ejendomspant fordelt på ejendoms typer bliver opgjort til 23,3 mia. kr. (2015: 22,4 mia. kr.), og der alene medgår 14,2 mia. kr. (2015: 13,8 mia. kr.) som sikkerhed i ejendomme i ovennævnte tabel, skyldes det at de 23,3 mia. kr. (2015: 22,4 mia. kr.) er det, som Spar Nord har pant i og registreret som stillede sikkerheder, mens de 14,2 mia. kr. (2015: 13,8 mia. kr.) er den andel, som reelt anvendes til beregning af sikkerhed på en eksponering. Nogle eksponeringer er mindre end sikkerhedsværdien, og der er også sikkerheder med værdi for kunder, som pt. ikke har udlån og kreditfaciliteter.

Nedskrivningskonto	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
<i>Individuelle nedskrivninger på udlån</i>				
Individuelle nedskrivninger, primo	1.645,6	1.648,5	1.645,6	1.648,5
Nye individuelle nedskrivninger	600,7	623,0	600,7	623,0
Tilbageførte individuelle nedskrivninger	318,9	334,6	318,9	334,6
Tidligere nedskrevet, nu endeligt tabt	304,2	374,7	304,2	374,7
Andre bevægelser	63,1	83,4	63,1	83,4
Individuelle nedskrivninger, ultimo	1.686,3	1.645,6	1.686,3	1.645,6
<i>Gruppevise nedskrivninger på udlån</i>				
Gruppevise nedskrivninger, primo	137,5	162,6	137,5	162,6
Nye gruppevise nedskrivninger	0,0	9,6	0,0	9,6
Tilbageførte gruppevise nedskrivninger	15,2	34,7	15,2	34,7
Andre bevægelser	1,3	0,0	1,3	0,0
Gruppevise nedskrivninger, ultimo	123,6	137,5	123,6	137,5
<i>Nedskrivninger på udlån i alt</i>				
Nedskrivninger, primo	1.783,1	1.811,1	1.783,1	1.811,1
Nye nedskrivninger	600,7	632,6	600,7	632,6
Tilbageførte nedskrivninger	334,1	369,3	334,1	369,3
Tidligere nedskrevet, nu endeligt tabt	304,2	374,7	304,2	374,7
Andre bevægelser	64,4	83,4	64,4	83,4
Nedskrivninger, ultimo	1.809,9	1.783,1	1.809,9	1.783,1
<i>Nedskrivninger indregnet i resultatopgørelsen</i>				
Nye nedskrivninger	600,7	632,6	600,7	632,6
Tilbageførte nedskrivninger	334,1	369,3	334,1	369,3
Tab uden forudgående nedskrivninger	114,3	168,3	114,3	168,3
Indgået på tidligere afskrevne fordringer	115,9	67,2	115,9	67,2
Indregnet i resultatopgørelsen	265,0	364,4	265,0	364,4
<i>Hensættelser til tab på garantier</i>				
Hensættelser, primo	42,9	33,9	42,9	33,9
Nye hensættelser	45,8	22,6	45,8	22,6
Tilbageførte hensættelser	21,7	13,6	21,7	13,6
Hensættelser til tab på garantier, ultimo	67,0	42,9	67,0	42,9
<i>Hensættelser til tab på garantier indregnet i resultatopgørelsen</i>				
Nye hensættelser	45,8	22,6	45,8	22,6
Tilbageførte hensættelser	21,7	13,6	21,7	13,6
Indregnet i resultatopgørelsen	24,1	9,0	24,1	9,0
Nedskrivningskontoen for udlån og hensættelser på garantier i alt	1.876,9	1.826,0	1.876,9	1.826,0
<i>Nedskrivninger, øvrige kreditrisici</i>				
Nedskrivninger, øvrige kreditrisici, primo	10,5	10,5	10,5	10,5
Nye nedskrivninger	3,5	0,0	3,5	0,0
Tilbageførte nedskrivninger	0,6	0,0	0,6	0,0
Andre bevægelser	0,6	0,0	0,6	0,0
Nedskrivninger, øvrige kreditrisici i alt	14,0	10,5	14,0	10,5
Nedskrivningskontoen for udlån og hensættelser på garantier samt øvrige kreditrisici i alt	1.890,9	1.836,5	1.890,9	1.836,5
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.				
<i>Den samlede indregning i resultatopgørelsen under nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. kan specificeres således:</i>				
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender	265,0	364,4	265,0	364,4
Hensættelser til tab på garantier	24,1	9,0	24,1	9,0
Nedskrivninger på kreditinstitutter	2,9	0,0	2,9	0,0
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. i alt	292,0	373,4	292,0	373,4
Tilgodehavender med standset renteberegning	176,9	281,3	176,9	281,3
<i>Nedskrevne fordringer renteberegnes alene på den nedskrevne saldo</i>				
Indtægtsførte renter på nedskrevne udlån	65,0	83,4	65,0	83,4

Eksponeringer og nedskrivninger fordelt på brancher	2016				2015			
	Udlån og garantier		Samlede nedskrivninger		Udlån og garantier		Samlede nedskrivninger	
	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.
<i>Erhverv</i>								
Offentlige myndigheder	36,9	0,1	0,0	0,0	260,5	0,5	0,0	0,0
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	3.500,8	6,3	757,1	40,3	3.551,9	7,2	833,6	45,6
Industri og råstofudvinding	2.645,8	4,8	46,4	2,5	2.506,0	5,1	50,8	2,8
Energiforsyning	1.746,3	3,1	28,2	1,5	1.999,7	4,0	13,7	0,8
Bygge og anlæg	1.925,4	3,5	56,7	3,0	1.527,3	3,1	57,1	3,1
Handel	3.856,6	6,9	83,0	4,4	3.539,3	7,2	90,8	5,0
Transport, hoteller og restauranter	1.672,9	3,0	62,7	3,4	1.524,1	3,1	44,2	2,4
Information og kommunikation	195,2	0,3	5,7	0,3	123,2	0,2	0,9	0,0
Finansiering og forsikring	8.995,8	16,2	979	5,2	6.617,7	13,4	48,5	2,7
Fast ejendom	6.008,1	10,8	278,1	14,8	5.496,0	11,1	228,8	12,5
Øvrige erhverv	2.642,5	4,8	82,6	4,4	2.523,8	5,1	55,9	3,1
Erhverv i alt	33.226,3	59,8	1.498,4	79,8	29.669,5	60,0	1.424,3	78,0
Private kunder i alt	22.330,3	40,2	378,5	20,2	19.781,0	40,0	401,7	22,0
Udlån og garantier i alt	55.556,6	100,0	1.876,9	100,0	49.450,5	100,0	1.826,0	100,0
<i>Heraf udgør gruppevisse nedskrivninger</i>								
Private			22,1	17,2			29,5	21,5
Erhverv			101,5	82,8			108,0	78,5
Gruppevisse nedskrivninger			123,6	100,0			137,5	100,0

I forbindelse med Spar Nords løbende kreditrisikostyring fordeles gruppevisse nedskrivninger ikke ud på brancher, men ses i stedet som en samlet post fordelt på privat og erhverv, idet gruppevisse nedskrivninger er beregnet ud fra ratingmodeller.

Individuelt nedskrevne udlån mv.

Spar Nord koncernen / Spar Nord moderselskab

	2016 Mio. kr.	2015 Mio. kr.
<i>Udlån og tilgodehavender</i>		
Summen af udlån og tilgodehavender, hvorpå der er foretaget individuelle nedskrivninger	3.740,2	3.567,3
Nedskrivninger på udlån, tilgodehavender	1.686,3	1.645,6
Regnskabsmæssig værdi af udlån og tilgodehavender	2.053,9	1.921,7
<i>Garantier</i>		
Summen af garantier, hvorpå der er foretaget individuelle hensættelser	247,8	152,4
Hensættelser på garantier	67,0	42,9
Regnskabsmæssig værdi af garantier	180,8	109,5

Nedskrivningskontoen for individuelle nedskrivninger fordelt på årsager til værdiforringelse

	2016		2015	
	Krediteks- før nedskr. Mio. kr.	Ned- skrivning Mio. kr.	Krediteks- før nedskr. Mio. kr.	Ned- skrivning Mio. kr.
<i>Individuelle nedskrivninger på udlån, tilgodehavender og garantier</i>				
Konkurs	199,1	141,9	100,7	72,5
Inkasso eller betalingsstandsning	186,6	123,3	255,0	156,6
Finansielle vanskeligheder i øvrigt	3.602,3	1.488,1	3.364,0	1.459,4
Individuelle nedskrivninger på udlån, tilgodehavender og garantier i alt	3.988,0	1.753,3	3.719,7	1.688,5

Konkurser kan langt overvejende henføres til erhvervskunder.

Sikkerhederne for de individuelt værdiforringede udlån og for de overfaldne udlån, som ikke er individuelt nedskrevet, afviger ikke væsentligt fra Spar Nords sikkerheder i øvrigt.

KREDITLEMPELSE (FORBEARANCE)

En udlånsfacilitet defineres som kreditlempet, hvis der grundet låntagers økonomiske problemer er givet lempelige vilkår på rente og/eller ydelse, eller hvis der er sket en refinansiering med lempelige vilkår.

I Spar Nord er kreditlempelse et OIV kriterium og vilkårene vurderes lempet, hvis der for OIV markerede erhvervskunder tildeles en rente under 3 %. For privatkunder vurderes en rente under 3,5 % som en lempelse. Endvidere vurderes for privatkunder ydelsesfastsættelse, som medfører restløbetider over 20 år, som lempelige vilkår. For boligfinansiering vil vilkårene typisk være fastlagt før eventuel OIV markering og vil derfor ikke indgå i opgørelsen af lempelige vilkår uanset ovenstående kriterier er opfyldt.

Non-performing eksponering (NPL)

NPL er defineret som klassen af eksponeringer, der er misligholdte (ud fra Basel kriterier) og/eller er værdiforringet. Det vil sige eksponeringer mod kunder med afskrivninger, nedskrivninger eller 90 dages restance.

I nedenstående figur 13 er givet en opgørelse over kreditlempede udlån.

Kreditlempede udlån (Mio. kr.)	2016			
	Erhverv	Landbrug	Private	I alt
Non-Performing	591,3	616,6	186,5	1.394,4
Performing	84,7	5,4	22,1	112,2
I alt	676,0	622,0	208,6	1.506,6

Kreditlempede udlån (Mio. kr.)	2015			
	Erhverv	Landbrug	Private	I alt
Non-Performing	582,2	524,8	244,2	1.351,2
Performing	123,2	26,6	22,8	172,6
I alt	705,4	551,4	267,0	1.523,8

Figur 13

**Forfaldne, men ikke værdiforringede fordringer
Koncernen**

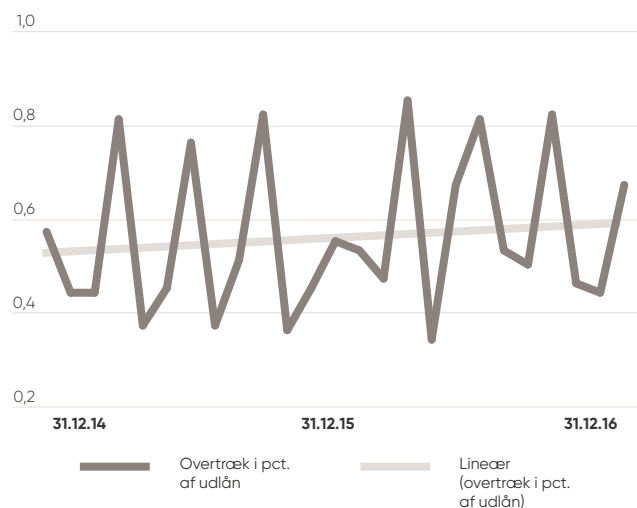
Mio. kr.	Total			
	Over- træk 31.12.16	Sikret 31.12.16	Over- træk 31.12.15	Sikret 31.12.15
0 - 30 dage	120,7	116,0	126,4	117,0
31 - 60 dage	5,8	5,7	10,5	10,3
61 - 90 dage	2,3	2,3	1,4	1,4
> 90 dage	8,5	8,2	5,5	5,4
I alt	137,3	132,2	143,8	134,1

Figur 14

OVERTRÆK

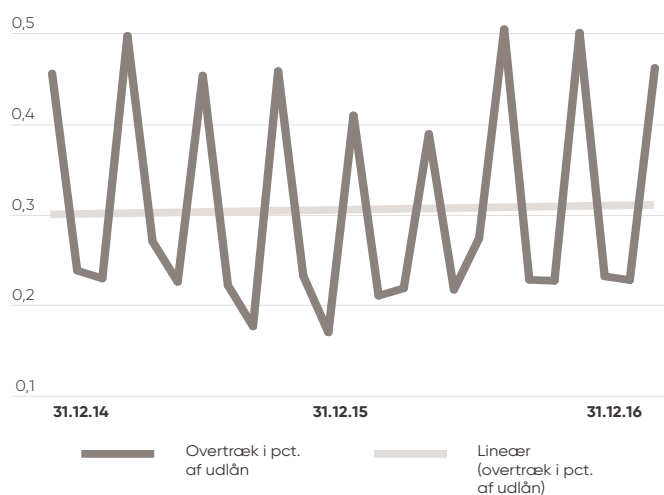
Der foregår løbende kontrol af udviklingen i overtræk i banken. Udviklingen kan ses af nedenstående figur 15 og 16, hvor der er indregnet en trendlinie for udviklingens retning de seneste 2 år måned for måned. Overtrækket for privatkunder har i løbet af året befundet sig i et stabilt lavt niveau under 0,6 %. For erhvervskunder ekskl. landbrug ligger overtrækket ligeledes i hele perioden på et lavt niveau med et gennemsnit på ca. 0,3 % af udlånet i Spar Nords Lokale Banker. Dette anses for at være tilfredsstillende.

PRIVATKUNDER – LOKALE BANKER – UDVIKLING I OVERTRÆK/RETOANCER (PCT.)

Figur 15

ERHVERVSKUNDER – LOKALE BANKER UDVIKLING I OVERTRÆK/RETOANCER (PCT.)

Figur 16

FINANSIEL KREDITRISIKO

Som led i handel med og beholdninger af værdipapirer, valuta og afledte finansielle instrumenter samt betalingsformidling mv. opstår der kreditrisiko mod finansielle modparter.

Spar Nords ledelse bevilger lines på kreditrisiko mod finansielle modparter under hensyntagen til den enkelte samhandelspartners risikoprofil, rating, størrelse og soliditet. Risici og lines på finansielle instrumenter følges konstant.

FINANSIEL KREDITRISIKO	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15
KONCERNEN	Regnskabs-	Regnskabs-	Risiko-	Risiko-
	mæssig værdi	mæssig værdi	beholdning	beholdning
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.
AAA	14.786,9	15.244,8	14.036,7	15.843,5
AA	350,0	944,8	350,0	944,8
A	1.336,3	1.534,3	1.335,9	1.534,3
BBB	591,8	1.190,8	591,8	1.190,8
BB	75,1	61,7	75,1	61,8
B	14,8	16,9	14,8	16,9
CCC	0,8	0,8	0,8	0,8
Uden rating	244,5	227,7	239,8	226,1
Ufordelt	0,0	0,4	0,0	0,4
I alt	17.400,2	19.222,2	16.644,9	19.819,4

Overordnet vurderer ledelsen, at Spar Nords kreditrisiko mod finansielle modparter er på et moderat niveau, idet 94,5 % (2015: 92,4 %) af den finansielle kreditrisiko kan henføres til modparter med en rating på A eller bedre.

OBLIGATIONSBEHOLDNINGEN

Den største kilde til finansiell kreditrisiko er koncernens obligationsbeholdning.

OBLIGATIONSBEHOLDNING FORDELT PÅ USTEDERTYPE

KONCERNEN	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15
	Regnskabs-	Regnskabs-	Risiko-	Risiko-
	mæssig værdi	mæssig værdi	beholdning	beholdning
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.
Realkreditobligationer	12.989,7	13.683,0	12.299,4	14.319,4
Finansielle udstedere	1.072,6	1.700,0	1.068,2	1.700,0
Kreditobligationer	270,5	304,6	270,5	303,1
Statsobligationer	603,3	366,0	542,7	328,3
I alt	14.936,1	16.053,6	14.180,8	16.650,8

Opgjort som risikobeholdning består Spar Nords obligationsbeholdning for 86,8 % (2015: 86,0 %) vedkommende af realkreditobligationer, 7,5 % (2015: 10,2 %) obligationer fra finansielle udstedere og 5,7 % (2015: 3,8 %) øvrige udstedere.

OBLIGATIONSBEHOLDNING FORDELT PÅ RATING

KONCERNEN	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15
	Regnskabs-	Regnskabs-	Risiko-	Risiko-
	mæssig værdi	mæssig værdi	beholdning	beholdning
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.
AAA	13.334,2	13.904,2	12.584,0	14.502,9
AA	158,0	316,1	158,0	316,1
A	824,6	624,9	824,2	624,9
BBB	388,1	1.017,0	388,1	1.017,0
BB	73,2	60,2	73,2	60,3
B	14,8	16,9	14,8	16,9
CCC	0,8	0,8	0,8	0,8
Uden rating	142,4	113,5	137,7	111,9
I alt	14.936,1	16.053,6	14.180,8	16.650,8

Tilgodehavender i kreditinstitutter

Den anden store kilde til finansiel kreditrisiko er mellemværender med kreditinstitutter og centralbanker. Her er Spar Nords risiko typisk mod centralbanker med en AAA-rating eller mod danske pengeinstitutter, som bankens Handels- og Udlandsområde har et kundeforhold til.

TILGODEHAVENDER I KREDITINSTITUTTER FORDELT PÅ PRODUKTTYPE

KONCERNEN	31.12.16 Regnskabs- mæssig værdi Mio. kr.	31.12.15 Regnskabs- mæssig værdi Mio. kr.	31.12.16 Risiko- beholdning Mio. kr.	31.12.15 Risiko- beholdning Mio. kr.
Reverse repoforretninger	1.452,8	1.340,6	1.452,8	1.340,6
Deposits og unoterede obligationer	73,0	50,0	73,0	50,0
Ansvarlige lån	0,0	6,5	0,0	6,5
Løbende konti	125,9	303,7	125,9	303,7
CSA konti mv.	527,1	1.020,2	527,1	1.020,2
Kommercielle udlandsforretninger	0,0	20,3	0,0	20,3
I alt	2.178,8	2.741,3	2.178,8	2.741,3
Positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter, finansielle virksomheder	285,3	427,3	285,3	427,3
I alt	2.464,1	3.168,6	2.464,1	3.168,6

TILGODEHAVENDER I KREDITINSTITUTTER FORDELT PÅ RATING

KONCERNEN	31.12.16 Regnskabs- mæssig værdi Mio. kr.	31.12.15 Regnskabs- mæssig værdi Mio. kr.	31.12.16 Risiko- beholdning Mio. kr.	31.12.15 Risiko- beholdning Mio. kr.
AAA	1.452,7	1.340,6	1.452,7	1.340,6
AA	192,0	628,7	192,0	628,7
A	511,7	909,4	511,7	909,4
BBB	203,7	173,8	203,7	173,8
BB	1,9	1,5	1,9	1,5
Uden rating	102,1	114,2	102,1	114,2
Ufordelt	0,0	0,4	0,0	0,4
I alt	2.464,1	3.168,6	2.464,1	3.168,6

87,5 % (2015: 90,9 %) af Spar Nords mellemværende med kreditinstitutter vedrører institutter med rating A eller højere. Af et samlet mellemværende med kreditinstitutter på 2,5 mia. kr. (2015: 3,2 mia. kr.) kan 58,9 % (2015: 42,3 %) henføres til institutter med AAA-rating, 7,8 % (2015: 19,9 %) til institutter med AA-rating og 20,8 % (2015: 28,7 %) til institutter med A-rating.

Mellemværende med kreditinstitutter uden rating kan primært henføres til danske pengeinstitutter.

NOTE

52 **MARKEDSRISIKO**

Markedsrisiko er risikoen for, at markedsværdien af Spar Nords aktiver og passiver ændrer sig som følge af ændringer i markedsf forholdene. Markedsrisici er en konsekvens af Spar Nords åbne positioner i de finansielle markeder og kan opdeles i renterisiko, aktierisiko, valutarisiko, og likviditetsrisiko. Markedsrisici styres og afdækkes primært i Spar Nords Handels- og Udlandsområde.

Der er i 2016 ikke foretaget væsentlige ændringer i forudsætninger, målsætninger, politikker, eksponeringer og beregningsmetoder mv. i forhold til sidste år.

Spar Nords bestyrelse fastlægger de overordnede politikker, rammer og principper for risikostyring. Politikkerne vedrører identificering og beregning af forskellige former for markedsrisiko. Rammerne angiver specifikke grænser for hvor stor risiko banken ønsker at påtage sig. Principperne fastslår, hvilke metoder de forskellige risikomål opgøres efter. Bestyrelsen modtager løbende rapportering om udviklingen i risici og udnyttelsen af tildelte risikorammer.

Målet med Spar Nords markedsrisikopolitik er at sikre at Spar Nord til ethvert tidspunkt har en markedsrisiko, der står i et hensigtsmæssigt forhold til Spar Nords kapitalgrundlag. Markedsrisikopolitikken skal ligeledes sikre, at banken til ethvert tidspunkt har en tilstrækkelig og tilpasset håndtering og styring af risiko på markedsrisikoområdet.

Til styring af markedsrisici er der lavet et instruksieraki med tre niveauer. På første niveau definerer bestyrelsen rammerne for Spar Nord til bankens direktion. På næste niveau videredelegerer direktionen til Spar Nords enheder, hvoraf Handels- og Udlandsområdet er den markant største enhed. På tredje og sidste niveau tildeles direktørerne i Handels- og Udlandsområdet de rammer, som de kan operere inden for.

Middle Office funktionen i Økonomiafdelingen har ansvaret for at opføre, overvåge, kontrollere og rapportere markedsrisici til bestyrelse og direktion. Markedsrisiciene styres og overvåges gennem et integreret risikostyringssystem. Der følges løbende op på alle markedsrisikotyperne på alle instruksbelagte enheder, og instruksoverskridelser rapporteres videre op i

hierarkiet. For at sikre uafhængighed har Middle Office funktionen ikke positionstagningsbeføjelser. Alle handler afvikles af Spar Nords Back Office-afdeling i henhold til Finanstilsynets retningslinier for funktionsadskillelse.

I instruksierarkiet er der opstillet en række grænser, der styres efter. Disse grænser er langsigtet påvirket af Spar Nords forretningsmæssige udvikling. Ultimo 2016 tilsiger de væsentligste grænser, at Spar Nord:

- kan have en nettoenterisiko på 2,7 % målt i forhold til Spar Nords kernekapital ved en stigning i renten på 1 procentpoint.
- kan erhverve obligationer, målt ved risikobeholdningen, for 22 mia. kr.
- kan erhverve børsnoterede aktier for 400 mio. kr.

Renterisiko

Renterisiko er risikoen for tab som følge af renteudsving. De fleste af Spar Nords renterisici stammer fra aktiviteter, der involverer almindelige bankforretninger som ind- og udlån samt handel og positionstagning i en række renterelaterede produkter. De fleste af disse aktiviteter omfatter simple renteprodukter såsom renteswaps, obligationer, futures og standard renteoptioner.

Opgørelsen af renterisikoen sker på baggrund af varighedsmål samt på baggrund af det aftalte cashflow. Til brug for styring af beholdningen af danske realkreditobligationer, anvendes modelberegnete risikonøgletal der tager højde for det indbyggede optionselement. For renteoptioner er ovennævnte nøgletal suppleret med de væsentligste risikofaktorer som udtrykker følsomheden af optionspræmien på de underliggende parametre.

Renterisikoen vurderes dagligt og dispositioner træffes ud fra forventningerne til den makroøkonomiske og konjunkturmæssige situation. Renterisikoen i valuta omregnes til danske kroner og ved opgørelsen af nettoenterisikoen modregnes den negative renterisiko i den positive renterisiko.

Nedenfor er vist renterisikoen opdelt på valuta og varighed, hvor renterisikoen er et udtryk for det forventede tab på rentepositioner som følge af en stigning i renten på 1 procentpoint.

RENTERISIKO FORDELT PÅ LØBETID OG VALUTA I MIO. KR.

2016	Under 3 mdr.	3 mdr. til 1 år	1 år til 3 år	3 år til 7 år	Over 7 år	I alt
DKK	12,8	-7,8	5,5	13,5	55,0	79,0
EUR	2,7	4,3	-12,9	-1,4	7,2	-0,1
USD	1,4	0,1	0,4	0,3	0,0	2,2
GBP	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
NOK	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
CHF	0,4	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,3
JPY	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
SEK	0,5	-0,1	-0,7	0,1	0,0	-0,2
Øvrige	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt	17,7	-3,6	-7,7	12,6	62,2	81,2

2015	Under 3 mdr.	3 mdr. til 1 år	1 år til 3 år	3 år til 7 år	Over 7 år	I alt
DKK	7,0	21,2	5,5	19,0	46,8	99,5
EUR	0,6	6,1	-6,7	-5,0	10,5	5,5
USD	-0,2	-1,0	0,1	4,1	0,6	3,6
GBP	0,0	0,1	0,1	0,3	0,0	0,5
NOK	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
CHF	0,1	-0,4	-0,3	0,0	0,0	-0,6
JPY	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
SEK	0,3	-0,1	0,7	-0,3	0,0	0,6
Øvrige	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt	7,7	25,9	-0,6	18,2	57,9	109,1

Som det fremgår af tabellen er Spar Nord primært eksponeret mod DKK (2015: DKK). Det kan desuden ses, at renterisikoen siden ultimo 2015 er gået fra at være positiv med 109,1 mio. kr. til ultimo 2016 at være positiv med 81,2 mio. kr.

Ved en parallelforskydning af rentekurverne opad med 1 procentpoint vil en positiv renterisiko påvirke egenkapitalen i negativ retning. Renterisikoen ville i 2016 maksimalt kunne have påvirket egenkapitalen i negativ retning med 2,1 % (2015: i positiv retning med 0,4 % og i negativ retning med 2,1 %) ved en rentestigning på 1 procentpoint.

VALUTARISIKO

Valutakursrisiko er risikoen for tab på positioner i valuta som følge af ændringer i valutakurserne. Valutoptioner indgår i opgørelsen med den deljusterede position.

Valutarisikoen er vist i nedenstående tabel. Beregningen tager udgangspunkt i, at alle valutakurser udvikler sig i en ugunstig retning med 2 %.

VALUTARISIKO	Spar Nord koncernen 31.12.16 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 31.12.15 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 31.12.16 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 31.12.15 Mio. kr.
Aktiver i fremmed valuta i alt	8.601,8	5.495,9	8.601,8	5.495,9
Passiver i fremmed valuta i alt	997,1	2.536,1	997,1	2.536,1

Valutarisiko fordelt på valutaer:

EUR	-0,8	-2,3	-0,8	-2,3
SEK	0,0	-0,5	0,0	-0,5
USD	-0,6	-1,9	-0,6	-1,9
GBP	-0,1	-0,5	-0,1	-0,5
CHF	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2
NOK	-0,2	-0,3	-0,2	-0,3
JPY	0,0	-0,2	0,0	-0,2
Øvrige valutaer	-0,4	-0,3	-0,4	-0,3
Valutarisiko på finansielle instrumenter mv. i alt	-2,2	-6,2	-2,2	-6,2

Som det fremgår af tabellen er den samlede valutarisiko for Spar Nord ultimo 2016 på -2,2 mio. kr., hvilket er 4,0 mio. kr. lavere end ultimo 2015. Udviklingen er forårsaget af en reduceret valutaposition i samtlige valutaer bortset fra øvrige valutaer som er forøget.

AKTIERISIKO

Aktierisiko er risikoen for tab som følge af skiftende aktiekurser, og den er beregnet som nettoværdien af lange og korte positioner i aktier samt aktierelaterede instrumenter.

Aktiepositionerne er opgjort afhængig af, om de er i eller uden for handelsbeholdningen.

	Spar Nord koncernen 31.12.16 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 31.12.15 Mio. kr.
<i>Aktierisiko i handelsbeholdningen:</i>		
Børsnoterede aktier i handelsbeholdningen	204,6	131,8
Unoterede aktier i handelsbeholdningen	6,8	10,5
Aktier i handelsbeholdningen i alt	211,4	142,3

Aktier i handelsbeholdningen er aktier som erhverves med handelshensigt.

Aktierisiko uden for handelsbeholdningen:

Aktier i kredit- og finansieringsinstitutter	1.135,4	1.109,2
Aktier i administrationsselskaber til investeringsforeninger	78,0	82,1
Aktier i pensionsinstitutter	2,1	2,1
Aktier i dataleverandør	42,0	233,9
Aktier i betalingsformidlingsvirksomhed	0,0	5,1
Andre aktier	88,3	83,6
Aktier i strategiske samarbejdspartnere i alt	1.345,8	1.516,0
Realiserede gevinster *)	45,8	245,8
Urealiserede gevinster	64,8	69,3
Associerede selskaber i alt	118,4	82,4
Aktier uden for handelsbeholdningen i alt	1.464,2	1.598,4

*) Heraf gevinst ved salg af aktier i Nørresundby Bank på 225,6 mio. kr. i 2015, som er indregnet i kursreguleringer.

NOTE

Aktier udenfor handelsbeholdningen er kendetegnet ved, at de ikke er erhvervet med handelshensigt. Desuden skelnes der mellem aktier i associerede selskaber og aktier i strategiske samarbejdspartnere.

Spar Nords væsentligste aktie indregnet under associerede selskaber ultimo 2016 er Valueinvest Asset Management SA (2015: Valueinvest Asset Management SA).

Aktier i strategiske samarbejdspartnere i den finansielle sektor er aktier i selskaber, som har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning inden for realkredit, betalingsformidling, investeringsforeninger mv. Deltagelse i de pågældende selskaber anses for at være en forudsætning for bankens drift.

I flere af sektorselskaberne omfordeles aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandel afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet. Omfordelingen sker typisk med udgangspunkt i sektorselskabets indre værdi. Spar Nord regulerer på den baggrund den indregnede værdi af disse aktier, når der foreligger ny information, som understøtter en ændret værdiansættelse. I andre sektorselskaber omfordeles aktierne ikke, men måles med udgangspunkt i en dagsværdi svarende til indre værdi eller anden anerkendt værdiansættelsesmetode (bl.a. diskontering af cash flow og markedsforventninger til egenkapitalforrentningskrav). Reguleringerne i værdierne af aktierne i disse selskaber indregnes ligeledes i resultatopgørelsen.

	Spar Nord koncernen 31.12.16 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 31.12.15 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 31.12.16 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 31.12.15 Mio. kr.
Aktier der indgår i handelsbeholdningen:				
Lange positioner	211,4	142,3	211,4	142,3
Korte positioner	1,9	2,3	1,9	2,3
Bruttobeholdning	213,3	144,6	213,3	144,6

Andel af aktier indregnet efter dagsværdioptionen henvises til note 21.

FØLSOMHEDSANALYSE

Følsomhedsoplysningerne viser effekten af isolerede ændringer i renten, aktiekurserne på beholdningerne i handelsbeholdningen, mens effekten af ændringer i valutakurserne er for positioner både i og udenfor handelsbeholdningen.

	Egenkapitaleffekt		Driftseffekt	
	Ultimo 2016 Pct.	Ultimo 2015 Pct.	Ultimo 2016 Mio. kr.	Ultimo 2015 Mio. kr.
- Rentestigning på 1 procentpoint	-0,8	-1,3	-66,1	-95,9
- Rentefald på 1 procentpoint	0,8	1,3	66,1	95,9
- Aktiekursfald på 10 pct.	-0,2	-0,1	-16,5	-10,9
- Valutakursændring på 2 pct. i ugunstig retning	0,0	-0,1	-1,7	-4,7

Den driftsmæssige effekt er beregnet efter skat.

Indvirkningen på egenkapitalen er den samme som driftseffekten, beregnet efter skat. Der er ingen direkte påvirkning af egenkapitalen, da der er ikke er hold til udløb investeringer.

Følsomhedsanalysens procentvise ændringer i renten, aktiekurserne og valutakurserne er beregnet i forhold til ultimo egenkapitalen.

Følsomheden ved renteændringer er opgjort med udgangspunkt i ændringer i nettorenterisikoen sammenholdt med egenkapitalen.

Følsomheden ved aktiekursfald er beregnet med udgangspunkt i bankens aktiebeholdning.

53 LIKVIDITETSRSIKO

Der er i 2016 ikke foretaget væsentlige ændringer i beregningsmetoder, politikker og eksponeringer mv. i forhold til sidste år.

Spar Nord er generelt eksponeret over for likviditetsrisiko, når udlåns-, investerings- og fundingaktiviteter resulterer i cashflow mismatch.

Ved likviditetsrisiko forstås, at Spar Nord ikke kan opfylde sine betalingsforpligtelser samtidig med opfyldelse af likviditetskrav i lovgivningen. Det er ligeledes en likviditetsrisiko, såfremt manglende finansiering/funding forhindrer Spar Nord i at opretholde den vedtagne forretningsmodel eller at Spar Nords omkostninger til likviditetsfremskaffelse stiger uforholdsmæssigt meget.

Likviditetsstyringen er baseret på en løbende overvågning og styring af den kortsigtede og langsigtede likviditetsrisiko, og er bygget op omkring fire elementer:

- Strategisk likviditet
- Likviditetsberedskab
- Likviditetsberedskabsplan
- Stresstest

Herudover indgår:

- Fundingstruktur
- Moody's "12 måneder uden hjælp"

Med udgangspunkt i de af bestyrelsen fastsatte politikker, målsætninger og beredskabsplaner har direktionen udstukket operationelle rammer og specifikke limits, hvor Handels- og Udlandsområdet har ansvaret for styring af koncernens kortsigtede likviditet, og Økonomiafdelingen har ansvaret for styringen af Spar Nords langsigtede funding.

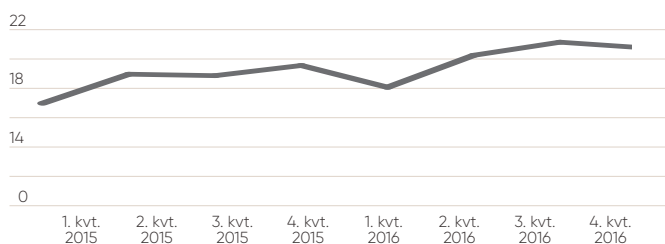
STRATEGISK LIKVIDITET

Spar Nord opgør den strategiske likviditet som indlån ekskl. repoforretninger, seniorlån, udstedte obligationer, efterstillede kapitalindskud og egenkapital fratrukket udlån ekskl. reverse repoforretninger. Derimod medregnes efterstillede kapitalindskud, seniorlån og udstedte obligationer, som har forfald inden for 12 måneder, ikke i opgørelsen af strategisk likviditet.

Spar Nords strategiske likviditet opgør den langsigtede likviditet.

STRATEGISK LIKVIDITET

(MIA. KR.)

Figur 17

Ved udgangen af 2016 havde Spar Nord en strategisk likviditet på 20,7 mia. kr., hvilket udgør en stigning på 1,2 mia. kr. sammenlignet med ultimo 2015, hvor den strategiske likviditet blev opgjort til 19,5 mia. kr.

Stigningen i den strategiske likviditet kan hovedsageligt henføres til en vækst i bankindlån på 2,1 mia. kr. som i nogen grad modsvares af en stigning i udlån til bank- og leasingaktiviteter på 1,2 mia. kr. I december 2016 optog Spar Nord hybrid kernekapital på 0,45 mia. kr., der sammen med konsolidering bidrager positivt med 0,7 mia. kr. til strategisk likviditet. Derimod har 0,4 mia. kr. af den efterstillede kapital forfald inden for 1 år påvirket strategisk likviditet i nedadgående retning.

Efterfølgende er den strategiske likviditet specificeret på de enkelte bestanddele for henholdsvis ultimo 2016 og 2015.

	Spar Nord koncernen 31.12.16 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 31.12.15 Mio. kr.
STRATEGISK LIKVIDITET		
Indlån, bankaktiviteter	46.464,2	44.366,7
Seniorlån	48,8	63,6
Efterstillede kapitalindskud	1.093,2	1.088,8
Egenkapital	8.627,1	7.887,0
Likviditetsfremskaffelse	56.233,3	53.406,1
Udlån, bankaktiviteter	33.130,3	32.630,5
Udlån, leasingaktiviteter	1.961,9	1.253,7
Udlån, (bank- og leasingaktivitet)	35.092,2	33.884,2
Seniorlån, udstedte obligationer og efterstillet kapitalindskud med restløbetid under 1 år	401,0	0,0
Strategisk likviditet	20.740,1	19.521,9

Figur 18

Likviditetsberedskab

Lov om finansiell virksomhed § 152 udfases ved udgangen af 2016 og sidste opgørelse heraf er ultimo 2016. Ultimo 2016 er der således stadig to krav til likviditetsberedskabet, § 152 og LCR.

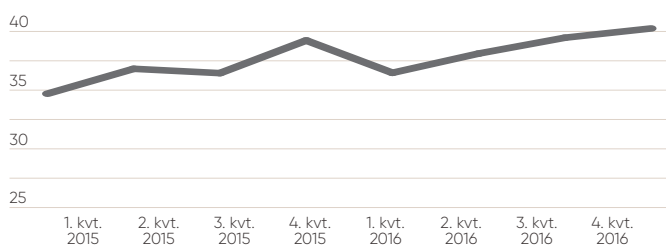
Likviditetsberedskab iht. § 152

Spar Nords styring af kortsigtet likviditet skal sikre tilstrækkelig fri likviditet, således Spar Nord til enhver tid lever op til minimumskravet til likviditetsoverdækning i henhold til Lov om finansiel virksomhed § 152 samt til grænseværdien på 50 % fastsat i Tilsynsdiamanten. Fri likviditet defineres som ubelånte, likvide fondsaktiver, anfordringsindskud i kreditinstitutter, indskudsbeviser og kontantbeholdning.

I Lov om finansiel virksomhed er det i § 152 fastsat, at et pengeinstituts frie likviditet skal udgøre minimum 15 % af pengeinstituttets anfordringsgæld og minimum 10 % af de reducerede gælds- og garantiforpligtelser. For Spar Nords vedkommende har overdækningen i forhold til kravet om, at den frie likviditet som minimum skal udgøre 15 % af bankens anfordringsgæld historisk set altid været noget større end overdækningen i forhold til 10 %-kravet. Opfyldelsen i forhold til kravet om, at den frie likviditet som minimum skal udgøre 10 % af de reducerede gælds- og garantiforpligtelser udgør 40,8 % ultimo 2016 (2015: 39,6 %).

OPFYDELSEN I FORHOLD TIL 10 PCT.-KRAVET (§ 152, STK. 2)

(PCT.)

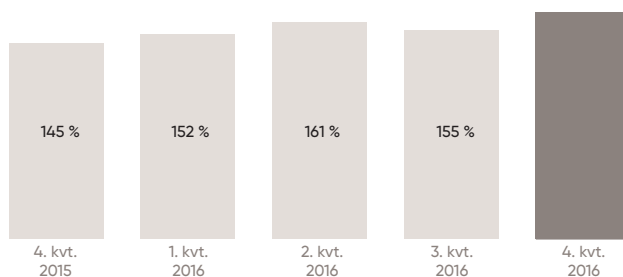

Figur 19

Likviditetsberedskab iht. LCR

Efter ikrafttrædelsen af LCR pr. 1. oktober 2015 er LCR blevet en integreret del af den kortsigtede likviditetsstyring i Spar Nords likviditetsstyringsfunktion.

LCR opgøres ultimo 2016 til 171 % (2015: 145 %), hvilket er i komfortabel afstand til Spar Nords målsætning om LCR på minimum 100 %. Overdækningen på 71 procentpoint svarer til 6,6 mia. kr. i overskudslikviditet. Overdækningen i forhold til lovkrevet på 70 % er på 101 procentpoint.

LIQUIDITY COVERAGE RATIO (LCR)

Figur 20

Likviditetsberedskabet i henhold til LCR udgøres i al væsentlighed af statsfordringer (Level 1A aktiver) og realkreditobligationer med særdeles stor likviditet og særdeles høj kreditkvalitet (Level 1B aktiver).

LIQUIDITY COVERAGE RATIO

Mia. kr.	2016	2015
Likviditetsberedskab	16,3	15,9
Likviditetskrav	9,5	10,9
LCR (pct.)	171	145

Figur 21

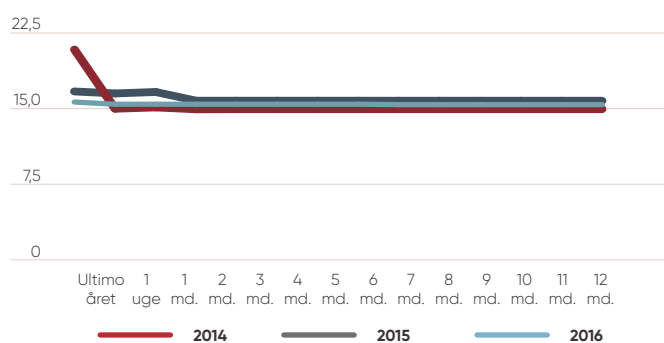
Likviditetsberedskabsplan

I henhold til Bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter har Spar Nord udarbejdet en likviditetsberedskabsplan indeholdende et katalog over mulige handlinger, som kan styrke Spar Nords likviditet i en krisesituation. I kataloget er de enkelte handlingers forventede effekt og tidshorizont beskrevet nærmere.

Likviditetsberedskabsplanen træder i kraft, såfremt Spar Nord kun vanskeligt og med markant øgede fundingomkostninger kan opfylde de fastsatte likviditetsinstrukser.

MOODY'S 12 MÅNEDER UDEN HJÆLP

Mia. kr.

Figur 22

Stresstest

Som supplement til Spar Nords likviditetsstyringsmodeller udarbejdes der interne stresstests. Stresstestene udarbejdes for en 12 måneders periode og opgøres i tre fast definerede scenarier: Et virksomhedsspecifikt, et markedsspecifikt og et kombinationsscenario.

Spar Nord udarbejder endvidere en stresstest svarende til Moody's "12 måneder uden hjælp". Som forudsætning her er Spar Nord afskåret fra kapitalmarkederne i opgørelsesperioden, hvorfor seniorlån, udstedte obligationer og efterstillede kapitalindskud ikke refinansieres ved udløb. På den anden side forbliver den stabile indlånsbase en tilgængelig finansieringskilde, mens der kun forudsættes en moderat reduktion i Spar Nords aktiver.

Som det fremgår af figuren har Spar Nord positiv likviditet i den fulde periode på 12 måneder.

Fundingstruktur

Spar Nords aktiviteter finansieres overvejende gennem fire fundingkilder:

- Kundeindlån
- Lån eller repo-transaktioner hos andre kreditinstitutter og Nationalbanken
- Udstedte obligationer og seniorlån
- Efterstillede kapitalindsud og egenkapital

Samlet set er Spar Nords funding ultimo 2016 forøget med 1,2 mia. kr. sammenlignet med 2015. Den væsentligste ændring i Spar Nords funding er en stigning inkl. genkøbsforretninger med kunder i indlånet på 1,7 mia. kr. Derudover har optagelsen af ny hybrid kernekapital i december 2016 på 0,45 mia. kr. været medvirkende til den øgede funding. Et fald i anvendelsen af repo'er og genkøb samt gæld til centralbanker og kreditinstitutter har i mindre grad reduceret stigningen i fundingen ved udgangen af 2016. Indlån er fortsat Spar Nords største fundingkilde og udgør ultimo 2016 79,2 % (2015: 77,9 %) af den samlede funding, hvilket er 1,3 procentpoint højere end ultimo 2015.

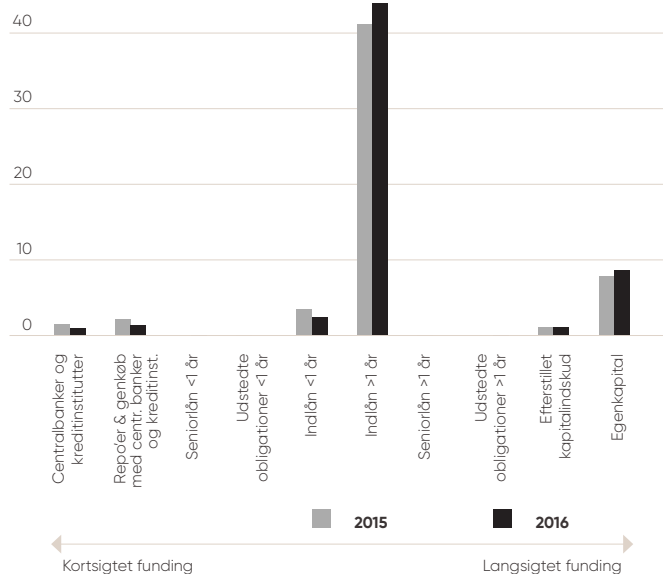
Samlet set udgør den langsigtede funding (funding med en løbetid over 1 år) i alt 91,7 %, hvilket er 4,2 procentpoint højere end ultimo 2015.

FUNDING

Mio. kr. / Pct.	2016	2015	2016	2015
Centralbanker og kreditinstitutter	981,3	1.478,4	1,7	2,6
Repo'er og genkøb med centralbanker og kreditinstitutter	1.399,7	2.197,5	2,4	3,8
Seniorlån < 1 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Udstedte obligationer < 1 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Indlån < 1 år	2.483,0	3.511,2	4,2	6,1
Indlån > 1 år	43.981,2	41.225,1	75,0	71,8
Seniorlån > 1 år	48,8	63,6	0,1	0,1
Udstedte obligationer > 1 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Efterstillet kapitalindsud	1.093,2	1.088,8	1,9	1,9
Egenkapital	8.627,1	7.887,0	14,7	13,7
I alt	58.614,3	57.451,6	100,0	100,0

Figur 23

FUNDINGSTRUKTUR (MIA. KR.)

Figur 24

Balancens poster fordelt efter forventet forfaldstidspunkt	31.12.16	31.12.16	31.12.15	31.12.15
	<1 år Mio. kr.	>1 år Mio. kr.	<1 år Mio. kr.	>1 år Mio. kr.
Aktiver				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	595,3	0,0	610,4	0,0
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	2.105,8	73,0	2.734,8	6,5
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	20.664,7	20.680,7	19.355,2	18.684,1
Obligationer til dagsværdi	532,1	14.404,0	3.167,2	12.886,4
Aktier mv.	204,6	1.352,6	131,8	1.526,5
Kapitalandele i associerede virksomheder	0,0	118,4	0,0	82,4
Aktiver tilknyttet puljeordninger	1.889,5	12.652,0	1.643,6	11.736,4
Immaterielle aktiver	13,6	180,8	15,9	198,6
- Investeringsejendomme	0,0	135,0	0,0	144,6
- Domicilejendomme	15,4	503,1	15,1	531,9
Grunde og bygninger i alt	15,4	638,1	15,1	676,5
Øvrige materielle aktiver	48,0	43,1	42,8	56,8
Aktuelle skatteaktiver	17,9	0,0	91,0	0,0
Udskudte skatteaktiver	0,0	0,0	6,0	0,0
Aktiver i midlertidig besiddelse	33,9	0,0	27,4	0,0
Andre aktiver	790,7	1.295,6	1.034,7	1.449,0
Periodeafgrænsningsposter	123,5	0,0	178,1	0,0
I alt	27.035,0	51.438,3	29.054,0	47.303,2
Forpligtelser				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	2.381,0	48,8	3.675,9	63,6
Indlån og anden gæld	2.483,0	43.981,2	3.511,2	41.225,1
Indlån i puljeordninger	1.889,5	12.652,0	1.643,6	11.736,4
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	2.007,8	0,0	1.219,7	0,0
Andre passiver	2.332,9	751,2	3.058,4	1.023,0
Periodeafgrænsningsposter	24,0	0,0	25,7	0,0
Gæld i alt	11.118,2	57.433,2	13.134,5	54.048,1
Hensættelser til udskudt skat	3,4	105,1	6,8	116,0
Hensættelser til tab på garantier	14,3	52,7	6,7	36,2
Andre hensatte forpligtelser	17,6	8,7	23,4	9,7
Efterstillede kapitalindskud	401,0	692,2	0,0	1.088,8
I alt	11.554,5	58.291,9	13.171,4	55.298,8

Indlån omfatter aftaleindlån og anfordringstilgodehavender mv. Aftaleindlån er medtaget på forfaldstidspunktet.

Anfordringsindlån har kontraktmæssig helt kort løbetid, men betragtes som en stabil finansieringskilde med forventet løbetid over 1 år.

Obligationer fordeles efter varighed.

Kontraktuel løbetid af finansielle forpligtelser

31.12.16	Regnskabs- mæssig værdi Mio. kr.	Kontraktlige penge- strømme Mio. kr.	Inden for 1 år Mio. kr.	1 - 5 år Mio. kr.	Over 5 år Mio. kr.
Ikke-afledte finansielle instrumenter					
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	2.429,8	2.432,7	2.381,5	5,7	45,5
Indlån og anden gæld	46.464,2	46.814,9	42.308,0	650,2	3.856,7
Indlån i puljeordninger	14.541,5	14.541,5	1.889,5	3.581,0	9.071,0
Øvrige ikke-afledte finansielle instrumenter	2.007,8	2.007,8	2.007,8	0,0	0,0
Andre passiver ekskl. afledte finansielle instrumenter	2.218,6	2.218,6	2.157,8	60,8	0,0
Efterstillede kapitalindskud	1.093,2	1.164,0	445,5	718,5	0,0
Uigenkaldelige kredittilsagn og eventualforpligtelser	12.334,1	12.334,1	4.954,3	3.826,1	3.553,7
Afledte finansielle instrumenter					
Dagsværdi af derivater	865,5	781,2	173,2	216,1	391,9
I alt	81.954,7	82.294,8	56.317,6	9.058,4	16.918,8

31.12.15	Regnskabs- mæssig værdi Mio. kr.	Kontraktlige penge- strømme Mio. kr.	Inden for 1 år Mio. kr.	1 - 5 år Mio. kr.	Over 5 år Mio. kr.
Ikke-afledte finansielle instrumenter					
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	3.739,5	3.744,5	3.676,7	10,1	57,7
Indlån og anden gæld	44.736,3	45.171,0	40.373,6	1.755,3	3.042,1
Indlån i puljeordninger	13.380,0	13.380,0	1.643,6	3.255,9	8.480,5
Øvrige ikke-afledte finansielle instrumenter	1.219,7	1.219,7	1.219,7	0,0	0,0
Andre passiver ekskl. afledte finansielle instrumenter	2.604,9	2.604,9	2.604,9	0,0	0,0
Efterstillede kapitalindskud	1.088,8	1.211,8	50,8	1.161,0	0,0
Uigenkaldelige kredittilsagn og eventualforpligtelser	9.585,2	9.585,2	3.381,0	3.129,1	3.075,1
Afledte finansielle instrumenter					
Dagsværdi af derivater	1.476,5	1.415,3	440,1	495,4	479,8
I alt	77.830,9	78.332,4	53.390,4	9.806,8	15.135,2

Forfaldsanalysen viser de kontraktlige udiskonterede pengestrømme og omfatter aftalte betalinger, herunder hovedstol og renter.

For forpligtelser med variable cash flow, såsom variabelt forrentede finansielle forpligtelser, er oplysningerne givet ud fra de betingelser, der eksisterede på balancedagen.

Efterstillede kapitalindskud anses som forfaldne på tidspunktet, hvor Spar Nord koncernen kan vælge at indfri gælden eller betale en forhøjet rente/forhøjet indfrielseskurs. Såfremt Spar Nord i stedet vælger at forlænge lånene, forfalder renter på 49,8 mio. kr. (2015: 50,8 mio. kr.) inden for 1 år, 199,4 mio. kr. (2015: 203,4 mio. kr.) inden for 1-5 år og 1.163,9 mio. kr. inkl. afdrag på 1.091,7 mio. kr. (2015: 1.211,7 mio. kr. inkl. afdrag på 1.086,7 mio. kr.) efter 5 år. Spar Nord har ikke efterstillede kapitalindskud med uendelig løbetid.

Ved indlån i pensionspuljer er alene kundernes indestående i pensionspuljerne fordelt, idet det fremtidige afkast til puljedeltagerne afhænger af afkastet af puljeaktiverne. Der vil være sammenhæng mellem forfald på forpligtelsen og aktiverne relateret til pensionspuljerne.

Betalinger vedrørende uigenkaldelige kredittilsagn og garantier forfalder, såfremt en række forudbestemte betingelser er opfyldt. Sådanne betalingsforpligtelser er medtaget på aftalernes udløbstidspunkt.

Indlån kan sædvanligvis i henhold til aftaler kræves tilbagebetalt med kort varsel. I praksis er indlån imidlertid en stabil finansieringskilde, da modtagne og afgivne betalinger vedrørende indlån i al væsentlighed er på samme niveau.

Ovenstående løbetidsfordeling er foretaget ud fra det tidligste tidspunkt et beløb kan kræves betalt.

NOTE

54 **OPERATIONEL RISIKO**

Ved operationel risiko forstås risiko for tab som følge af uheldsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige fejl og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Modelrisiko, der er risikoen for tab som konsekvens af beslutninger, der hovedsagelig baseres på output fra interne modeller, på grund af fejl i udviklingen, gennemførelsen eller anvendelsen af sådanne modeller, defineres ligeledes som operationel risiko.

Alle aktiviteter i organisationen er forbundet med operationelle risici. Der arbejdes i banken på at begrænse det operationelle risikoniveau mest muligt. De operationelle risici kategoriseres efter de syv risikotyper Basel III definerer: ansættelsesvilkår og sikkerhed på arbejdspladsen, ekstern svig, forretningsnedbrud og systemfejl, intern svig, kunder, produkter og forretningspraksis, ordreafvikling/levering og procesforvaltning og skader på fysiske aktiver.

Politik for operationel risiko

Spar Nords bestyrelse har fastlagt en politik for operationel risiko, hvor målet er at skabe overblik over Spar Nords operationelle risici, at minimere antallet af fejl og hermed reducere Spar Nords tab som følge af operationelle fejl.

Styring, overvågning og rapportering

Operationel risiko styres på tværs af Spar Nord gennem et omfattende system af forretningsgange og kontrolforanstaltninger, udarbejdet med henblik på at sikre et optimalt procesmiljø. Operationelle risici søges bl.a. minimeret ved funktionsadskillelse mellem udførelse og kontrol af aktiviteten.

Håndtering af operationel risiko, herunder rollen som risikofacilitator, er forankret i koncernens juridiske afdeling.

Ansvar for håndteringen af risiciene ligger hos de forretningsansvarlige enheder, risikoejerne.

I Spar Nord registreres og kategoriseres tabsgivende hændelser over 10.000 kr., og der foregår løbende registrering af identificerede risici med rapportering til den risikoansvarlige, direktionen og bestyrelsen.

Rapportering foregår kvartalsvis til direktionen og risikoejere, mens bestyrelsen årligt modtager en risikoreport. Der rapporteres løbende på faktiske og potentielle tabshændelser over 1 mio. kr. til både direktion og bestyrelse.

Risikoejerne modtager i den kvartalsvise rapportering orientering om periodens tabshændelser og identifikationen af nye risici for det pågældende forretningsområde.

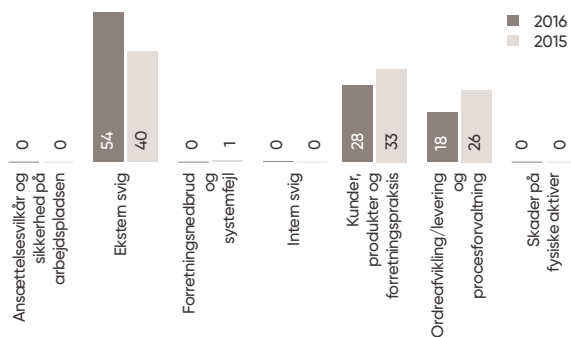
For risikoscenarier, der potentielt kan resultere i tab over 10 mio. kr. udarbejdes der scenarier.

Den systematiske registrering og kategorisering af tabshændelser skaber overblik over kilder til tab og erfaringsgrundlag, der benyttes proaktivt i styringen af bankens operationelle risici.

Tabshændelser og besvigelser

Spar Nords operationelle tabshændelser fordeler sig primært på ekstern svig, kunder, produkter og forretningspraksis og ordreafvikling/levering og procesforvaltning.

Ekstern svig udgjorde 54 %, kunder, produkter og forretningspraksis 28 % og ordreafvikling og procesforvaltning 18 % af bankens tabshændelser. I 2015 var fordelingen henholdsvis 40 %, 33 % og 26 %. Størstedelen af disse tabshændelser består af hændelser med mindre økonomisk effekt. Ekstern svig består af hændelser så som misbrug af kort og netbanksvindel.

FORDELING AF ANTAL HÆNDELSER

Figur 25

Det samlede tab i 2016 beløber sig til 6,9 mio. kr. (2015: 23,1 mio. kr.), hvoraf ekstern svig udgør 2,6 mio. kr.

På baggrund af den regelmæssige rapportering, som Spar Nords bestyrelse og direktion modtager, er det ledelsens opfattelse, at banken har et tilfredsstillende niveau af foranstaltninger, der skal imødegå risikoen for at blive ramt af besvigelser.

NOTE

Udvikling i operationel risiko

I 2016 har Spar Nord skiftet datacentral til BEC, hvilket har medført et forhøjet operationelt risikoniveau, da flere systemer og arbejdsgange er blevet ændret.

Konverteringen af datacentral er sket succesfuldt, men har betydet en effektivitets- og kompetencenedgang hos medarbejderne.

I takt med der opbygges erfaring med de nye systemer og arbejdsgange, vil det operationelle risikoniveau reduceres.

Spar Nord oplever en stigende udvikling i ekstern svig, hvilket inkluderer både kortmisbrug og netbankssvindel. Dette omfatter primært phishing af kunders oplysninger ved hjælp af falske e-mails og SMS'er.

For Spar Nord betyder digitaliseringen, at en stadig stigende del af kommunikationen foregår elektronisk, hvilket er med til at øge risikoen for ekstern svig.

Størstedelen af besvigelserforsøgene forhindres af bankens kontrolmiljø og medarbejdernes agtpågivenhed.

Kapitalbehov

Beregning af kapitalbehovet, der skal dække Spar Nords operationelle risici, sker på baggrund af basisindikatormetoden.

I 2016 udgør den operationelle risiko 12,1 % (2015: 12,4 %) af den samlede risikoeksponering og ender ultimo 2016 på 5.732,3 mio. kr. (2015: 5.787,2 mio. kr.), hvilket giver et kapitalkrav på 458,6 mio. kr. (2015: 463,0 mio. kr.).

55 **KAPITALSTYRING**

Spar Nords mål for kapitalstyringen er:

- at overholde de lovmæssige krav til Spar Nords kapitaldækning
- at sikre Spar Nord til enhver tid råder over tilstrækkelig kapital til at understøtte fremtidige aktiviteter og vækst
- at den egentlige kernekapitalprocent er relativt høj, således at afhængigheden af efterstillet lånekapital er beskedne

Der er i 2016 ikke foretaget væsentlige ændringer i forudsætninger, målsætninger og politikker i forhold til sidste år.

Spar Nord har i året opfyldt alle lovgivningsmæssige krav til bankens kapital.

Spar Nords interne målsætninger:

- at den egentlige kernekapitalprocent skal være minimum 12,0
- at kapitalprocenten skal være minimum 15,5

Kapitalmålsætningerne er bl.a. fastsat ud fra, at evt. kraftige konjunkturtilbageslag, uventede store kredittab eller større renteændringer ikke må medføre, at kapitalprocenten falder til under minimumskravet i henhold til lovgivningen.

Spar Nords egentlige kernekapital har i årets løb ligget på 13,8 - 14,0 % (2015: 13,5 - 14,4 %) og har således ligget over Spar Nords aktuelle interne målsætning på minimum 12,0 %. Tilsvarende har det interne mål om en kapitalprocent på minimum 15,5 % været opfyldt, idet den i årets løb har været 16,6 - 17,7 % (2015: 15,6 - 17,0 %).

Kapitalstyringen sker ud fra de opgørelsesmetoder og nøgletal, som er udviklet af Basel-komiteén, og som er indarbejdet i den danske lovgivning. Ledelsen overvåger løbende bankens kapitalforhold. Opgørelsen ved udgangen af hvert kvartal af Spar Nords kapitalgrundlag, den samlede risikoeksponering og nøgletal for kapitaldækningen, herunder opgørelsen af bankens individuelle solvensbehov, indberettes til Finanstilsynet i overensstemmelse med gældende regler.

Spar Nords individuelle solvensbehov er udtryk for bankens egen vurdering af, hvor høj kapitalprocenten bør være for at sikre indskyderne mod tab. Spar Nords opgørelse af det individuelle solvensbehov har siden ultimo 2012 været baseret på den såkaldte 8+ metode. Ved denne metode tages der udgangspunkt i minimums-lovkravet på 8,0 % af den samlede risikoeksponering (søjle I) med tillæg for risici og forhold, der ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen af den samlede risikoeksponering. Det antages således, at almindelige risici er dækket af 8 procentkravet, og at der derfor skal tages stilling til, i hvilket omfang Spar Nord har risici derudover, som nødvendiggør et tillæg til kapitalbehovet (søjle II), jf. Finanstilsynets vejledning herom.

Spar Nords egentlige kernekapital består af aktiekapital, foreslået udbytte og overført resultat. Hybrid kernekapital og supplerende kapital i form af efterstillede kapitalindskud medregnes ved opgørelsen af Spar Nords kapitalgrundlag. Ved opgørelsen af såvel egentlig kernekapital som kernekapital samt kapitalgrundlaget foretages en række fradrag, som primært omfatter foreslået udbytte, aktietilbagekøbsprogram, immaterielle aktiver og kapitalandele i andre kreditinstitutter samt ansvarlig lånekapital ydet til andre kreditinstitutter.

Den samlede risikoeksponering er den beregnede risiko forbundet med Spar Nords forretningsområder. Opgørelsen af den samlede risikoeksponering sker ved at aktiverne, poster med markedsrisiko og eksponeringer i form af garantier vægtes efter nogle standardvægte som afhænger af de enkelte posters art og modpart, ligesom der også tages højde for eventuel sikkerhedsstillelse. Hertil kommer tillæg til dækning af Spar Nords operationelle risici.

Kapitalgrundlaget er specificeret under Egenkapitalopgørelsen.

Forfaldsprofilen for Spar Nords efterstillede kapitalindskud fremgår af note 34.

Spar Nords vurderer løbende behovet for tilpasning af kapitalstrukturen, herunder bankens mål, politikker og processer.

For yderligere informationer henvises der til den ureviderede Risikoreport på www.sparnord.com/risikoreport.

NOTE

56	PULJEORDNINGER	Pensions- puljer 2016 Mio. kr.	Øvrige puljer 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncern 2016 Mio. kr.	Spar Nord koncern 2015 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2015 Mio. kr.
----	----------------	---	--------------------------------------	--	--	---	---

RESULTATOPLYSNINGER*Renteindtægter/terminspræmie af:*

Kontantindestående	1,6	0,1	1,7	2,5	1,7	2,5
Øvrige obligationer	82,6	1,0	83,6	93,6	83,6	93,6
Renteindtægter i alt	84,2	1,1	85,3	96,1	85,3	96,1

Udbytte af:

Aktier mv.	106,2	1,2	107,4	92,9	107,4	92,9
Investeringsforeningsandele	5,3	0,1	5,4	12,3	5,4	12,3
Udbytte i alt	111,5	1,3	112,8	105,2	112,8	105,2

Kursreguleringer af:

Øvrige obligationer mv.	34,0	0,5	34,5	-156,6	34,5	-156,6
Aktier mv.	88,9	1,0	89,9	978,2	89,9	978,2
Investeringsforeningsandele	51,4	0,7	52,1	-51,4	52,1	-51,4
Valuta	140,2	1,5	141,7	278,1	141,7	278,1
Afledte finansielle instrumenter	31,6	0,3	31,9	0,0	31,9	0,0
Kursreguleringer i alt	346,1	4,0	350,1	1.048,3	350,1	1.048,3

Gebyrer og provisionsudgifter	165,7	1,9	167,6	142,2	167,6	142,2
--------------------------------------	--------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Puljernes resultat	376,1	4,5	380,6	1.107,4	380,6	1.107,4
---------------------------	--------------	------------	--------------	----------------	--------------	----------------

BALANCEOPLYSNINGER**Aktiver**

Kontantindestående	941,0	12,3	953,3	1.103,6	953,3	1.103,6
Øvrige obligationer	6.392,7	81,4	6.474,1	4.636,9	6.474,1	4.636,9
Øvrige aktier mv.	5.967,6	66,0	6.033,6	6.661,3	6.033,6	6.661,3
Investeringsforeningsandele	1.025,7	13,9	1.039,6	940,8	1.039,6	940,8
Andre aktiver	40,4	0,5	40,9	37,4	40,9	37,4
Aktiver i alt	14.367,4	174,1	14.541,5	13.380,0	14.541,5	13.380,0

Passiver

Samlet indlån	13.906,3	168,6	14.074,9	12.256,6	14.074,9	12.256,6
Andre passiver	461,1	5,5	466,6	1.123,4	466,6	1.123,4
Passiver i alt	14.367,4	174,1	14.541,5	13.380,0	14.541,5	13.380,0

NOTE

57 HOVED- OG NØGLETAL

Finanstilsynets opstilling og nøgletalsystem

SPAR NORD KONCERNEN

HOVEDTAL	2016	2015	2014	2013	2012
Mio. kr.					
RESULTATOPGØRELSE					
Netto rente- og gebyrindtægter	2.771,4	2.860,5	2.809,9	2.902,7	2.259,3
Kursreguleringer	385,8	452,0	363,1	192,8	232,8
Udgifter til personale og administration	1.788,8	1.768,2	1.837,9	1.667,2	1.573,8
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	292,0	373,4	602,9	726,4	667,2
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	29,6	28,3	104,1	77,6	86,7
Årets resultat	838,2	896,8	613,6	536,1	223,8

BALANCE

Udlån	41.346	38.039	35.948	37.648	39.058
Egenkapital	8.627	7.887	7.033	6.533	5.975
Aktiver i alt	78.473	76.357	78.825	74.605	79.146

NØGLETAL**Kapitalgrundlag**

Kapitalprocent	17,7	17,0	15,0	19,4	15,5
Kernekapitalprocent	15,6	14,9	13,3	17,4	15,1

Indtjening

Egenkapitalforrentning før skat	pct.	12,5	14,4	10,4	10,7	5,5
Egenkapitalforrentning efter skat	pct.	10,2	12,0	9,0	8,6	4,2
Indtjening pr. omkostningskrone		1,47	1,46	1,27	1,26	1,12
Afkastringsgrad	pct.	1,1	1,2	0,8	0,7	0,3

Markedsrisiko og likviditet

Renterisiko	pct.	1,2	1,8	0,6	-0,3	-1,1
Valutaposition	pct.	3,2	3,4	2,6	3,7	1,4
Valutarisiko	pct.	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet	pct.	308,3	296,1	186,0	230,7	211,5

Kreditrisiko

Udlån i forhold til indlån	pct.	67,8	65,5	67,7	74,0	79,8
Udlån plus nedskrivninger herpå i forhold til indlån	pct.	70,7	68,5	71,1	77,1	82,5
Udlån i forhold til egenkapital		4,8	4,8	5,1	5,8	6,5
Årets udlånsvækst	pct.	3,6	-4,5	-1,1	-7,9	1,7
Summen af store eksponeringer	pct.	14,5	16,1	0,0	26,2	16,5
Årets nedskrivningsprocent	pct.	0,5	0,8	1,3	1,6	1,4

SPAR NORD AKTIEN**Kr. pr. aktie a 10 kr.**

Årets resultat	6,8	7,2	4,9	4,3	2,5
Indre værdi	63	60	56	52	48
Udbytte	5,0	5,0	1,6	1,0	0,0
Børskurs/årets resultat	11,9	8,5	11,8	11,4	10,4
Børskurs/indre værdi	1,3	1,0	1,0	0,9	0,5

Nøgletalsdefinitionerne fremgår af note 58.

HOVED- OG NØGLETAL

Finanstilsynets opstilling og nøgletalsystem

SPAR NORD MODERSELSKAB

HOVEDTAL	2016	2015	2014	2013	2012
Mio. kr.					
RESULTATOPGØRELSE					
Netto rente- og gebyrindtægter	2.736,1	2.810,3	2.769,6	2.877,6	2.259,8
Kursreguleringer	340,2	449,6	183,4	176,5	232,9
Udgifter til personale og administration	1.795,2	1.775,7	1.844,1	1.673,0	1.576,3
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	292,0	373,4	602,9	726,4	667,1
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	104,5	78,9	332,1	108,7	86,9
Årets resultat	839,0	897,4	613,3	537,5	224,1

BALANCE

Udlån	41.219	37.912	35.821	37.648	39.058
Egenkapital	8.627	7.887	7.033	6.533	5.975
Aktiver i alt	79.758	77.498	79.950	75.453	80.188

NØGLETAL**Kapitalgrundlag**

Kapitalprocent	17,3	16,8	14,8	19,1	15,5
Kernekapitalprocent	15,3	14,8	13,1	17,2	15,0

Indtjening

Egenkapitalforrentning før skat	pct.	12,3	14,2	10,3	10,6	5,5
Egenkapitalforrentning efter skat	pct.	10,2	12,0	9,0	8,6	4,2
Indtjening pr. omkostningskrone		1,46	1,46	1,27	1,25	1,12
Afkastringsgrad	pct.	1,1	1,2	0,8	0,7	0,3

Markedsrisiko og likviditet

Renterisiko	pct.	1,1	1,6	0,3	-0,4	-1,1
Valutaposition	pct.	3,2	3,4	2,6	3,7	1,3
Valutarisiko	pct.	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet	pct.	301,9	290,4	182,1	226,7	207,3

Kreditrisiko

Udlån i forhold til indlån	pct.	66,1	63,9	66,0	72,7	78,2
Udlån plus nedskrivninger herpå i forhold til indlån	pct.	69,0	66,9	69,4	75,8	80,9
Udlån i forhold til egenkapital		4,8	4,8	5,1	5,8	6,5
Årets udlånsvækst	pct.	3,6	-4,5	-1,4	-7,9	1,6
Summen af store eksponeringer	pct.	0,0	14,8	0,0	26,1	16,1
Årets nedskrivningsprocent	pct.	0,5	0,8	1,3	1,6	1,4

SPAR NORD AKTIEN**Kr. pr. aktie a 10 kr.**

Årets resultat	6,8	7,2	4,9	4,3	2,5
Indre værdi	63	60	56	52	48
Udbytte	5,0	5,0	1,6	1,0	0,0
Børskurs/årets resultat	11,9	8,5	11,8	11,4	10,4
Børskurs/indre værdi	1,3	1,0	1,0	0,9	0,5

Nøgletalsdefinitionerne fremgår af note 58.

NOTE

58

NØGLETALSDEFINITIONER**Kapitalprocent *)**

Kapitalgrundlag i procent af samlet risikoeksponering.

Kernekapitalprocent *)

Kernekapital i procent af samlet risikoeksponering.

Egentlig egenkapitalprocent *)

Egentlig kernekapital i procent af samlet risikoeksponering.

Egenkapitalforrentning før skat *)

Resultat før skat i procent af gennemsnitlig egenkapital. Gennemsnitlig egenkapital beregnes som simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Egenkapitalforrentning efter skat *)

Resultat efter skat i procent af gennemsnitlig egenkapital. Gennemsnitlig egenkapital beregnes som simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Indtjening pr. omkostningskrone (Finanstilsynets definition) *)

Netto rente- og gebyrindtægter, kursreguleringer, andre driftsindtægter og resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder i procent af udgifter til personale og administration, af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver, andre driftsudgifter og nedskrivninger på udlån og tilgodehavender.

Afkastningsgrad *)

Resultat efter skat i procent af aktiver i alt.

Renterisiko *)

Renterisiko i procent af kernekapital efter fradrag.

Valutaposition *)

Valutaindikator 1 i procent af kernekapital efter fradrag.

Valutarisiko *)

Valutaindikator 2 i procent af kernekapital efter fradrag.

Udlån plus nedskrivninger herpå i forhold til indlån *)

Udlån + nedskrivninger i procent af indlån.

Udlån i forhold til indlån *)

Udlån i procent af indlån.

Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet *)

Kassebeholdning, anfordringstilgodehavender i Danmarks Nationalbank, fuldt ud sikre og likvide anfordringstilgodehavender i kreditinstitutter og forsikringsselskaber, ubelånte indlånsbeviser udstedt af Danmarks Nationalbank og sikre letsælgelige (børsnoterede) ubelånte værdipapirer i procent af 10 % af reducerede gælds- og garantiforpligtelser.

Liquidity Cover Ratio (LCR)

Likvide aktiver i procent af nettoværdien af ind- og udgående pengestrømme set over 30 dage i en stressituation.

Summen af store eksponeringer *)

Summen af store eksponeringer i procent af kapitalgrundlaget, korrigeret for eksponeringer med kreditinstitutter m.fl. under 150 mio. EUR efter der er taget hensyn til kreditrisikoreduktion og undtagelser mv.

Årets nedskrivningsprocent *)

Årets nedskrivninger i procent af udlån + garantier + nedskrivninger.

Årets udlånsvækst *)

Udlånsvækst fra primo året til ultimo året, eksklusive repoer, i procent.

Udlån i forhold til egenkapital *)

Udlån/egenkapital.

Årets resultat pr. aktie *)

Årets resultat efter skat/gennemsnitligt antal aktier. Gennemsnitligt antal aktier beregnes som simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Indre værdi pr. aktie *)

Aktionærernes egenkapital/antal aktier ekskl. egne aktier. Aktionærernes egenkapital beregnes som om den hybride kernekapital behandles som en forpligtelse.

Udbytte pr. aktie *)

Foreslået udbytte/antal aktier.

Børskurs i forhold til årets resultat pr. aktie *)

Børskurs/årets resultat pr. aktie.

Børskurs i forhold til indre værdi *)

Børskurs/indre værdi pr. aktie.

Egenkapitalforrentning før skat ekskl. hybrid kernekapital

Resultat før skat i procent af aktionærernes gennemsnitlig egenkapital. Gennemsnitlig egenkapital beregnes som simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Resultat før skat og aktionærernes egenkapital beregnes som om den hybride kernekapital behandles som en forpligtelse.

Egenkapitalforrentning efter skat ekskl. hybrid kernekapital

Resultat efter skat i procent af aktionærernes gennemsnitlig egenkapital. Gennemsnitlig egenkapital beregnes som simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Resultat efter skat og aktionærernes egenkapital beregnes som om den hybride kernekapital behandles som en forpligtelse.

Omkostningsandel af basisindtægter

Driftsomkostninger og afskrivninger/basisindtægter.

Omkostningsandel af basisindtægter - inkl. nedskrivninger på udlån

Driftsomkostninger og afskrivninger + nedskrivninger på udlån mv./basisindtægter.

Afkast, procent.

Ultimokurs - ultimokurs året før + udbytte året før + ekstraordinært udbytte i året i procent af ultimokurs året før.

Price earning

Ultimokurs/årets resultat pr. aktie (beregnet som om den hybride kernekapital regnskabsmæssigt behandles som en forpligtelse).

Årets/periodens resultat pr. aktie

Årets/periodens resultat efter skat/gennemsnitligt antal aktier i omløb, ekskl. egne aktier. Gennemsnitligt antal aktier beregnes som simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Årets/periodens resultat efter skat beregnes som om den hybride kernekapital behandles som en forpligtelse.

Årets resultat pr. aktie udvandet

Årets resultat efter skat/gennemsnitligt antal aktier i omløb inklusive udvandingseffekt af aktieoptioner og betingede aktier.

*) Finanstilsynets nøgletalsystem.

Spar Nord Bank A/S
Skelagervej 15
Postboks 162
9100 Aalborg

Telefon 96 34 40 00
Telefax 96 34 45 60
www.sparnord.dk
sparnord@sparnord.dk

CVR. nr. 13 73 75 84